

JOURNAL OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วิทยาทารย์

วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู ■ ปีที่ 118 ฉบับที่ 10 เดือนสิงหาคม 2562

นายณัฐพล ทีปสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปพิเศษ

นโยบายการศึกษา
รัฐมนตรี คร. คนใหม่
ณัฐพล ทีปสุวรรณ

Open Eyes

คะแนนสอบ O - NET ต่ำ
ความรู้น้อยหรือข้อสอบยาก

Full Frame

การจัดการเรียนรู้
บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในศตวรรษที่ 21

จุดประกายความคิด
พัฒนาชีวิตด้วยวิทยาศาสตร์
เสริมสร้างชาติด้วยเทคโนโลยี
สู่วิถีแห่งนวัตกรรม

คำขวัญวันวิทยาศาสตร์
ประจำปี 2562

18 สิงหาคม วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ถือเป็นวันสำคัญยิ่งในวงการศึกษ วงการดาราศาสตร์ และวงการวิทยาศาสตร์ของไทย
เป็นวันที่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์”
ได้เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคและทางสถลมารค เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวง
ณ ตำบลหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทบรรณาธิการ

12 สิงหาคม เป็น “วันแม่แห่งชาติ” หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่างร่วมมือร่วมใจกัน จัดกิจกรรมเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา 87 พรรษา ในวันที่ 12 สิงหาคม 2562 ในโอกาสที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและประชาชนทั่วประเทศต่างพร้อมใจกันถวายพระพรให้พระองค์ทรงพระเจริญ มีพระชนมายุยิ่งยืนนาน สถิตเป็นพระแม่ของปวงชนชาวไทยตลอดไป พระราชมารณียกิจของพระองค์ได้ประจักษ์แก่พสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ ทรงเป็นแบบอย่างของความเป็นแม่และความเป็นครู และได้รับการถวายพระราชสมัญญา “พระผู้ทรงเป็นแม่และครูแห่งแผ่นดิน”

เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ ได้เข้ารับตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบัน พร้อมด้วย คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช และนางกนกวรรณ วิลาวัลย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายการศึกษาและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 วารสารวิทยากรย์ได้นำมาเสนอไว้ในสัปดาห์พิเศษ

สำหรับ “ครู” ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นพ่อแม่คนที่สองนั้น เป็นความหวังของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ได้ฝาก “ลูกหลาน” ให้มาเป็น “ลูกศิษย์” โดยหวังให้ได้รับความรู้และการฝึกฝนบ่มเพาะในวิถีทางที่ถูกต้องและดีงาม เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นคนดีและมีคุณภาพ ดิฉันเชื่อว่าคุณครูทุกท่านต่างมีความรักความเมตตาต่อศิษย์เปรียบดูลูกหลานเช่นกัน ขอให้ทุกท่านได้ร่วมกันหล่อหลอม “ลูกศิษย์” ให้เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในการสร้างสรรค์สังคมให้รุ่งเรืองและผาสุกสืบไปค่ะ

(ดร.วิวัฒนาพร ระจับทุกข์)

บรรณาธิการ

ขอเชิญร่วมส่ง

บทความ | เรื่องสั้น | บทกวี

เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อเผยแพร่ในวารสารวิทยากรย์ โดยสามารถส่งผลงาน ได้ดังนี้

1. e-mail : withayajarn@gmail.com
2. ไปรษณีย์ : กองบรรณาธิการวารสารวิทยากรย์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑ 10300
3. โทร. / โทรสาร : 0 2282 1308

ผลงานที่ส่งมานั้น ต้องมีได้ลอกเลียน ดัดแปลงงานของผู้อื่น
ผลงานที่ได้รับคัดเลือกเผยแพร่ จะได้รับค่าตอบแทนตามที่กองบรรณาธิการกำหนด

01 บทบรรณาธิการ

04 สก๊อปพิเศษ

นโยบายการศึกษา รัฐมนตรี ศธ. คนใหม่
ณัฐพล ทีปสุวรรณ

11 รอบรู้คุรุสภา

13 ครูรู้กฎหมาย

- การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559
- การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กรณี สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ถูกกล่าวโทษ

19 Read Up Zone

6 ครูคอย กศน. ร่วมเสวนาแนวปฏิบัติที่ดีตามพระราชดำริฯ ในการประชุมวิชาการ กพด.

25 Knowledge All Around

แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ
KVC - Cisco Innovation Center

29 การศึกษารอบทิศ

คณะอนุกรรมการวิสามัญ (อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ) ซึ่งทำการแทน ก.ค.ศ.

33 Open Eyes

คะแนนสอบ O-NET ต่ำ
ความรู้้น้อยหรือข้อสอบยาก

39 ห้องเรียนวิชาการ

เรียนรู้จากความผิดพลาดของนักเรียน

43 โรงเรียนดี โครงการเด่น

การบริหารงานวิชาการด้วยระบบคุณภาพ
: TK SMART
โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

46 Full Frame

การจัดการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในศตวรรษที่ 21

49 เรียนรอบตัว

การสร้างความมั่นคงใจในการเรียนตามศาสตร์
NLP (Neuro - Linguistic Programming)

53 ประสบการณ์

“พันธะใจ”

57 ยุทธศาสตร์ศึกษา

การแสวงหาโอกาส :
สิ่งจำเป็นในชีวิตของผู้บริหาร ตอนที่ 4

62 มิติการศึกษา

ปรัชญาการศึกษาออกโรงเรียน

67 บริหารการศึกษา

อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก
สุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย

71 วิชาการบันเทิง

ค่าน้ำนม

74 ตะเวนเที่ยว

ไฉ่ฮั่นฮั่น

80 รู้ไว้ใช้ว่า

สาขาวิชาสัตวรักษ์ กับอาชีพการพยาบาลสัตว์

86 ย่ำสามกรอบ

ครั้งหนึ่ง..ซึ่งนานแล้ว! แต่วันนี้...ไฉวันนั้น!

92 หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม

- รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ โรงเรียนอนุบาลตาก
- “เล่น เรียน รู้ พัฒนาสู่ทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ด้วย Baankunmae Kids Model” โรงเรียนบ้านคุณแม่
- สนุกกับการเรียนรู้การอ่าน เขียน ภาษาไทย ด้วยเทคโนโลยีมัลติพอยท์ โรงเรียนบ้านแม่อ่างช้าง

101 ทศน์ศึกษา

สอนภาษาไทยอย่างไรให้สนุกสนาน พร้อมพัฒนา
ทักษะการคิดวิเคราะห์: เทคนิค 5 T Model
บูรณาการกิจกรรม ร้อง เล่น เต้น เรียน ตอนที่ 1

107 รอบรู้การศึกษา

การศึกษาตามอัธยาศัย = การศึกษาในวิถีชีวิต

ที่ปรึกษา :

คณะกรรมการครูสภา
คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ
ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ
นายยุทธชัย อุตมา

ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการประจำ :

ศ.กิตติคุณสุนทร อมรวิวัฒน์
รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รศ.ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์
รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
รศ.ดร.กล้า ทองขาว
รศ.ดร.สุชุม เจริญทรัพย์
รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ
ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์
ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ
ดร.จักรพรรดิ วัฒนา
ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง

บรรณาธิการ : ดร.วัฒนาพร ระจัญญ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

ดร.ราณี จินสุทธิ

รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ :

นายจันทิพย์ยุทธ บุญทอง

ประจำกองบรรณาธิการ :

นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภา ทงขาว
นางสาววิภา รังสิวรักษ์
นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมฆา
นางสาววรรณพร พิพัฒน์
นายวัชรพล เหมือนจา
นายทรงชัย ชื่นล้วน

ประสานงานฝ่ายผลิต :

นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภา ทงขาว

ศิลปกรรม/รูปเล่ม/จัดพิมพ์ :

บริษัท ออนป้า จำกัด

111/1 อาคารนวมสร ถนนพระรามที่ 3
แขวงบางคองแหลม เขตบางคองแหลม
กรุงเทพฯ ๑ 10120
โทร. 0 2689 1056
โทรสาร 0 2689 1081
www.onpa.co.th

วารสารวิทยากรย์

กองบรรณาธิการ/ฝ่ายสมาชิก โทร./โทรสาร 0 2282 1308
ที่อยู่ 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑ 10300
e-mail : withayajarn@gmail.com
www.withayajarnksp.com

นโยบายการศึกษา รัฐมนตรี ศธ. คนใหม่ ณัฐพล ทีปสุวรรณ

เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562 นายณัฐพล ทีปสุวรรณ เข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช และนางกนกวรรณ วิลาวัลย์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการดำเนินงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำแนวทางของรัฐบาลมาต่อยอดเป็นแนวทาง และจะจัดทำแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล โดยได้มอบนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานต้องมีความเท่าเทียมกันทั่วประเทศ โดยมีแผนการดำเนินงานภายใน 2 - 3 ปี

2. งบประมาณ ให้มีการวางแผนการใช้งบประมาณล่วงหน้า 3 ปี เพื่อให้ใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อน โดยจะบูรณาการงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการทั้งระบบ

3. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา จะปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้อง สอดคล้อง ตรงกันกับทุกภาคส่วน โดยจะเริ่มจากปรับข้อมูลให้ตรงกับกระทรวงมหาดไทยก่อน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม

4. การรวบรวมโรงเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนให้ชัดเจน สื่อสารให้ประชาชนรับทราบว่า การรวบรวมทำให้ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไร ลูกหลานของเขาจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ แต่การรวบรวมจะต้องไม่ลดทอนสิทธิของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อลดแรงกดดันให้น้อยลง โดยถ้ารวบรวมแล้วโรงเรียนมีขนาดใหญ่มาก ก็อาจจะมีผู้อำนวยการหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายประถมศึกษา ฝ่ายมัธยมศึกษา เป็นต้น

5. การพัฒนาครู จะต้องสร้างครูที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ต้องจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาครูเพื่อต่อยอดความรู้ที่ครูมีอยู่แล้ว และจะต้องมีระบบตรวจสอบ ประเมิน วัสดุผล หลังจากการพัฒนาครูเสร็จแล้ว การพัฒนาครูอาจจะพัฒนาโดยใช้เทคโนโลยีแทนการอบรมเพื่อประหยัดงบประมาณในด้านนี้ และครูทุกคนจะต้องมีความรู้ความสามารถเท่าเทียมกัน เช่น ครูที่อยู่ชายขอบและครูที่อยู่ในเมืองจะต้องมีความสามารถใกล้เคียงกัน ที่สำคัญครูทุกคนจะต้องรู้ภาษาอังกฤษภายใน 3 ปี และจะดูแลในเรื่องนี้สินครูด้วย

6. การใช้บริการจากหน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ ควรใช้หน่วยงานภายในกระทรวงศึกษาธิการ ในการซ่อมเครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออาจจะจ้างมาจัดนิทรรศการ เพื่อไม่ให้งบประมาณรั่วไหลออกนอกกระทรวงศึกษาธิการมากเกินไป

กระทรวงศึกษาธิการ MINISTRY OF EDUCATION

7. คุณภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ไม่มีคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นในทุกภาคส่วนของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสะอาด ภูมิทัศน์ของโรงเรียน เป็นต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจัดหางบประมาณสำหรับปรับปรุงห้องนํานักเรียนและโรงอาหารสำหรับนักเรียนด้วย

8. การศึกษาปฐมวัย จะจัดให้เด็ก 0 - 6 ขวบ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่โดยจะจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ด้วย

9. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จะแยกนักเรียนกลุ่มที่มีศักยภาพออกมาต่างหาก เพื่อนำมาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและพัฒนาศักยภาพให้เต็มที่เพื่อให้คนกลุ่มนี้มาเป็นผู้นำของประเทศในอนาคต

10. หลักสูตร ปัจจุบันหลักสูตรการเรียนการสอนไม่ทันสมัย ไม่เป็นศตวรรษที่ 21 จะปรับปรุงใหม่ให้ทันสมัย

11. กฎหมาย จะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่างๆ ที่ตราไว้เกิน 5 ปี ที่ทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปอย่างล่าช้า หรือเคลื่อนไหวไม่ได้จะปรับปรุงแก้ไขใหม่

12. การศึกษาพิเศษ จะนำนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษมาเป็นครูสอนในโรงเรียนในสังกัด และจะขอการสนับสนุนทุนการศึกษาจากภาคเอกชนให้กับนักเรียนการศึกษาพิเศษด้วย

นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่จะเตรียมความพร้อมของคนเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 ดังนี้

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมด้วย รัฐมนตรีช่วย 2 คน
คือ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช และ นางกนกวรรณ วิชาวัฒน์ เข้าทำงานวันแรก (18 กรกฎาคม 2562)

ประวัติ

นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ

เกิดวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 ที่เมือง
บอสตัน รัฐแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts)
ประเทศสหรัฐอเมริกา

○ การศึกษา

- - - ๐ ระดับปริญญาตรี สาขามาร์เก็ตติ้ง บอสตัน
ยูนิเวอร์ซิตี ประเทศสหรัฐอเมริกา
- - - ๐ ระดับปริญญาโท สาขาการตลาด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

○ การทำงาน

- - - ๐ ปี 2562 ส.ส. บัญชีรายชื่อ พลังประชารัฐ
- - - ๐ ปี 2561 รองหัวหน้าพรรค พลังประชารัฐ
- - - ๐ ปี 2552 - 2554 ส.ส. กทม. ประชาธิปัตย์
- - - ๐ ปี 2550 เลขาธิการสมาคมเทควันโด
แห่งประเทศไทย
- - - ๐ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท รอยัลไทย จำกัด
สาขาดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
- - - ๐ ผู้บริหารกิจการกระเบื้องเคลือบพอร์ซเลน พรมไทป์
และพรม Royal Thai
- - - ๐ ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาดและการขาย
บริษัทอุตสาหกรรมพรมไทย จำกัด (มหาชน)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะ นโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ ๒๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

หลักการ

๑. ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครูและ บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

๒. บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชนในกำกับ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตามนโยบายประชารัฐ

ระดับก่อนอนุบาล

เน้นประสานงานกับส่วนราชการ และชุมชน ในการเตรียมความพร้อมผู้เรียน ในด้านสุขภาพและโภชนาการ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติ

ระดับอนุบาล

เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนา ทักษะที่สำคัญด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง

ระดับประถมศึกษา

มุ่งคำนึงถึงทพัญญาของผู้เรียนรายบุคคลที่หลากหลายตามศักยภาพ ด้วยจุดเน้น ดังนี้

๑. ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย หักเหน็ดที่ถูกต้อง โดยใช้กระบวนการลูกเสือ และยุวกาชาด
๒. เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น
๓. เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร
๔. เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้

จากประสบการณ์จริงหรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกัน ของผู้เรียนและครูด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น

/๕. สร้างแพลตฟอร์ม ...

๕. สร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือการเรียนรู้
๖. จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding)
๗. พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding)
๘. จัดให้มีโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

ระดับมัธยมศึกษา

มุ่งต่อยอดระดับประถมศึกษา ด้วยจุดเน้น ดังนี้

๑. จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) และภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่สาม)
๒. จัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพ และการมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นมัคคุเทศก์

ระดับอาชีวศึกษา

มุ่งจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน ภูมิภาคหรือประเทศ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการเอง ด้วยจุดเน้น ดังนี้

๑. จัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
๒. เรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะสำหรับการใช้ในการประกอบอาชีพ
๓. เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างอาชีพ
๔. จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในภูมิภาค

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มุ่งสร้างโอกาสให้ประชาชนผู้เรียนที่สำเร็จหลักสูตร สามารถมีงานทำ ด้วยจุดเน้น ดังนี้

๑. เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับหาช่องทางในการสร้างอาชีพ
๒. จัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๑. ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องปรับปรุงแผนปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และวางแผนการใช้งบประมาณเป็นรายไตรมาส รวมทั้งใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

๒. จัดทำฐานข้อมูล (Big Data) ของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย

๓. ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการพัฒนางานทั้งระบบ เน้นการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

๔. ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดความคล่องตัว หากติดขัดในเรื่องข้อกฎหมาย ให้ผู้บริหารระดับสูงร่วมหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

๕. ให้หน่วยงานระดับกรมกำหนดแผนงานสนับสนุนทรัพยากร งบประมาณ อัตราค่าจ้างตามความต้องการจำเป็น ให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ภูมิภาค

๖. ใช้กลไกกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มาบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยจัดการศึกษา

๗. เร่งทบทวน (ร่าง) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. โดยปรับปรุงสาระสำคัญให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล

/๘. ในระดับพื้นที่...

๘. ในระดับพื้นที่หากเกิดปัญหาข้อขัดข้องการปฏิบัติงาน ต้องศึกษา ตรวจสอบข้อมูล / ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เช่น จำนวนเด็กในพื้นที่น้อยลง ซึ่งจำเป็นต้องมีการควมรวบโรงเรียน ให้พิจารณาสื่อสาร อธิบายทำความเข้าใจที่ชัดเจนกับชุมชน

๙. วางแผนการใช้อัตราค่าจ้างครู โดยเฉพาะครูระดับอนุบาล และครูระดับอาชีวศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และจัดทำแผนการประเมินครูอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดทำหลักสูตรการพัฒนาครู ให้มีองค์ความรู้และทักษะในด้านพหุปัญญาของผู้เรียน

๑๐. ให้ศึกษาธิการจังหวัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาของแต่ละจังหวัด นำเสนอต่อ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๑๑. ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ และศึกษาธิการภาค มีบทบาทหน้าที่ ตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ

อนึ่ง สำหรับภารกิจของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตามปกติ (Function) งานในเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และงานในเชิงพื้นที่ (Area) ซึ่งได้ดำเนินการอยู่ก่อนหน้านี้ หากรัฐบาลหรือ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ นอกเหนือจากที่กำหนด หากมีความสอดคล้องกับหลักการในข้างต้น ให้ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องเร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้การดำเนินการเกิดผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

แจ้งเตือน

ผู้ที่ผ่านการรับรองความรู้ครบ 9 มาตรฐาน

ให้รับปฏิบัติการสอนต่อเนื่องเป็นเวลา
ไม่น้อยกว่า 1 ปี ภายในวันที่ 3 ตุลาคม 2563

สำหรับผู้ที่ผ่านช่องทางการรับรองความรู้ครบ 9 มาตรฐานแล้ว โดยการทดสอบ เทียบโอนความรู้ อบรมความรู้ ฯ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ. 2550 และยังไม่ยื่นขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จึงมีเวลาอีกประมาณ 1 ปี ในการดำเนินการ จึงขอเตือนให้รีบดำเนินการ ยื่นขอรับใบอนุญาตปฏิบัติการสอน และไปปฏิบัติการสอนต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี เมื่อผ่านการประเมินจากสถานศึกษา ให้นำรายงานผลการประเมินการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพประสบการณ์วิชาชีพครู มาดำเนินการ ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานตามที่คุรุสภากำหนด ภายในวันที่ 3 ตุลาคม 2563 หากพ้นกำหนดแล้ว จะไม่สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้

ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 17 วรรค 3 ว่า กรณีผู้มีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และผ่านการรับรองมาตรฐานความรู้ ครบ 9 มาตรฐาน แต่ยังขาดประสบการณ์ วิชาชีพครู ตามที่กำหนดในข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยการรับรองความรู้และประสบการณ์วิชาชีพเพื่อการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พ.ศ. 2550 เมื่อได้ผ่านการรับรองประสบการณ์วิชาชีพครูแล้ว ให้สามารถใช้เป็นคุณสมบัติในการขอรับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพครูได้ ภายในวันที่ 3 ตุลาคม 2563 หากพ้นกำหนดแล้ว ไม่สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้

เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู คุรุสภาได้เปิดให้บริการ ยื่นขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาต ฯ ด้วยตนเอง ผ่านระบบ KSP e-Service โดยเข้าไปที่ <http://selfservice.ksp.or.th> จากนั้น ดำเนินการสมัครสมาชิก ภายหลังจากสมัครแล้วรอการยืนยันตัวตน (ประมาณ 1 วันทำการ) เมื่อได้รับการยืนยันตัวตนแล้ว สามารถดำเนินการยื่นคำขอใช้บริการด้านใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา อัปโหลดเอกสารหลักฐานตามที่คุรุสภา กำหนดในระบบ KSP e-Service ซึ่งสะดวกรวดเร็วกว่าการยื่นเอกสารทางไปรษณีย์และทางเคาน์เตอร์บริการ

คุรุสภาจัดโครงการจรรยาบรรณสู่ครูดี...เพื่อเด็กดี “ครูดีจึงบอกต่อ”

คุรุสภาจัดโครงการจรรยาบรรณสู่ครูดี...เพื่อเด็กดี “ครูดีจึงบอกต่อ” มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกิดความตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพครู และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และนิสิตนักศึกษา และรวมถึงประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมกับคุรุสภาในการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

คุรุสภาขอเชิญชวนครูและบุคลากรทางการศึกษา นิสิต นักศึกษา นักเรียน และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรม “ครูดีจึงบอกต่อ” จำนวน 2 กิจกรรม กิจกรรมแรกอัดคลิปวิดีโอบอกเล่าลักษณะครูดีตามแบบฉบับตนเองและครูดีที่ชื่นชอบ จำนวน 1 คลิป ความยาวไม่เกิน 3 นาที กิจกรรมที่ 2 บอกเล่าครูดีตามแบบฉบับตนเองผ่านภาพถ่าย จำนวน 1 ภาพ พร้อมตั้งชื่อภาพถ่าย ผู้ที่สนใจสามารถสมัครเข้าร่วมกิจกรรมได้ที่ <http://bit.ly/sharedgoodteacher2019> ตั้งแต่วันนี้จนถึงวันที่ 30 กันยายน 2562 (ส่งได้กิจกรรมละ 1 ผลงาน) ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม “ครูดีจึงบอกต่อ” จะได้รับเกียรติบัตรขอบคุณจากคุรุสภาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้พร้อมทั้งคลิปวิดีโอ/ภาพถ่ายที่ได้รับการคัดเลือกจะนำไปเผยแพร่ผ่านช่องทางสื่อของคุรุสภาต่อไป

นอกจากนี้ ขอเชิญชวนรับชมหนังสือคุรุสร้างคน ครูดีเพราะมีจรรยาบรรณ ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 08.30 น. ผ่านทาง Facebook เพจครูดี 360 องศา /เพจคุรุสภา /Khurusapha YouTube Channel เริ่มวันที่ 15 สิงหาคม 2562 เป็นต้นไป เพื่อสะท้อนถึงตัวอย่างครูดีที่มีลักษณะแตกต่างกันตามกรอบจรรยาบรรณวิชาชีพครู

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมที่อีเมล promoteethics@ksp.or.th
หรือเบอร์โทรศัพท์ 0 2280 2735 หรือ เพจครูดี 360 องศา

การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ ทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

“.....ครูที่แท้จริงนั้นต้องเป็นผู้ทำแต่ความดี คือ ต้องหมั่นขยันและอดสาหะ
พากเพียร ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละ ต้องหนักแน่นอดทน และอดกลั้น สำรวม ระวัง
ความประพฤติปฏิบัติของตน ให้อยู่ในระเบียบ แบบแผนที่ดีงาม รวมทั้งต้องซื่อสัตย์
รักษาความจริงใจ วางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ.....”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
พระราชทานแก่ครูอาวุโส
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันอังคารที่ 28 ตุลาคม 2523

จากพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแก่ครูอาวุโส วันที่ 28 ตุลาคม 2523 ในประโยคที่ว่า “...ครูที่แท้จริงนั้น
ต้องเป็นผู้ทำแต่ความดี...” เพราะครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่รัก และศรัทธาของศิษย์ และประชาชน
ครูสภาในฐานะองค์กรวิชาชีพของครูจึงต้องทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู
ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ในปัจจุบันครูสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับครูสภา
ว่าด้วยการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 ขึ้น เพื่อให้ทันต่อ
เหตุการณ์และให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติ โดยประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 25 สิงหาคม
2559 และให้มีผลบังคับใช้วันถัดจากในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป คือ วันที่ 26 สิงหาคม 2559 จึงเป็น
เรื่องสำคัญที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องรู้

หลักการสำคัญของแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับครูสภาว่าด้วยการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณ
วิชาชีพทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 คือ **กรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาประพฤติผิด
จรรยาบรรณวิชาชีพปรากฏต่อสาธารณชน เช่น ทางสื่อมวลชนหรือทางโซเชียลมีเดีย (Social Media)
ให้คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นการชั่วคราวโดยไม่ต้องรอผลสืบสวน
หรือสอบสวนก็ได้** ซึ่งเพิ่มเติมเป็นหมวดที่ 13 การพักใช้ใบอนุญาต ข้อ 60/1 ถึงข้อ 60/4

ข้อ 60/1 กรณีปรากฏว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา กระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพ อย่างร้ายแรงดังต่อไปนี้ ให้เลขาธิการคุรุสภานำเสนอคณะกรรมการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการ สืบสวนหรือสอบสวนทันที เมื่อคณะกรรมการได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือสอบสวน แล้วให้ คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตไว้ก่อน โดยไม่ต้องรอผลสืบสวนหรือสอบสวนก็ได้

(1) มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือ เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539

(2) มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการกระทำล่วงละเมิดทางเพศต่อนักเรียนหรือนักศึกษาไม่ว่า จะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนหรือไม่ หรือกระทำล่วงละเมิดทางเพศกับข้าราชการครูหรือนบุคลากร ทางการศึกษาหรือบุคคลอื่น

(3) ถูกฟ้องในคดีอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือทุจริตต่อหน้าที่

ข้อ 60/2 การวินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ 60/1 ให้วินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตทุกประเภท ได้ไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษได้รับทราบคำวินิจฉัย หากล่วงเลยกำหนด ระยะเวลาดังกล่าวแล้ว การสืบสวนหรือสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จให้คณะกรรมการวินิจฉัยยกเลิก การพักใช้ใบอนุญาต ทั้งนี้ ให้คำวินิจฉัยยกเลิกการพักใช้ใบอนุญาต มีผลย้อนหลังนับถัดจากวันที่ ครบกำหนดในคำวินิจฉัย

ข้อ 60/3 ผู้ได้รับใบอนุญาตซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ 60/1 อาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อคณะกรรมการคุรุสภภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัย

ข้อ 60/4 เมื่อได้มีการพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ 60/1 ถ้าภายหลังผลการสืบสวนหรือสอบสวน ปรากฏว่าผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาผู้นั้น ไม่มีพฤติกรรมประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ให้คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยยกเลิกการพักใช้ใบอนุญาตทันที

นอกจากนี้ยังแก้ไขข้อบังคับเพิ่มเติมในข้อ 55/1 “การพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้คณะกรรมการวินิจฉัยพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตทุกประเภทที่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้รับ” จากเดิมการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ข้อบังคับคุรุสภากำหนดให้พักใช้เฉพาะใบอนุญาตที่ผู้ประกอบวิชาชีพผู้นั้นกระทำความผิดเพียงใบเดียว เช่น ผู้บริหารก่อนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูด้วย จึงทำให้ผู้บริหารมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมากกว่าหนึ่งใบ เมื่อผู้บริหารทำร้ายร่างกายเด็ก คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพวินิจฉัยให้พักใช้ใบอนุญาต ก็จะถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเฉพาะใบอนุญาตของผู้บริหาร เพราะขณะกระทำความผิดดำรงตำแหน่งผู้บริหาร แต่ผู้บริหารยังสามารถใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูทำหน้าที่สอนเด็กต่อไป

อย่างไรก็ตามคนที่เป็นครูเป็นผู้ที่แบกรับภาระหนัก เพราะท่านเป็นผู้ที่ดูแลลูกหลานคนอื่นซึ่งมีพฤติกรรมที่หลากหลาย จึงต้องอดทน ใจเย็นไตร่ตรองก่อนกระทำเสมอ รวมถึงความอยากได้อยากมีที่ทำให้ขาดสติ พลังเผือกกระทำความผิด เล่าจื๊อ ศาสดาของศาสนาเต๋า กล่าวว่า “ชื่อเสียงชกพาให้ผู้คนแค้นแค้น ทรัพย์สินกระตุ้นให้ผู้คนละโมภเร่งร่ำให้เกิดเล่ห์เหลี่ยมฉ้อฉล นี่คือสาเหตุแห่งความวุ่นวายของสังคม” บางครั้งผู้ประกอบวิชาชีพอาจคิดว่ากฎหมายห้ามไม่ให้ลงโทษเด็กด้วยความรุนแรง เช่น ใช้ไม้เรียวตีก็เลยหันมาใช้การลงโทษด้วยการตบหน้าบ้าง บังคับหุบบ้าง ใช้อะไรที่อยู่ใกล้มือขว้างปาบ้าง จึงฝากข้อคิดของมหาตมะคานธี ว่า “สิ่งที่คุณทำอาจไม่ใช่เรื่องสำคัญ แต่สิ่งสำคัญกว่าคือการลงมือทำ” และผลจากการกระทำจะย้อนกลับมาสู่ผู้กระทำ ซึ่งบางกรณีอาจรู้สำนึกก็สายเสียแล้ว

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีอายุใช้ได้ 5 ปี และต้องขอต่อใบอนุญาตก่อนวันที่ใบอนุญาตจะหมดอายุไม่น้อยกว่า 180 วัน

การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณ ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

กรณี : สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ถูกกล่าวโทษ

ตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตราที่ 51 ได้กำหนดให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพของผู้ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ มีสิทธิกล่าวหา และบุคคลซึ่งเป็นกรรมการคุรุสภา กรรมการมาตรฐานวิชาชีพ หรือบุคคลอื่นใดที่มีสิทธิกล่าวโทษ ผู้ประกอบวิชาชีพว่าประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งเป็นสิทธิของผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ

เมื่อมีการกล่าวหาหรือกล่าวโทษเกิดขึ้นแล้ว ในขั้นตอนการสอบสวนการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ ตามข้อ 26 แห่งข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยการพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2553 กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้ถูกกล่าวโทษให้ทราบ ตามข้อ 19 ข้อ 20 ข้อ 23 และข้อ 24 ดังนี้

ข้อ 19 ในการสอบสวน คณะอนุกรรมการสอบสวนต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษ มีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ มีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนไว้แต่จะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือข้อบังคับนี้กำหนดว่าต้องล่าช้าออกไป หรือปรากฏโดยสภาพเห็นได้ชัดว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

การอ้างพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษ จะนำพยานหลักฐานมาเองหรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้คณะอนุกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้

ข้อ 20 ในการสอบสวน ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษ มีสิทธินำทนายความหรือที่ปรึกษาของตนเข้ามาร่วมฟังการสอบสวนก็ได้ แต่จะให้ถ้อยคำหรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษหรือเสนอความเห็นใดแก่คณะอนุกรรมการสอบสวนไม่ได้

ข้อ 23 ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษมีสิทธิคัดค้านผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการสอบสวน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการในเรื่องที่กล่าวหาหรือกล่าวโทษ
- (2) มีสาเหตุหรือเกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษ
- (3) เป็นผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ หรือเป็นคู่หมั้น คู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดามารดา ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติ เกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้นของผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ
- (4) เป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ
- (5) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์ หรือผู้แทน หรือตัวแทนของผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ
- (6) เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้กล่าวหาหรือผู้กล่าวโทษ
- (7) มีเหตุอื่นซึ่งน่าเชื่ออย่างยิ่งว่าจะทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรมหรือไม่เป็นกลาง

การคัดค้านให้กระทำภายในเจ็ดวัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือนับแต่วันที่ทราบสาเหตุแห่งการคัดค้านโดยทำเป็นหนังสือแสดงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือคัดค้านด้วยว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ความจริงและความยุติธรรมอย่างไร ยื่นต่อประธานกรรมการหรือส่งทางไปรษณีย์ตอบรับก็ได้และให้ประธานกรรมการส่งสำเนาหนังสือคัดค้าน และแจ้งวันที่ได้รับหนังสือคัดค้านให้ประธานอนุกรรมการสอบสวนทราบและรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกคัดค้านทราบ ในการนี้ให้หยุดการสอบสวนไว้ก่อน

ข้อ 24 ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการการผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษมีสิทธิคัดค้านกรรมการ ถ้ากรรมการ ผู้ถูกคัดค้านมีเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ 23 บรรคหนึ่ง

ทั้งนี้สิทธิในการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 19 นั้น ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษมีสิทธิทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือพยานหลักฐานใด ๆ มาสนับสนุนแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษได้ภายใน 15 วัน แต่หากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวโทษไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ

คณะกรรมการสอบสวนก็จะดำเนินการเพื่อให้ผู้ถูกล่าวลาหรือผู้ถูกล่าวโทษให้ถ้อยคำ และนำสืบแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษได้โดยไม่ชักช้า ตามข้อ 34 วรรค 4 แห่งข้อบังคับเดียวกันนี้ ซึ่งถ้อยคำชี้แจงของผู้ถูกล่าวลาหรือผู้ถูกล่าวโทษ รวมทั้งพยานหลักฐานใด ๆ ที่ยื่นแสดงมา พร้อมกับคำชี้แจงนั้น

คณะกรรมการสอบสวนจะนำมาประกอบการพิจารณาการประพาศิตัดจรรยาบรรณของวิชาชีพ แต่หากพยานหลักฐานใดที่ผู้ถูกล่าวลา หรือผู้ถูกล่าวโทษอ้างนั้นไม่สามารถนำมาสนับสนุน คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษได้ คณะกรรมการสอบสวนก็สามารถที่จะไม่นำพยานหลักฐานดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาได้เช่นกัน

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีอายุใช้ได้คราวละ 5 ปี และจะต้องขอต่ออายุ ใบอนุญาต ฯ ภายใน 180 วัน ก่อนวันที่ใบอนุญาตจะหมดอายุ หากยื่นคำขอต่ออายุ ฯ หลังจากวันที่ ใบอนุญาตหมดอายุแล้ว จะต้องเสียค่าดำเนินการกรณีขอต่ออายุใบอนุญาตล่าช้าเป็นเงินเดือนละ 200 บาท เริ่มนับตั้งแต่วันที่ 7 มิถุนายน 2560 เป็นต้นไป

6 ครูดอย กศน.

ร่วมเสวนาแนวปฏิบัติที่ดีตามพระราชดำริ ฯ
ในการประชุมวิชาการ กพด.

เมื่อเร็ว ๆ นี้ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้เข้าร่วมการประชุมวิชาการการพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี
การศึกษา 2561 ณ อิมแพ็คฟอรัม เมืองทองธานี โดยมีสำนักงานโครงการสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนัก
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เข้าร่วม และมีสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าภาพหลัก
ภายใต้หัวข้อ “นวัตกรรมด้านทักษะอาชีพของสถานศึกษา” ในส่วนของสำนักงาน กศน. มีครู ศสช.ที่ชนะเลิศแนวปฏิบัติที่ดี
จำนวน 6 ราย ซึ่งได้เข้าร่วมเสวนาวิชาการนำเสนอผลการดำเนินงานในเวทีอันทรงเกียรติแห่งนี้ด้วย โดยทั้ง 6 คน มีความภาค
ภูมิใจที่มีโอกาสได้ทำงานภายใต้โครงการพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี และสามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

แนวปฏิบัติที่ดี ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย เรื่อง “สุขภาพดีด้วยอาหารโปรตีนจากไข่”

นางอัมพร สุขใจ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”
บ้านสันปูเลย หมู่ที่ 11 ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม
จังหวัดเชียงใหม่

บ้านสันปูเลยมีประชากรทั้งหมด 313 คน เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง
นับถือศาสนาคริสต์ เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรม ชาวบ้านปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
ศูนย์การเรียนรู้ ๙ บ้านสันปูเลย มีนักเรียน จำนวน 25 คน มีพัฒนาการ
ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำหนัก
และส่วนสูงของนักเรียนบางคนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดจึงทำการศึกษา
ค้นคว้าและลงมือปฏิบัติร่วมกับผู้ปกครองหาแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องสุขภาพดี
ด้วยอาหารโปรตีนจากไข่ เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่มีภาวะโภชนาการ
ต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อให้นักเรียนและผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการเลี้ยงไก่ และ

โภชนาการโปรตีนจากไข่ไก่ นำไปสู่การขยายผลการเลี้ยงไก่ไข่สู่ชุมชน เป้าหมายในการจัดกิจกรรม คือ นักเรียน จำนวน 25 คน
และผู้ปกครอง จำนวน 20 คน โดยการจัดกิจกรรมอบรมการเลี้ยงไก่ไข่ พร้อมการฝึกปฏิบัติ นำผลผลิตไข่ไก่มาจัดประกอบ
อาหารกลางวันสำหรับนักเรียน อย่างน้อยอาทิตย์ละ 2 วัน และส่งเสริมการรับประทานไข่ไก่ เป็นต้น ผลการดำเนินงานพบว่า
สามารถแก้ปัญหานักเรียนที่มีภาวะโภชนาการต่ำให้เป็นไปตามเกณฑ์มีจำนวนที่เพิ่มขึ้น นักเรียนและผู้ปกครอง มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าสารอาหารโปรตีนจากไข่ไก่และมีความรู้เรื่องการเลี้ยงไก่ไข่และสามารถขยายผลสู่ชุมชนได้

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา (ภาษาไทย) “นิทานแสนสนุก นำสู่การอ่านออก เขียนได้ รู้ความหมายของคำ”

นางสาววิชาชาญ ทอบกาญจกุล
ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”
บ้านคุทะ หมู่ที่ 15 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

จากการสอนวิชาภาษาไทยของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา
“แม่ฟ้าหลวง” บ้านคุทะ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ครูสังเกตว่า
นักเรียนยังอ่านเขียนไม่คล่องและไม่สามารถแต่งประโยคได้ เพราะที่ผ่านมา
ได้จัดการเรียนการสอนแบบท่องจำจึงทำให้นักเรียนท่องจำอย่างเดียว
แต่ไม่มีความหมายของคำ ครูจึงคิดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการอ่าน
การเขียนโดยใช้กิจกรรมนิทานแสนสนุกนำสู่การอ่านออกเขียนได้
รู้ความหมาย ผลการดำเนินกิจกรรมพบว่านักเรียนให้ความสนใจกับ
กิจกรรมเป็นอย่างดีส่งผลให้นักเรียน มีทักษะในการอ่านการเขียนและ
แต่งประโยคได้ดีขึ้นตามลำดับ

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เรื่อง “ฟายมีชีวิต พลิกฟื้นป่าต้นน้ำบ้านแม่ปะกลาง”

นายสนั่น เชียงแก้ว ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา
“แม่ฟ้าหลวง” บ้านแม่ปะกลาง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สวด
อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ชุมชนบ้านแม่ปะกลางประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และ
ขาดไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน จากการที่ครูใช้ความพยายามในการนำข้อมูล
ชุมชนมาร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาร่วมกับชาวบ้าน พบว่าการเร่งฟื้นฟู
อนุรักษ์ป่าต้นน้ำเพื่อให้มีน้ำในการอุปโภคบริโภครวมทั้งการให้ชุมชน
บ้านแม่ปะกลางจะได้ใช้ทรัพยากรน้ำในการทำกระแสไฟฟ้า โครงการฟาย
มีชีวิตพลิกฟื้นป่าต้นน้ำบ้านแม่ปะกลาง ครูได้จัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม
กับชาวบ้านทุกชั้นตอนตั้งแต่เริ่มการประชุมการร่วมกัน สรุปและหาแนวทาง
การแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยโดยได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายภายนอก
ทำให้ชุมชนบ้านแม่ปะกลางมีน้ำอุปโภคบริโภค ใช้ในฤดูแล้งและน้ำ
ยังเพียงพอในการนำมาเป็นพลังงานในหมู่บ้านซึ่งทำให้ครูสามารถ
จัดกิจกรรมเรียนรู้ได้ทั้งกลางวันและกลางคืนทั้งกลุ่มเด็กและผู้ใหญ่
ได้ส่งผลให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น

แนวปฏิบัติที่ดีด้านคุณธรรมจริยธรรม เรื่อง “ออมดี มีเงินเก็บ”

นางนงนุช วรรณวัตร ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”
บ้านกิวจันทร์ หมู่ที่ 10 ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

กลุ่มออมทรัพย์บ้านกิวจันทร์มีสมาชิกผู้ร่วมกลุ่มจำนวน 32 คนวัตถุประสงค์
ของกลุ่ม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านความ
สามัคคี มีวินัย และการเก็บออมเงิน รวมทั้งให้ประชาชนมีความรู้เรื่อง
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปใช้ป็นแนวทาง
ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้โดยมีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงาน
5 ขั้นตอน พาคิด พาทำ ทำให้ดู ปลอ่ยให้เขาทำเอง และเราเป็นพี่เลี้ยง
ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้ร่วมกลุ่มออมทรัพย์มีวินัยมีความรับผิดชอบ
ต่อตนเองมีการออมเงินเป็นประจำซึ่งสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มียอดเงินฝาก
ในบัญชี ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2562
ระยะเวลา 2 ปี 5 เดือน คนละ 900 บาท รวมยอดเงินฝากของกลุ่ม
เป็นเงินจำนวน 28,800 บาท (สองหมื่นแปดพันแปดร้อยบาทถ้วน)

แนวปฏิบัติที่ดีด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เรื่อง “ตำถ่าก๊เขว : ลายผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านขุนหาด”

นางสาวรินทรา ก้านคำ

ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”

บ้านขุนหาด ตำบลยางเปียง อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

คำว่า “ตำถ่าก๊เขว” เป็นภาษากระเหรี่ยงสะกอแปลว่าลายผ้าทอ เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้อง กับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – 2569 เป้าหมายหลักที่ 6 เสริมสร้างศักยภาพของเด็กและเยาวชนในการอนุรักษ์และสืบทอด

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นและของชาติไทย เพื่อรวบรวมและบันทึกผ้าทอลายต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และฝึกทักษะการทอผ้าสำหรับเด็กและเยาวชน และสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่นในการทอผ้าให้คงอยู่ในวิถีชีวิตของคนในชุมชน กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 17 คน และนักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 33 คน ดำเนินกิจกรรมโดยครูผู้นำชาวบ้าน นักเรียนและนักศึกษา ร่วมกันสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการของหมู่บ้านโดยการจัดเวทีประชาคมเพื่อนำข้อมูลไปวางแผนการพัฒนาหมู่บ้านโดยกำหนดกิจกรรมในการอนุรักษ์ ได้แก่ กิจกรรมวาดภาพลายผ้าทอจากเสื้อของจริง ศึกษาลายผ้าทอกระเหรี่ยงในหมู่บ้านขุนหาด โดยการสัมภาษณ์ผู้รู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับชื่อของลายผ้าทอ พร้อมทั้งวาดลายผ้าทอต่าง ๆ และจดบันทึกขั้นตอนการทอผ้า เรียนรู้และฝึกทักษะการทอผ้ากับผู้รู้และภูมิปัญญา และกำหนดให้นักเรียนและนักศึกษาแต่งกายมาเรียนด้วยชุดกระเหรี่ยง (สกอร์) ทุกวันศุกร์ ผลการดำเนินงานพบว่า นักเรียนสามารถรวบรวมบันทึกและวาดภาพผ้าทอได้ จำนวน 3 ลาย ได้แก่ กิเคถาหริแหมะคลี่ (ลายรูปกรรไกรและดวงตา) กิเคโตกแหมะคลี่ (ลายรูปสะพานและดวงตา) กิเคตะซอเคอะ (ลายรูปสี่เหลี่ยมซ้อนกันหลายชั้น) นอกจากนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถทอผ้าได้ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 84.84 ที่สำคัญนักเรียนและนักศึกษาทุกคนแต่งกายมาเรียนด้วยชุดกระเหรี่ยง (สกอร์) ทุกวันศุกร์ นอกจากนี้ ยังพบว่านักเรียนนักศึกษาสามารถนำลายผ้าทั้งลายเก่าและลายใหม่มาผสมผสานเพื่อเกิดผ้าทอลายใหม่ เช่น กิเคถาหริผสมกับลายดอกไม้

แนวปฏิบัติที่ดีด้านอาชีพ เรื่อง “ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ปกาเกอะญอประยุกต์สร้างรายได้ ให้ชุมชน”

นางวราภรณ์ กันระรักษา ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” บ้านซอแข่วคี หมู่ที่ 8 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

บ้านซอแข่วคี มีประชากร 252 คน เป็นชาวไทยภูเขาเผ่าปกาเกอะญอ อาชีพหลัก คือ การปลูกข้าวไร่ ข้าวนา ข้าวโพด และอ้อย หญิงชาว ปกาเกอะญอ จะทอผ้าเพื่อใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม นอกจากนี้ ยังมีอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้ คือการทอผ้าปกาเกอะญอ ผ้าพันคอปกาเกอะญอ และ ผ้าพันคอโปร่ง ส่งให้แก่ร้านภูฟ้า สำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

แต่เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ในชีวิตประจำวัน ครูและสมาชิกกลุ่มผู้ทอจึงร่วมกันวิเคราะห์หาแนวทางเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน จากนั้นได้ประสานกับ เจ้าหน้าที่โครงการหลวง ฯ มาให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ผ้าทอปกาเกอะญอแบบสมัยใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ กลุ่มแม่บ้านบ้านซอแข่วคี สามารถทอผ้าแบบสมัยใหม่ ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าทอได้ และสร้างรายได้เสริมให้แก่ ครอบครัวย โดยมียุทธศาสตร์คือ สมาชิกกลุ่มทอผ้าปกาเกอะญอ จำนวน 14 คน ผลการดำเนินงานพบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้า ปกาเกอะญอ จำนวน 4 คน สามารถทอผ้าแบบสมัยใหม่ ซึ่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าทอได้ โดยประยุกต์และ เพิ่มลวดลายรูปแบบที่ทันสมัย ทำให้มีคนสนใจสวมใส่ชุดผ้าทอกันมากขึ้นโดยดูได้จากการสั่งซื้อสินค้าทางออนไลน์ที่เสนอขาย ผ่านเฟซบุ๊กทำให้สมาชิกกลุ่มมีรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้สำนักงาน กศน. ยังร่วมจัดนิทรรศการ : หัวข้อ กศน.เรียนรู้วัฒนธรรมสร้างอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เนื้อหาที่น่าสนใจเป็นเรื่องราวของเด็ก ๆ ใน ศศช. บนพื้นที่สูงที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร การคมนาคมลำบาก ไกลจากโรงเรียนและโรงพยาบาล ทำให้ขาดโอกาสและไม่ได้รับการศึกษา ต่อมาเมื่อมีครู ศศช. เข้ามาอยู่ในพื้นที่ เด็ก ๆ จึงได้รับความรู้ทั้งด้านการศึกษาและด้านอาชีพ เพื่อการดำรงชีพในชุมชน ผลผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์นำมาจัดในนิทรรศการ จะคัดเลือกมาจากแนวปฏิบัติที่ดีด้านการส่งเสริมอาชีพที่ชนะประกวดแนวปฏิบัติที่ดีของสำนักงาน กศน.จังหวัดเข้าร่วม ได้แก่ การเลี้ยงแพะ การเพาะเห็ดหอม (แม่ฮ่องสอน) การปลูกกาแฟ ตามโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ (เชียงใหม่) การทอผ้าผืนผลิตภัณฑ์ผ้าทอปกากะญอ (ตาก) ซึ่งเป็นผลทำให้ชุมชนและเด็ก ๆ มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ตลอดจนนำเสนอผลงานของนักเรียน ศศช. ที่ชนะเลิศการประกวดแข่งขันทักษะด้านอาชีพของนักเรียน ศศช. ระดับอนุบาล ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยการนำวัสดุต่าง ๆ ที่สามารถนำมาเป็นชิ้นงาน อาทิ พวงกุญแจของที่ระลึก กระปุกออมสิน ฯลฯ เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาต่อยอดให้แก่ตนเองและครอบครัวต่อไป และ “การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์” การปั้นดินน้ำมัน ตามเนื้อเรื่อง “ความสุขที่บ้านเรา”

โอกาสนี้ ครู ศศช.ที่ชนะเลิศแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 6 ราย นักเรียน ศศช. ที่ประกวดการแข่งขันทักษะภาษาไทย จำนวน 5 ราย และนักเรียน ศศช. ที่ประกวดการแข่งขันทักษะทักษะด้านอาชีพ จำนวน 15 ราย ได้เข้ารับพระราชทานเกียรติบัตรจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติที่ดีต่อไปอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

แหล่งเรียนรู้

นวัตกรรมดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ KVC - Cisco Innovation Center

ปรากฏการณ์ที่สำคัญ

ทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) คือทักษะแห่งการเรียนรู้และนวัตกรรม การคิดเชิงสร้างสรรค์ ใฝ่ใจนวัตกรรม มีวิจรรย์ญาณแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารดี มีจิตอาสา ทักษะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ทักษะชีวิตและอาชีพ ที่มีความยืดหยุ่น ริเริ่ม สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ การขับเคลื่อนประเทศไทยแลนด์ 4.0 เป็นการพัฒนามุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศ ที่หลากหลายมิติ ให้หลุดพ้นกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ด้วยนวัตกรรม และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่มีวิสัยทัศน์ เป็นประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้ว

ระบบไอทีเชิงสร้างสรรค์ (Creative IT) ที่ประกอบไปด้วย การสอนเชิงสร้างสรรค์ การเรียนเชิงสร้างสรรค์ และ แหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นำมาบริหารจัดการเรียนการสอน สาขาไอที วิทยาลัยอาชีวศึกษา (วอศ.) ขอนแก่น ส่งผลให้ ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น ออกแบบและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ฯ จนสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไอที) วอศ. ขอนแก่น เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทางด้านดิจิทัลที่มีมาตรฐาน ได้รับรางวัลเหรียญทองชนะเลิศระดับชาติ มากที่สุด ในประเทศไทย การพัฒนาอย่างต่อเนื่องก้าวต่อไปคือ การต่อยอดและพัฒนาการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้

เทคโนโลยีเฉพาะทางสู่การบ่มเพาะนวัตกรรมและผลิต นวัตกรรม ก่อเกิด KVC - Cisco Innovation Center ซึ่งเป็นศูนย์นวัตกรรมที่มีวิสัยทัศน์คือ เป็นผู้ นำด้านดิจิทัลและนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีภารกิจ คือ พัฒนานวัตกรรมผลิตนวัตกรรม สร้างบุคลากรให้เป็น ผู้นำด้านความคิดเชิงสร้างสรรค์ ศูนย์นวัตกรรม ฯ ประกอบไปด้วยผลผลิตของผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้ Smart Pharmacy Cabinet (เครื่องแจ้งเตือนการจ่ายยา อัตโนมัติ) และ Smart Aging Care (ระบบจดจำ ใบหน้าและสั่งการด้วยเสียง) Healthy Aging Care (นวัตกรรมอาหารสำหรับผู้สูงอายุ : ก๋วยเตี๋ยวสด และคุกกี้สด) และ Smart Food อาหารอัจฉริยะ ที่ผ่านการสกัดและแปรรูปอย่างมีคุณภาพ โดยใน อนาคตอันใกล้นี้จะมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นวัตกรรมดิจิทัลใหม่ ๆ และเพื่อการเรียนรู้เชิง นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์และช่วยเหลือ ผู้สูงอายุที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

พลิกผันมาสร้างสรรค

แนวความคิดในการออกแบบ มาจากการออกแบบ และพัฒนาสถานที่เรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ที่มีกระบวนการ ในการพัฒนาทั้ง 4 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 2) ด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุน 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยองค์ประกอบในการ พัฒนานี้อ้างอิงแนวคิดการประเมินของสตฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ซึ่งเป็นทฤษฎีการประเมิน ที่เป็นสากล ในปัจจุบันเรียกกันย่อ ๆ ว่า CIPP Model ประกอบ ไปด้วย 1) ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Content : C) 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน (Input : I) 3) ด้าน กระบวนการ (Process : P) และ 4) ด้านผลผลิต (Product : P) ในการพัฒนาสถานที่เรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทางอาชีวศึกษา เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกแห่ง ได้จัดสถานที่เรียนรู้ หรือสถานที่สำหรับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ มีการเผยแพร่ ผลงานนวัตกรรมด้านปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนทั้งใน สถานศึกษา และนอกสถานศึกษา รวมทั้งประชาชนได้เข้าถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life long Learning) ส่งเสริมให้มีการ

พัฒนาอาคารสถานที่ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านบรรยากาศความสะอาด และศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง (Self Learner) และส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนหรือจากงบประมาณ เพื่อขยายผลให้เป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ โดยมีองค์ประกอบในการเรียนรู้ครบถ้วนตามหลักการให้การเรียนรู้ (Learning How to Learn) และสถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม (Learning College) ในการออกแบบและพัฒนาเป็นไปอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยอิงหลักคิด หลักสูตรและหลักสากล ส่งผลให้มีรางวัลระดับชาติมากมายอาทิรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ระดับชาติ ประจำปี 2557 แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ฯ

Creative Web Design ประจำปี 2559 แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ฯ Mobile Application รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติ ประจำปี 2558 แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ฯ Multimedia and Digital Content และ ประจำปี 2560 แหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง ฯ Animation and Digital Content

ปัจจัยที่เกื้อหนุนสู่ความสำเร็จ นอกจากพลังแห่งทีมงานเชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรครูและผู้เรียนสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ เอาใจจริงเอาใจแล้ว สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือการอำนวยความสะดวก การส่งเสริม และสนับสนุนจากคณะผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น นับเป็นความโชคดีขององค์กรที่มีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ เห็นคุณค่าและตระหนักในการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การผสมผสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถานประกอบการชั้นนำของโลก วอศ. ขอนแก่น และบริษัท ซิสโก้ ซิสเต็มส์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้จับมือกันจัดการศึกษาร่วมกัน โดยศูนย์นวัตกรรม ฯ จะมุ่งเน้นผลิตผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมและบ่มเพาะนวัตกรรมด้านดิจิทัล ด้วยการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และการบ่มเพาะนวัตกรรมด้วยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จากบริษัท ฯ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสร้างสังคมผู้สูงอายุให้น่าอยู่ มีคุณค่า เข้มแข็ง ยั่งยืน โดยยึดหลัก 5 จ. คือเปิดใจ จริงใจ ใส่ใจ ตั้งใจ และไว้วางใจ ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้

เปิดใจ การคิดและมองอย่างยืดหยุ่น เปิดตา เปิดใจ
รับรู้ เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เป็นเสมือนน้ำที่ไม่เต็มแก้ว

จริงใจ การมีความจริงใจ มีสัจจะ วาจา ตรงไปตรงมา
ไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน

ใส่ใจ การใส่ใจพิถีพิถันในการทำงาน ไม่ใช่ทำตาม
หน้าที่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันนำสู่ความสำเร็จ

ตั้งใจ การมุ่งมั่นตั้งใจทำงานร่วมกัน ไม่ย่อท้อ
ต่ออุปสรรค

ไว้วางใจ การไว้น้ำใจเชื่อใจกันและกันโดยพื้นฐาน
มาจากความซื่อสัตย์

ผลจากการพัฒนาสถานที่เรียนรู้เทคโนโลยี
เฉพาะทางด้านดิจิทัล และการร่วมมือกับสถานประกอบการ
ด้านดิจิทัลชั้นนำ ของโลก โดยมีเป้าหมาย คือประเทศไทย
และผู้เรียน นำไปสู่การเปิดศูนย์บ่มเพาะนวัตกรรม ที่ชื่อว่า
KVC - Cisco Innovation Center

แบบอย่างแห่งความภาคภูมิใจ

การประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
สะท้อนถึงการบริหารการจัดการเรียนการสอนอย่าง
มีคุณภาพ ตอกย้ำความเชื่อที่พิสูจน์แล้วว่า การจัด
การศึกษาที่มีแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีเฉพาะทาง
ด้านดิจิทัลและด้านนวัตกรรมเป็นเป้าหมายที่สำคัญ
เป็นแรงขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการ
พัฒนาคนสู่การพัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน
ตอบสนองการที่จะทำให้รายได้ของประชากร
ในประเทศก้าวทันกับดักรายได้ปานกลางด้วยหลักคิด
และหลักการที่เป็นหลักสากลอย่างแท้จริง

คณะกรรมการวิสามัญ (อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ) ซึ่งทำการแทน ก.ค.ศ.

ต่อเนื่องจากฉบับที่แล้วที่เสนอเรื่องระบบการบริหารงานของ ก.ค.ศ. ว่า ก.ค.ศ. มีระบบการบริหารงานโดยการกระจายอำนาจไปยังองค์คณะต่าง ๆ 3 ระดับ ได้แก่ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ กศจ./อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง ในส่วนราชการ และ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ เฉพาะกิจ ฯ ฉบับนี้จะนำเรื่องของคณะกรรมการที่ ก.ค.ศ. ตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยพิจารณา เรื่องต่าง ๆ แทน ก.ค.ศ.

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 17 กำหนดให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจตั้ง คณะอนุกรรมการวิสามัญ เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ” เพื่อทำการใด ๆ แทน ก.ค.ศ. หรือ ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการอื่นที่กำหนด ตามพระราชบัญญัตินี้...

ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 16/2560 เรื่อง การบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ลงวันที่ 21 มีนาคม 2560 ข้อ 5 กำหนดให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ เพื่อทำการใด ๆ แทน ก.ค.ศ. ดังนี้

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์
อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ
อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

นอกจาก อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ ตามวรรคหนึ่ง ก.ค.ศ. อาจแต่งตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญอื่นเพื่อทำการใด ๆ แทน ก.ค.ศ. หรือทำหน้าที่เช่นเดียวกับ คณะอนุกรรมการอื่นที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วย ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก็ได้

จากกฎหมาย 2 ฉบับดังกล่าวข้างต้น ที่กำหนดให้ ก.ค.ศ. มีอำนาจตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ เพื่อทำการใด ๆ แทน ก.ค.ศ. ได้ ดังนั้น ก.ค.ศ. จึงได้ ตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ เพื่อทำการแทน ก.ค.ศ. ในการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 11 คณะ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการพัฒนานโยบายและระบบบริหารงานบุคคล ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่าง กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเรื่องกำหนดเกณฑ์อัตรากำลัง เงินไข การจ้างเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในหน่วยงาน การศึกษา การสรรหาบุคคลเข้ารับราชการรวมทั้งการกำหนด อัตราเงินเดือน ค่าตอบแทน พิจารณารับรองวุฒิ และพิจารณา การดำเนินการตามมาตรการบริหารและพัฒนากำลังคนภาครัฐ

2

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่ในการพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงอัตราเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่มค่าครองชีพ สวัสดิการ จัดทำและพัฒนาร่างกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประเมินผล การปฏิบัติงาน การประเมินเลื่อนเงินเดือน เงินเพิ่มสำหรับ ตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ มาตรการให้การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรม ขวัญกำลังใจ และการยกย่องเชิดชูเกียรติ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ในพื้นที่ปกติ

4

อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่พิจารณากำหนดกรอบ อัตรากำลัง กำหนดตำแหน่ง การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การเปลี่ยนตำแหน่ง เลื่อนตำแหน่งและระดับตำแหน่ง บรรจุ กลับผู้ออกจากราชการไปแล้ว การตัดโอนตำแหน่งและ อัตราเงินเดือน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

5

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับการวิเทศฐานนั้ราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าทึ่พิจารณาการให้ราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีหรือเลือนวิเทศฐานนั้ราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประเมินวิเทศฐานนั้ราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค. (2) พิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา 38 ค.(2) และเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณา

7

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีหน้าทึ่พิจารณาจัดทำและพัฒนาร่างกฎหมาย กฎ ก.ค.ศ. และระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พิจารณาวินิจฉัย ติความปญหาที่เกดขึ้นเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยระเบียบราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งให้คำปรึกษาและพิจารณาตอบข้อหารือในประเด็นปญหาเกี่ยวกับกฎหมาย

8

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ทำหน้าทึ่พิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการและการรายงานการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของส่วนราชการและหน่วยงานการศึกษา

9

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ทำหน้าทึ่พิจารณาเรื่องการอุทธรณ์และการร้องทุกข์เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัยและการออกจากราชการของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และพิจารณาการร้องทุกข์ของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรณึ่ที่เห็นว่า กศจ. หรือ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง กระทำการมีมติขัดหรือแย้งกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

10

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าทึ่พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องการร้องทุกข์ หรือการร้องเรียนขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ยื่นต่อ ก.ค.ศ. กรณึ่ที่พบว่าส่วนราชการ หรือหน่วยงานการศึกษา คณะอนุกรรมการ หรือผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติการหรือมีมติไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือปฏิบัติการโดยขัดหรือแย้งกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

11

อ.ก.ค.ศ. วิสัสมัญเกี่ยวกับการกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานบุคคล ทำหน้าทึ่ เสนอ ก.ค.ศ. ในการวางระบบและกลไกการตรวจติดตามและประเมินผลการบริหารงานบุคคลของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตรวจสอบเพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงานการศึกษา กศจ. อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้ง และองค์คณะบุคคลที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิบัติตามมติของ ก.ค.ศ. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ออกระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการรายงานการบริหารงานบุคคลสำหรับราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดทำระบบทะเบียนประวัติราราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จากการที่ ก.ค.ศ. ได้ตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ จำนวน 11 คณะ ทำการแทน ก.ค.ศ. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาแล้วนั้น อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ คณะต่าง ๆ ยังสามารถ ตั้ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจ ฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณา กลั่นกรอง เรื่องต่าง ๆ ก่อนนำเสนอขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญอีกชั้นหนึ่งได้ โดยในขณะนี้ มี อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจ ที่ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวนกว่า 100 คณะ

สำหรับการพิจารณาตั้งบุคคลเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ใน อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเฉพาะกิจ หรือ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ นั้น ก.ค.ศ. จะตั้งบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องนั้น ๆ เข้ามาทำหน้าที่ประธาน และอนุกรรมการ โดยในแต่ละคณะจะประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้แทนส่วนราชการ ผู้แทนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และมีเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.ค.ศ. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะต่าง ๆ และในการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จะต้องมีการนัดประชุม เพื่อให้องค์ประชุมครบทั้งองค์ประกอบของคณะกรรมการ และองค์ประชุม เกินกว่ากึ่งหนึ่ง ของคณะกรรมการทั้งหมด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบคอบ รอบด้าน ก่อนนำเสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาและมีมติในลำดับสุดท้าย

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของบุคคลภายนอก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้สะท้อนความคิดเห็นกลับมายังสำนักงาน ก.ค.ศ. ว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ ก.ค.ศ. กำหนด มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการนั้นเกิดปัญหาอุปสรรคจนนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งในความเป็นจริง การกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จะมาจากเหตุปัจจัย 2 ประการ คือ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ สภาพการณ์ในขณะนั้น ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ นั้น ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องและ ก.ค.ศ. ต่างก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งผลต่อผู้เรียน และระบบการศึกษาของประเทศ ให้มีการพัฒนาก้าวหน้า ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศนั่นเอง

ในฉบับที่ผ่านมา และฉบับนี้ หวังว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับทราบ ถึงกระบวนการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดย ก.ค.ศ. และสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่กระจ่างชัดเจนขึ้น

คะแนนสอบ O-NET ต่ำ ความรู้น้อย หรือข้อสอบยาก

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อ
ตรวจสอบมาตรฐานด้านคุณภาพการศึกษ
าขั้นพื้นฐานของประเทศ โดยมีสถาบันทดสอบ
ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วย
ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ. 2548
โดยรับช่วงการสอบเข้ามหาวิทยาลัย (การสอบ
Entrance ที่ใช้ข้อสอบ O-NET และ A-NET)
ซึ่งเป็นการทดสอบหลังจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
มาดำเนินการต่อ ภายหลังมีการทดสอบเพิ่ม
ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย
และในปัจจุบันมีการพัฒนาการทดสอบ จนมีการ
สอบต่าง ๆ มากมาย ที่สำคัญ เช่น การสอบ GAT
PAT V-NET I-NET N-NET B-NET และ
การทดสอบสมรรถนะครู เป็นต้น

สำหรับการสอบ O-NET ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอด
ปลายช่วงชั้นที่ 2 - 4 ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ชั้น ป.6
ม.3 และ ม.6 ช่วงแรกมีการทดสอบครบทั้ง 8 สาระวิชา
จนกระทั่งในปี 2558 ลดเหลือ 5 วิชา คือ ภาษาไทย สังคมศึกษา ฯ
ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (ยกเว้น
ในปี 2560 ไม่มีการสอบวิชาสังคมศึกษา ฯ ในชั้น ป.6 และ ม.3)
และผลการสอบ O-NET ดังกล่าวได้รับการยอมรับว่า
เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของการศึกษาแต่ละระดับได้ดีพอสมควร
โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรู้ตามหลักสูตรของแต่ละระดับ
จึงกล่าวได้ว่าผลการทดสอบ O-NET เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ
การศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากสังคมมากในปัจจุบัน

ประเด็นที่จะกล่าวถึงในที่นี้เกี่ยวกับการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์ โดยเริ่มต้นจากการแปลความหมายของผลการทดสอบ ซึ่งก็คือ คะแนนที่ได้จากการทดสอบนั่นเอง ในภาพรวมของการแปลความหมายมักจะดูจากคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับคะแนนเต็มของแต่ละวิชา และเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นก็ใช้วิธีแปลงเป็นร้อยละ ในกรณีของคะแนน O-NET แต่ละวิชาใช้คะแนนเต็มเท่ากับ 100 คะแนน ดังนั้นคะแนนที่ได้ก็คือร้อยละนั่นเอง การแปลความหมายจึงดูจากคะแนนเฉลี่ยได้เลย ประเด็นสำคัญของเรื่องนี้จึงอยู่ที่ว่าคะแนนเฉลี่ยเท่าไรจึงจะเป็นที่น่าพอใจ (หรือบางท่านอาจเรียกว่า “ได้มาตรฐาน”) โดยทั่วไปก็มักจะยึดเอาครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มหรือร้อยละ 50 เป็นระดับที่น่าพอใจหรือได้มาตรฐาน กล่าวคือ ถ้าผลการทดสอบได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง 50 คะแนน หรือร้อยละ 50 ก็มักจะสรุปว่า

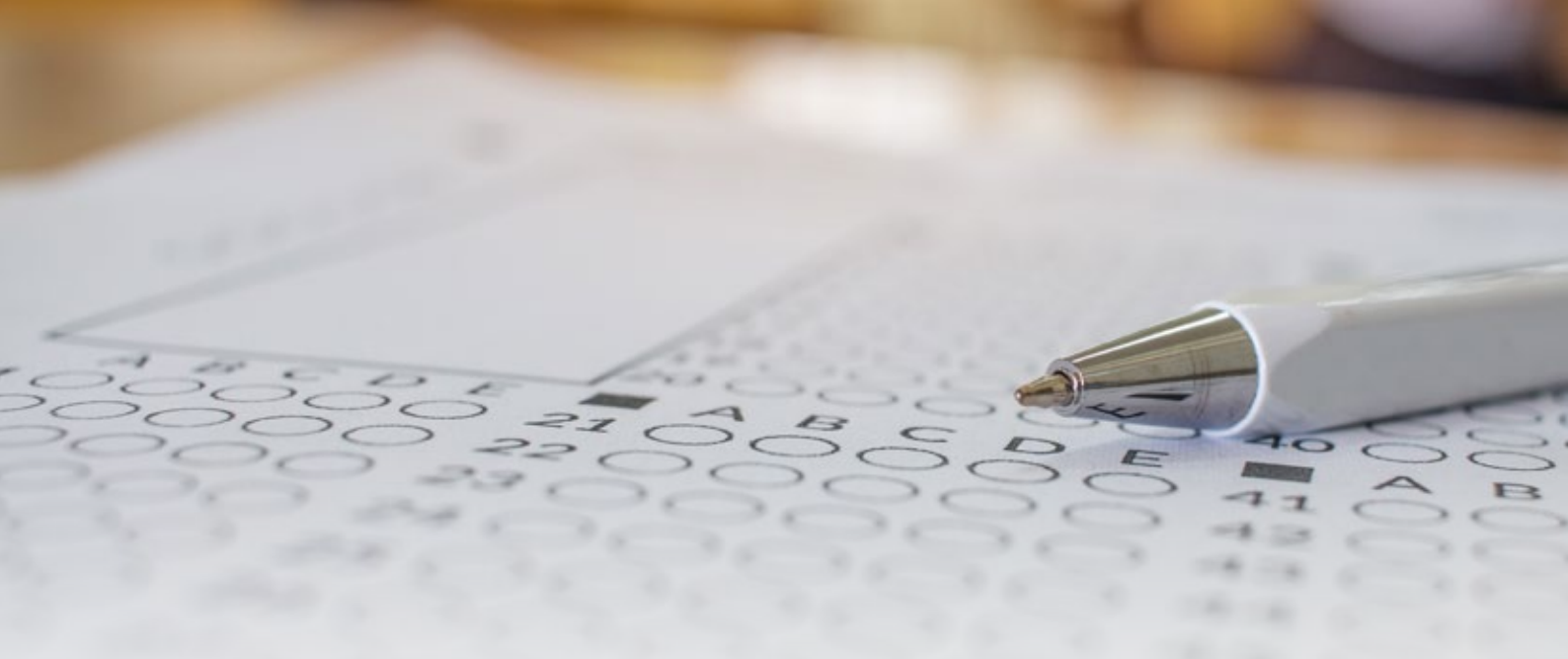
ผลการทดสอบวิชานั้นๆ ยังไม่ได้มาตรฐานหรือยังไม่น่าพอใจ ดูเผิน ๆ ก็เหมือนว่าการสรุปเช่นนั้นมีความเหมาะสมแล้ว แต่ในความเป็นจริง การที่ผลการทดสอบจะได้คะแนนเท่าไรนั้นขึ้นอยู่กับสองเรื่อง คือ 1) ความรู้ในวิชาที่ทดสอบมีมากหรือน้อย และ 2) ข้อสอบที่ใช้สอบยากหรือง่ายเพียงใด ดังนั้นตามหลักแล้ว ก่อนที่จะแปลความหมายคะแนน ต้องพิจารณาระดับความยากของข้อสอบในแบบทดสอบที่ใช้ในการทดสอบด้วย

ถ้านำผลการทดสอบทางการระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่ทดสอบนักเรียนทั่วประเทศในช่วงเจ็ดที่ผ่านมา คือตั้งแต่ ปี 2554 - 2560 ทั้งสามระดับ ใน 5 วิชา มาพิจารณาประกอบกับระดับความยากของข้อสอบในแบบทดสอบที่ใช้สอบในแต่ละปี จะปรากฏดังนี้

**ตารางแสดงค่าความยากเฉลี่ยของข้อสอบและคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ในแต่ละวิชา
ในการทดสอบนักเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ในปี 2554 - 2560**

ชั้น	วิชา	รายการ	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	เฉลี่ย
ป.6	ภาษาไทย	ความยาก	0.49	0.43	0.46	0.45	0.48	0.51	0.45	0.47
		ค่าเฉลี่ย	50.04	45.68	45.02	44.88	49.33	51.20	44.89	47.29
	สังคมศึกษา ฯ	ความยาก	0.55	0.44	0.38	0.50	0.49	0.45	ไม่มีสอบ	0.47
		ค่าเฉลี่ย	52.22	44.22	38.31	50.67	49.18	45.33	ไม่มีสอบ	46.66
	ภาษาอังกฤษ	ความยาก	0.41	0.37	0.33	0.35	0.39	0.34	0.35	0.36
		ค่าเฉลี่ย	38.37	36.99	33.82	36.02	40.31	33.8	35.28	36.37
	คณิตศาสตร์	ความยาก	0.52	0.42	0.44	0.41	0.47	0.44	0.45	0.45
		ค่าเฉลี่ย	52.4	35.77	41.95	38.06	43.47	39.1	35.86	40.94
	วิทยาศาสตร์	ความยาก	0.36	0.37	0.37	0.42	0.42	0.39	0.39	0.39
		ค่าเฉลี่ย	40.82	37.46	37.4	42.13	42.59	40.38	38.16	39.85
ม.3	ภาษาไทย	ความยาก	0.49	0.43	0.41	0.33	0.43	0.46	0.48	0.43
		ค่าเฉลี่ย	48.11	54.48	44.25	35.2	42.64	45.91	47.81	45.49
	สังคมศึกษา ฯ	ความยาก	0.43	0.47	0.39	0.47	0.46	0.49	ไม่มีสอบ	0.45
		ค่าเฉลี่ย	42.73	47.12	39.37	46.79	46.24	48.52	ไม่มีสอบ	45.13
	ภาษาอังกฤษ	ความยาก	0.30	0.29	0.30	0.27	0.30	0.28	0.3	0.29
		ค่าเฉลี่ย	30.49	28.71	30.35	27.46	30.54	31.6	30.31	29.92
	คณิตศาสตร์	ความยาก	0.34	0.31	0.29	0.35	0.38	0.34	0.3	0.33
		ค่าเฉลี่ย	32.08	26.95	25.45	29.65	32.4	29.02	26.02	28.80
	วิทยาศาสตร์	ความยาก	0.38	0.34	0.36	0.38	0.37	0.35	0.32	0.36
		ค่าเฉลี่ย	32.19	35.37	37.95	36.62	37.63	34.79	32.09	35.23
ม.6	ภาษาไทย	ความยาก	0.39	0.47	0.49	0.49	0.49	0.50	0.48	0.47
		ค่าเฉลี่ย	41.88	47.19	49.26	50.76	49.36	52.12	49.11	48.53
	สังคมศึกษา ฯ	ความยาก	0.31	0.34	0.29	0.35	0.36	0.33	0.31	0.33
		ค่าเฉลี่ย	33.39	36.27	33.02	36.53	39.71	35.82	34.64	35.63
	ภาษาอังกฤษ	ความยาก	0.26	0.25	0.26	0.27	0.28	0.28	0.28	0.27
		ค่าเฉลี่ย	21.8	22.13	25.35	23.44	24.98	27.71	28.27	24.81
	คณิตศาสตร์	ความยาก	0.26	0.25	0.23	0.25	0.30	0.28	0.27	0.26
		ค่าเฉลี่ย	22.73	22.73	20.48	21.74	26.59	24.81	24.46	23.36
	วิทยาศาสตร์	ความยาก	0.28	0.33	0.20	0.35	0.31	0.30	0.27	0.29
		ค่าเฉลี่ย	27.9	33.1	30.48	32.54	33.4	31.56	29.32	31.19

ที่มา : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

จากตารางข้างต้น ซึ่งแสดงค่าความยาก - ง่าย (หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “ความยาก”) ของข้อสอบในแบบทดสอบแต่ละวิชาโดยเฉลี่ย และคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่เข้าสอบทั่วประเทศจากการสอบในแต่ละระดับ/ชั้น ตั้งแต่ปี 2554 - 2560 พบว่า แบบทดสอบที่ใช้สอบนักเรียนในแต่ละวิชา ในแต่ละระดับ ในแต่ละปี เกือบทั้งหมดมีค่าความยากเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ที่เป็นค่าความยากปานกลาง (ค่าความยากที่ใช้ในกรณีนี้ตามหลักการจะมีค่าที่เป็นไปได้ต่ำสุดคือ 0 = ยากที่สุด ค่าสูงสุดคือ 1.00 = ง่ายที่สุด) แสดงว่าแบบทดสอบที่ใช้สอบอยู่ในสภาพที่ค่อนข้างยากถึงยากมากในหลายวิชาสำหรับนักเรียนทั้งประเทศในแต่ละระดับชั้น โดยพบว่าแบบทดสอบที่มีค่าความยากเฉลี่ยสูงสุดหรือง่ายที่สุด ได้แก่ แบบทดสอบวิชาสังคมศึกษา ชั้น ป.6 ที่ใช้สอบในปี 2554 ซึ่งมีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.55 รองลงมาคือแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้น ป.6 ที่ใช้สอบในปี 2554 และแบบทดสอบวิชาภาษาไทย ชั้น ป.6 ที่ใช้สอบในปี 2559 โดยมีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.52 และ 0.51 ตามลำดับ แบบทดสอบทั้งสามฉบับดังกล่าวตามหลักวิชาการวัดผลถือว่ามีความยากปานกลางเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ส่วนแบบทดสอบที่มีค่าความยากต่ำสุดหรือยากที่สุด คือแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้น ม.6 ที่ใช้สอบในปี 2556 มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.20 รองลงมาคือแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้น ม.6 ที่ใช้สอบในปี 2556 ซึ่งมีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.23 และแบบทดสอบวิชาเดียวกันที่ใช้สอบในปี 2555 และ 2557 ที่มีค่าความยากเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 ทั้งสองปี แบบทดสอบทั้งสองวิชาดังกล่าวถือว่ายากมากสำหรับนักเรียนชั้น ม.6 ทั่วประเทศ

ถ้าพิจารณาค่าความยากของแบบทดสอบที่ใช้สอบโดยรวมของการสอบ โดยพิจารณาจากค่าความยากเฉลี่ยของแบบทดสอบแต่ละวิชาที่ใช้สอบในช่วง 6 - 7 ปี พบว่าวิชาที่มีค่าความยากเฉลี่ยสูงสุดหรือง่ายที่สุดคือวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษา ฯ ชั้น ป.6 และวิชาภาษาไทยชั้น ม.6 ซึ่งมีค่าความยากเฉลี่ยในรอบ 6 - 7 ปี เท่ากับ 0.47 จัดอยู่ในระดับความยากปานกลางสำหรับการสอบนักเรียนในแต่ละชั้น ส่วนวิชาที่มีค่าความยากเฉลี่ยต่ำสุดหรือยากที่สุดคือแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ ชั้น ม.6 ที่มีค่าความยากเฉลี่ย 7 ปี เท่ากับ 0.26 จัดอยู่ในระดับยากมากสำหรับการสอบนักเรียนชั้น ม.6 ถ้าจะแบ่งแบบทดสอบออกเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่มีความยากปานกลางน่าจะได้แก่ แบบทดสอบวิชาภาษาไทย ทั้ง 3 ชั้น กับวิชาสังคมศึกษา ฯ ชั้น ป.6 และ ม.3 ซึ่งพบว่ามีความยากเฉลี่ยในรอบ 6 - 7 ปี อยู่ระหว่าง 0.43 ถึง 0.47 ส่วนกลุ่มที่มีความยากอยู่ในระดับยากคือแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์ชั้น ม.3 และ ม.6 วิชาวิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้ง 3 ชั้น ซึ่งมีค่าความยากเฉลี่ยจากการสอบในรอบ 7 ปีอยู่ระหว่าง 0.26 ถึง 0.39

หากพิจารณาผลการทดสอบโดยดูจากคะแนนเฉลี่ยระดับชาติในแต่ละวิชา แต่ละชั้น ในการทดสอบแต่ละปี จะเห็นว่า วิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำหรือต่ำมาก เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ที่ใช้สอบนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.6 จะเป็นวิชาที่มีค่อนข้างยากหรือยากมากนั่นเอง

อีกแง่หนึ่ง การที่คะแนนเฉลี่ยสูงหรือต่ำมีความเกี่ยวข้องกับความยาก - ง่ายของข้อสอบที่ใช้ในการสอบหรือไม่ สามารถพิจารณาได้จากกราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบกับค่าความยากเฉลี่ยของข้อสอบที่ใช้สอบ โดยใช้ข้อมูลจากตารางข้างต้น ดังนี้

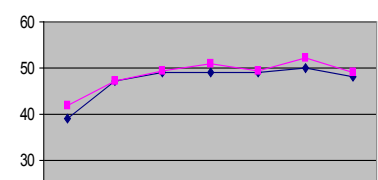
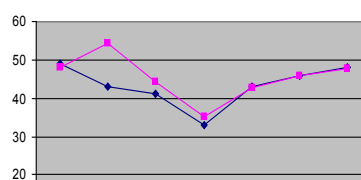
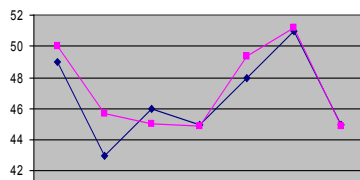
กราฟแสดงค่าความยากของข้อสอบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของวิชาต่าง ๆ 5 วิชา
ในชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ในการสอบตั้งแต่ปี 2554 - 2560

ป.6

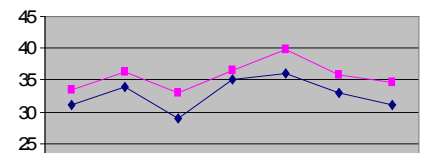
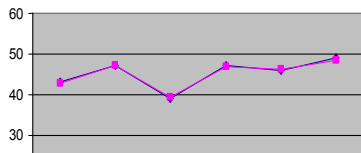
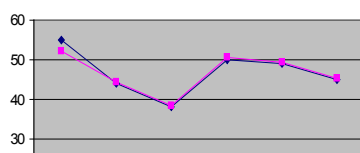
ม.3

ม.6

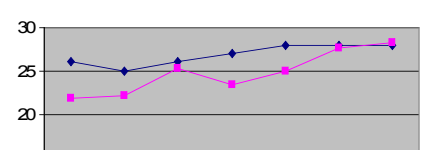
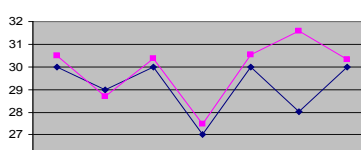
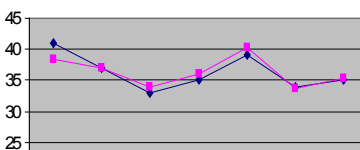
ภาษาไทย

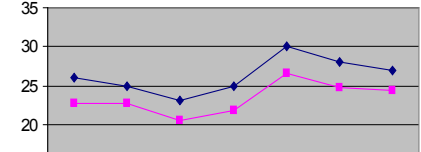
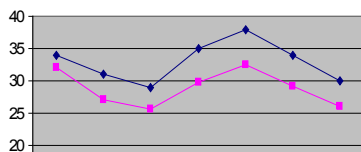
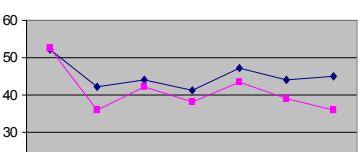
สังคมศึกษา

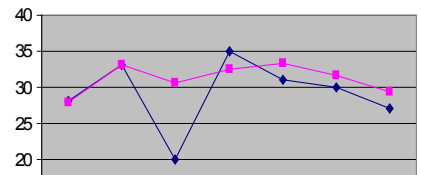
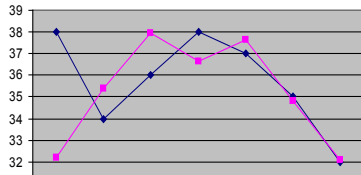
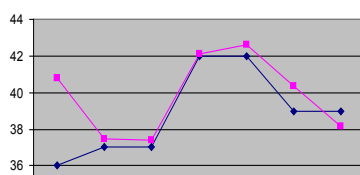
ภาษาอังกฤษ

คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

จากกราฟข้างต้น ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างค่าความยากของข้อสอบกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศของแต่ละวิชา ในแต่ละชั้น จะเห็นว่าส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดปีใดที่ข้อสอบวิชาใดง่าย คะแนนเฉลี่ยของวิชานั้นก็จะสูง ในขณะที่ปีใดที่ข้อสอบยากกว่า คะแนนเฉลี่ยก็จะต่ำลง แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศจะต่ำหรือสูงขึ้นอยู่กับความยาก - ง่ายของข้อสอบนั่นเอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จึงเป็นที่มาของข้อสงสัยที่ว่า ที่นักเรียนได้คะแนน O-NET ต่ำในบางวิชานั้น เป็นเพราะนักเรียนมีความรู้น้อยหรือเพราะข้อสอบยากเกินไป

ในกรณีของการนำผลการทดสอบไปใช้ประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาอันเกิดจากความยาก - ง่ายของข้อสอบ ในแบบทดสอบแต่ละวิชา หรือแต่ละปี ที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะยากไป หรือง่ายไปก็ตาม การนำไปใช้ในการเปรียบเทียบ

ระหว่างกลุ่มย่อยต่าง ๆ ในแต่ละวิชาในแต่ละปี ยังทำได้ แต่ถ้าต้องการเปรียบเทียบระหว่างวิชา หรือระหว่างปีต่าง ๆ ควรเปลี่ยนคะแนนที่ได้จากการสอบเดิม ให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Standard Score) เสียก่อน เช่น เปลี่ยนเป็นคะแนน - ที (T-Score) ที่ปรับคะแนนเฉลี่ยทั้งประเทศเดิมให้เป็น 50 แต่การใช้คะแนน - ที ไม่สามารถใช้ได้กับการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทั้งประเทศ เพราะคะแนน - ที จะมีค่าเฉลี่ยรวมทั้งประเทศเท่ากับ 50 เสมอ ให้ใช้เฉพาะการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มย่อย ๆ เท่านั้น เช่น ระหว่างสังกัด ระหว่างภาค ระหว่างจังหวัด เป็นต้น

เรื่องนักเรียนสอบ O-NET ได้คะแนนต่ำในบางวิชา ดังกล่าวข้างต้น เคยมีคนถามผู้เขียนว่าจะมีวิธีทำให้คะแนนสูงขึ้นได้อย่างไร ผู้เขียนก็ตอบติดตลกว่า “ง่ายนิดเดียว ก็ใช้ข้อสอบง่าย ๆ คะแนนสอบก็สูงขึ้นเอง”

———— “ ————

ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด
ปีใดที่**ข้อสอบวิชาใดง่าย** คะแนน**เฉลี่ยของวิชานั้นก็จะสูง**
ในขณะที่ปีใดที่**ข้อสอบยากกว่า** คะแนน**เฉลี่ยก็จะต่ำลง**

———— ” ————

เรียนรู้จาก ความผิดพลาดของนักเรียน

คนที่ได้ประกอบอาชีพครู นั่นก็คือ การสอน อบรมลูกศิษย์ให้มีความรู้ มีความสามารถ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ เพื่อศึกษาต่อ และเป็นคนดีของสังคมหลังจากจบหลักสูตรการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งผลการสอนของครูจะมีคุณภาพในระดับใดก็ดูได้จากแบบฝึกหัด แบบทดสอบ ผลงานนักเรียน ชิ้นงานนักเรียน อื่น ๆ เป็นต้น กรณีแบบทดสอบถ้าครูได้นำแบบทดสอบมาตรวจสอบมาวิเคราะห์ ก็จะพบปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้ครูได้หาวิธีการแก้ไข และปรับปรุง การเรียนการสอนให้เป็นปัจจุบัน และวางแผนการสอนเรื่องต่อไปได้สำหรับนักเรียนแต่ละบุคคล ข้าพเจ้า ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานระดับชั้น ม.4 และได้ใช้แบบทดสอบประเภทเขียนคำตอบให้นักเรียนทำ ซึ่งได้นำบางข้อมานำเสนอแก่เพื่อนครูคณิตศาสตร์ ทำให้พบคำตอบที่ผิดพลาดที่เป็นปัญหาบางส่วน และจากแบบฝึกหัดของนักเรียนระดับชั้น ม.5 ที่มีการแสดงวิธีทำที่ผิดมาแสดงดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 จงเขียนเซตต่อไปนี้แบบแจกแจงสมาชิก

1.1 เซตของจำนวนคี่บวกที่น้อยกว่า 20

พบคำตอบที่ผิดพลาด

- 1) $\{ 2,4,6,8,10,12,14,16,18 \}$
- 2) $\{-9,-8,-7,\dots,-1\}$
- 3) 1,3,5,7
- 4) ไม่ตอบคำถาม

นักเรียนอ่านโจทย์แล้วตีความไม่ถูก นักเรียนไม่เข้าใจเรื่องจำนวนคี่ที่เป็นจำนวนบวก
นักเรียนอ่านโจทย์ไม่ละเอียด โจทย์ต้องการจำนวนคี่บวก
นักเรียนเขียนไม่ถูกหลักคณิตศาสตร์ เช่น ไม่ใส่วงเล็บปีกกา และเขียนไม่ครบจำนวน
นักเรียนอ่านหนังสือไม่ค่อยออก และเขียนไม่คล่อง

1.2 เซตของจำนวนเต็มลบที่มากกว่า -100

พบคำตอบที่ผิดพลาด

- 1) $\{-200,-300,-400,-500,\dots\}$
- 2) $\{-10,-20,-30,-40,-50\}$
- 3) $\{-10-20-30-40-50\}$
- 4) $\{-101,-102,-103,\dots\}$

นักเรียนไม่เข้าใจเรื่องจำนวนเต็มลบ จำนวนลบใดมีค่ามากกว่ากัน
เขียนไม่ถูกหลักคณิตศาสตร์ เช่น ไม่ใส่วงเล็บปีกกา และเขียนไม่ครบคลุม
ไม่ใส่เครื่องหมาย “-” ระหว่างสมาชิก และเขียนไม่ครบคลุม
นักเรียนไม่สามารถเรียงลำดับจำนวนลบที่มีค่ามากไปหาค่าน้อย

1.3 เขตของชื่อจังหวัดในประเทศไทยที่ขึ้นต้นด้วย “นคร”

พบคำตอบที่ผิดพลาด

1) {1,2,3,4}	นักเรียนใช้จำนวนแทนชื่อจังหวัดแบ่งเป็นภาค
2) {10}	นักเรียนใช้จำนวนแทนชื่อจังหวัดทั้งหมดในประเทศไทยที่นักเรียนคิดได้
3) บึงกาฬ	นักเรียนขาดความรู้ชื่อจังหวัดในประเทศไทยที่ถูกต้อง
4) ไม่ตอบคำถาม	นักเรียนอ่านหนังสือไม่ค่อยออก และเขียนไม่คล่อง

นำผลการตอบคำถามมาวิเคราะห์ โดยเลือกนักเรียนสายวิทยาศาสตร์ห้องจำนวน 1 ห้อง และนักเรียนทวิศึกษาจำนวน 1 ห้อง มาเปรียบเทียบจะพบว่าจำนวนนักเรียนที่ตอบคำถามถูกบางส่วน ตอบถูกต้องสมบูรณ์รวมกัน ดังตาราง

แผนการเรียน	จำนวน (คน)	ข้อ 1.1	% ตอบถูก	ข้อ 1.2	% ตอบถูก	ข้อ 1.3	% ตอบถูก
วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์	40	28	70	8	20	34	85
ทวิศึกษา	33	17	51.52	4	12.12	27	81.82

จากตัวอย่างที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับเซต (ความรู้ความจำ) ตอบถูกบางส่วน หรือตอบถูกต้องสมบูรณ์

ข้อ 1.1 จำนวนตอบถูกต้องสมบูรณ์จริง ๆ ก็ยังมีจำนวนปานกลาง โดยต้องแก้ไขแบบเร่งด่วนเนื่องจากการเป็นจำนวนเต็มบวกที่เป็นพื้นฐาน ซึ่งนักเรียนไม่ควรตอบผิดจำนวนมาก

ข้อ 1.2 นักเรียนสอบไม่ผ่าน หรือผ่านไม่ถึง 50% ของทั้ง 2 สาย โดยที่ครูต้องไปหาแนวทางแก้ไขแบบเร่งด่วนอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนมีความรู้ที่ผิดเกี่ยวกับการเรียงลำดับจำนวนเต็มลบจากน้อยไปหามาก หรือเรียงจากมากไปหาน้อย

ข้อ 1.3 นักเรียนส่วนใหญ่ตอบได้ แต่มีส่วน้อยตอบผิด หรือไม่ตอบ สาเหตุมาจากอ่านหนังสือไม่ค่อยออก และเขียนไม่คล่อง เป็นปัญหาใหญ่ของครู ของโรงเรียน และประเทศชาติที่มีคนกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างที่ 2 มาจากแบบฝึกหัดของนักเรียนระดับชั้น ม.5

$\frac{2 \times \sqrt{3}}{1 - \sqrt{3}} = \frac{\sqrt{6}}{-\sqrt{2}}$	- นักเรียนไม่เข้าใจคุณสมบัติจริงกรณีที่อยู่ในรูปกรณฑ์ที่สองเกี่ยวกับ การบวก การลบ และการคูณ - นักเรียนไม่เข้าใจคุณสมบัติจริงกรณีที่อยู่ในรูปกรณฑ์ที่สองเกี่ยวกับการหาร สรุป นักเรียนขาดความเข้าใจจำนวนที่อยู่ในรูปของกรณฑ์
---	---

ตัวอย่างที่ 3 มาจากแบบฝึกหัดของนักเรียนระดับชั้น ม.5

$2y^2 + y - 1 = 0$ $y(2y+1-1) = 0 \dots\dots\dots(1)$ $y=0 \text{ หรือ } 2y = 0 \dots\dots\dots(2)$ $y=0 \text{ หรือ } y = 1/2\dots\dots\dots(3)$	- นักเรียนแยกตัวประกอบพหุนามกำลังสองไม่ถูกต้อง - นักเรียนแก้สมการไม่ถูกต้อง - นักเรียนหาค่า $2y=0$ แล้ว $y=1/2$ ไม่ถูกต้อง สรุป นักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจหลักคณิตศาสตร์พื้นฐานที่ถูกต้อง เช่น หลักการแยกตัวประกอบ การแก้สมการ การหารจำนวนเต็ม
---	--

ตัวอย่างที่ 4 มาจากแบบฝึกหัดของนักเรียนระดับชั้น ม.5

$$2\sqrt{3} \div -2 = 2\sqrt{3} \times (-2).....(1)$$

$$= -4\sqrt{3}.....(2)$$

1. นักเรียนเข้าใจการหารเศษส่วนที่ผิดโดยเปลี่ยนหารเป็นคูณ
2. เป็นคำตอบที่ผิด

สรุป นักเรียนไม่เข้าใจการเปลี่ยนสัญลักษณ์การหาร ให้อยู่ในรูปเศษส่วนและไม่เข้าใจหลักการหารเศษส่วน

ตัวอย่างที่ 5 มาจากแบบฝึกหัดของนักเรียนระดับชั้น ม.5

$$1 - \frac{\cos^2 \Theta}{1 + \sin \Theta} = \frac{1 - (1 - \sin^2 \Theta)}{1 + \sin \Theta}.....(1)$$

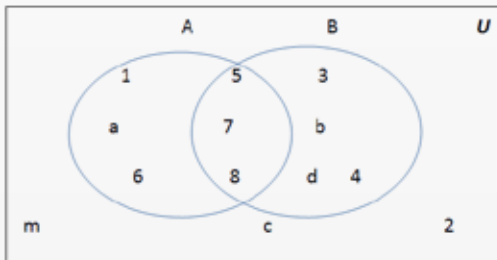
$$= \frac{1 - (\sin^2 \Theta)}{1 + \sin \Theta}.....(2)$$

$$= \frac{1 - \sin \Theta}{1 + \sin \Theta} \text{ เนื่องจาก } \frac{\sin^2 \Theta}{\sin \Theta} = \sin \Theta.....(3)$$

1. นักเรียนไม่เข้าใจการบวก การลบเศษส่วน โดยต้องทำส่วนให้เท่ากันก่อน
2. นักเรียนลบฟังก์ชันตรีโกณมิติที่อยู่ในวงเล็บไม่ถูกต้อง
3. นักเรียนไม่เข้าใจการหารเศษส่วนที่ถูกต้อง โดยอาจมีเหตุผลมาประกอบแล้วแทนค่าไซน์เข้าไปแทน

สรุป นร.ไม่เข้าใจการบวก ลบและหารที่อยู่ในรูปเศษส่วน และการแทนค่าไซน์ที่ไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 6 มาจากแบบทดสอบของนักเรียนระดับชั้น ม.4

คำตอบที่ผิดของนักเรียน

5.1 $A = \{ 1, 5, 6, 7, 8 \}$

5.2 $A = \{ 1, a, 6 \}$

5.3 $A = \{ 5, 7, 8 \}$

5.4 $A = \{ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 \}$

5.5 ไม่ตอบคำถาม

- 5.1 นักเรียนสับสนสมาชิกในเซต A ระหว่างจำนวนหรือ ตัวอักษร โดยนักเรียนใส่เฉพาะจำนวน
- 5.2 นักเรียนเลือกสมาชิกของเซต A ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับเซต B
- 5.3 นักเรียนไม่เข้าใจคุณสมบัติของเซต
- 5.4 นักเรียนไม่เข้าใจคุณสมบัติของเซต โดยเลือกเฉพาะจำนวนมาเป็นสมาชิกส่วนตัวอักษรคิดว่าเป็นชื่อเซตอื่น
- 5.5 นักเรียนอ่านหนังสือไม่ค่อยออก และเขียนไม่คล่อง

สรุป 1. นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานของเซต
2. นักเรียนอ่านหนังสือไม่ค่อยออก และเขียนไม่คล่องจำนวนมาก เป็นเรื่องเร่งด่วน ถ้าอ่านหนังสือไม่คล่อง ดีความไม่ได้ การเรียนการสอนทุกวิชามีปัญหาแน่นอน

จากตัวอย่างที่กล่าวมาครุคณิตศาสตร์ทุกท่านที่เน้นนักเรียนทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบประเภทเขียนตอบหรือแบบทดสอบประเภทอัตนัย ก็จะพบข้อผิดพลาดของนักเรียนที่หลากหลายแตกต่างกันไป และในปัจจุบันจะพบว่า นักเรียนเขียนหรือแสดงวิธีทำไม่ได้ หรือไม่เขียน เพราะไม่รู้จะเขียนอย่างไร แต่ครูส่วนใหญ่ไปเน้นแบบทดสอบประเภทปรนัยมากเกินไป เพราะสะดวกในการตรวจสอบของครู และประเมินง่ายกว่าแบบทดสอบอื่นๆ แต่สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ส่วนใหญ่ ถ้าทำแบบทดสอบประเภทปรนัย ส่วนใหญ่จะตอบคำถามโดยไม่อ่านโจทย์คำถาม และใช้เวลาทำไม่นานก็ได้คะแนนเช่นกัน ถึงแม้เพื่อนครูจะแจ้งว่าในการทำแบบทดสอบรายจุดประสงค์ก็เขียนอยู่แล้วก็จริง แต่ถ้ารู้ปัญหาที่เกิดขึ้นและครูไม่นำผลการสอบนักเรียนมาวิเคราะห์แก้ปัญหอย่างจริงจัง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็จะสะสมมากขึ้นไปเรื่อยๆ นักเรียนก็จะไม่แสดงกระบวนการคิดออกมาเนื่องจากไม่ได้ถูกฝึกให้คิดมากกว่าเน้นคำตอบ นักเรียนส่วนใหญ่รู้ว่าทำไม่ได้ก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น ลอกเพื่อนสบายกว่าเดี๋ยวกี้ได้คะแนนเหมือนกัน การสอบ หรือไม่สอบมีค่าเท่ากัน นับว่าเป็นค่านิยมที่ผิดอย่างมาก จุดบอดของวงการศึกษไทยที่เป็นมาทุกยุค ทุกสมัย การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ถ้าไม่ฝึกกระบวนการคิดของนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน การใช้หลักคณิตศาสตร์ บทนิยาม ทฤษฎีบทสูตรการคำนวณที่ถูกต้องยิ่งทำให้นักเรียนขาดทักษะกระบวนการคิดอย่างมาก และถ้าครูปล่อยละเลยคิดว่านักเรียนคงไปเรียนสายอาชีพแทนหรือจบไปก็จะประกอบอาชีพแรงงานระดับล่างโดยทั่วไป ก็จะเป็นปัญหาสะสมของนักเรียนจนจบการศึกษา และจะมีผลกระทบต่อการศึกษานักเรียนที่ต้องการเรียนต่อในระดับสูงต่อไป ตลอดจนมีผลต่อการเรียนรู้เป็นลูกโซ่ต่อไปเรื่อย ๆ เพราะคณิตศาสตร์สอนให้รู้จักกระบวนการคิด การคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ถ้าวันนี้ครูทุกท่านปล่อยปะละเลยอนาคตนักเรียนจะมีปัญหาในการเรียนรู้ในด้านกระบวนการคิดที่ยังตามหลังประเทศในกลุ่มอาเซียน และจะไม่สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 トラバโดคุณภาพนักเรียนไม่มีการพัฒนาอย่างจริงจังก็ถึงหาคนที่มีความสามารถในการพัฒนาประเทศรุ่นต่อไปลำบากมากยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพนักเรียนอย่างง่ายที่สุดที่สะท้อนผลการเรียนของนักเรียน คือข้อสอบ O-NET จะเป็นตัวชี้วัดเบื้องต้น แม้ข้อสอบเป็นประเภทปรนัย นักเรียนส่วนใหญ่

ยังสอบไม่ผ่านในรายวิชาคณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ ถ้าเป็นข้อสอบเขียนตอบ ข้อสอบอัตนัย นักเรียนจะยิ่งสอบไม่ผ่านมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ข้อสอบ O-NET จะไม่ใช่ตัวชี้วัดของการศึกษา แต่ต้องมีข้อสอบมาตรฐานมาวัดความรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาทุกภาคเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้บริหารโรงเรียน ไม่ใช่เป็นการจับผิด แต่เป็นการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ถ้าปล่อยไว้ให้โรงเรียนรายงานผลอย่างที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ก็จะได้ตัวเลขที่สวยงาม แต่ในทางปฏิบัติกลับตรงกันข้าม

การแก้ไขไม่ต้องใช้งบประมาณละลายแม่น้ำ หรือทำโครงการเพื่อต้องการใช้แต่งงบประมาณอย่างที่ผ่านมา ในเมื่อบุคลากรครูที่เป็นอาจารย์ 3 มีมากอยู่แล้วจนเป็นเรื่องปกติ ถ้านำผลงานที่ได้มาพัฒนานักเรียนในแต่ละโรงเรียนก็น่าจะแก้ไขได้มาก และทางฝ่ายบริหารต้องจัดหาอุปกรณ์เสริมเพิ่มเติม และส่งเสริมคุณภาพนักเรียนตามนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดเป็นระยะเวลาที่กำหนด เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างจริงจัง และควรส่งเสริมเป็นโครงการของครูแต่ละคนที่ควรปฏิบัติ เนื่องจากครูอยู่พัฒนานักเรียนจนกว่าเกษียณอายุราชการย่อมรู้ปัญหาดีกว่าบุคคลอื่น ถ้าครูคิดถึงตนเองมากกว่านักเรียน ผลที่ตามมาประเทศชาติคงได้นักเรียนที่มีปัญหาคุณภาพต่ำ ที่มีแต่ปริมาณ ถ้าตรวจสอบนักเรียนในด้านความรู้ที่เน้นกระบวนการคิด การคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ มีการพัฒนาน้อยมาก ไม่ค่อยมีเปลี่ยนแปลง ทำให้ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ คงเกิดยาก ส่งผลการสร้างนวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่คิดได้เองก็คงเกิดยาก ประเทศไทยก็คงพัฒนาการศึกษาแบบวังวนเป็นรูปวงกลม ไม่เปลี่ยนแปลง...ถึงเวลาที่จะรอไม่ได้อีกแล้ว ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ต้องเปลี่ยนมุมมองใหม่ในการศึกษาใหม่ ก่อนที่จะเป็นตัวถ่วงในการพัฒนาประเทศ

“
อนาคตข้างหน้า
จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
เราไม่รู้ แต่ที่รู้ คือ
ครูต้องเป็นครูมืออาชีพ
”

การบริหารงานวิชาการด้วยระบบคุณภาพ : TK SMART

โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านที่รัก โรงเรียนดี โครงการเด่น ฉบับนี้ เสนอนวัตกรรมเรื่อง การบริหารงานวิชาการด้วยระบบคุณภาพ : TK SMART ของโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดย นางสาวชนัญชิตา ม่วงทอง รองผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ และ คณะครูผู้ร่วมพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้วยระบบคุณภาพ : TK SMART MODEL เป็นรูปแบบการบริหารจัดการเป็นระบบ เป็นกระบวนการ นำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กำหนดเป็นกลยุทธ์ และแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการรับฟังเสียง รับข้อเสนอแนะและประเมินความพึงพอใจ รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

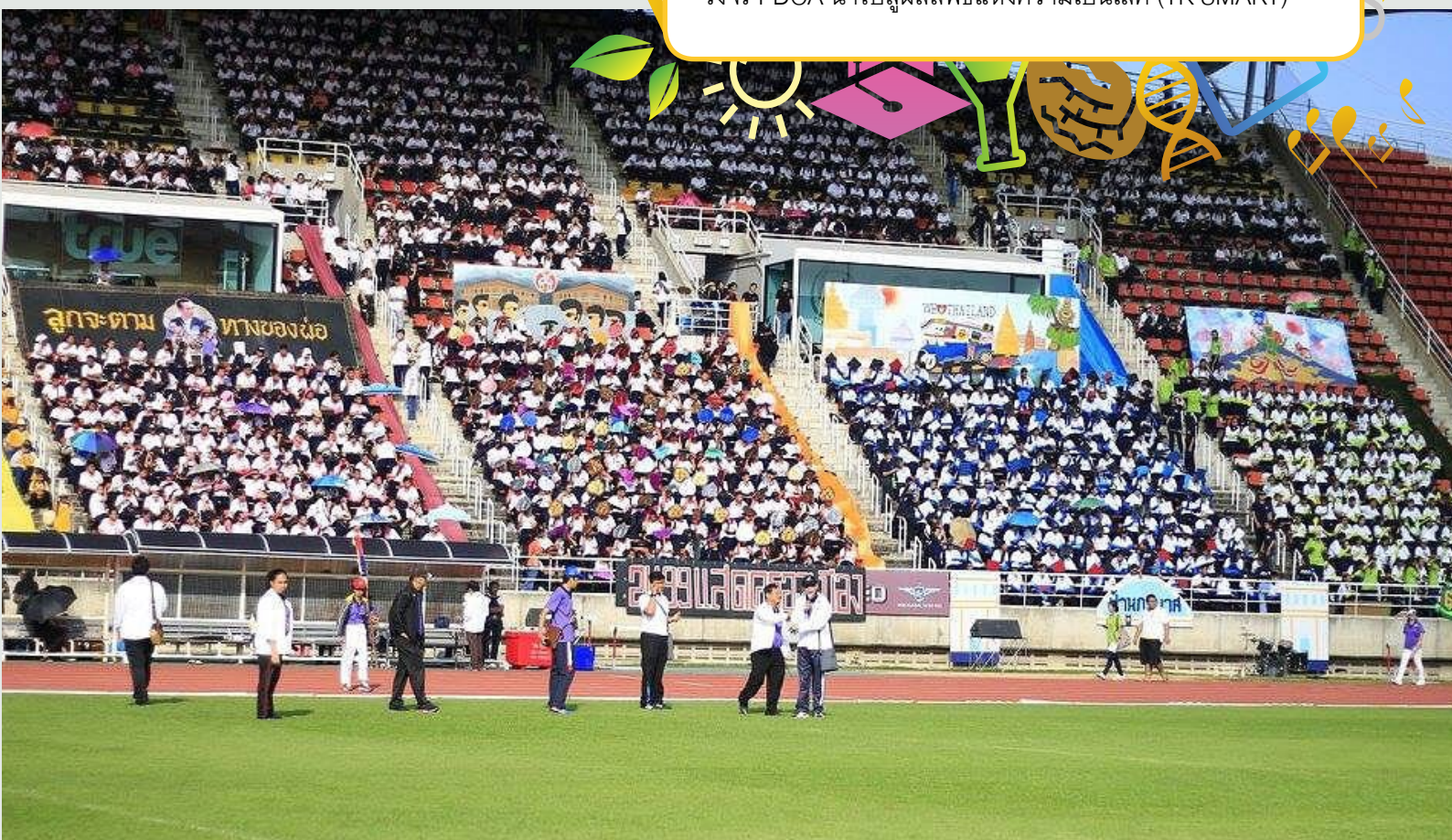
เทียบกับโรงเรียนชั้นนำ มีการพัฒนาบุคลากรมอบหมายงานตามขีดความสามารถ จัดรูปแบบการทำงาน เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรและความผูกพัน เพื่อจัดการปฏิบัติการ ออกแบบหลักสูตร กระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การนิเทศติดตามและการวัดผลประเมินผลเพื่อให้นักเรียนโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม มีเอกลักษณ์เฉพาะ คือ TK SMART ดังนี้ นักเรียนมีความเป็นเลิศทางด้านทักษะและวิชาการ (Talent) นักเรียนมีความเข้มแข็งในองค์ความรู้ตามหลักสูตร สามารถนำความรู้ไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือประกอบอาชีพและการพัฒนาวิชาชีพของตน (Knowledge) นักเรียนมีทักษะ (Skill) กระบวนการวิทยาศาสตร์ (Science Process) และการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) มีทักษะการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ (Communication & Relation) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving) และทักษะกระบวนการ

ในการทำงาน นักเรียนมีภาวะผู้นำ (Leadership) มีความสามารถในการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) และนำตนเองในการศึกษาเล่าเรียน (Self - Directed Learning) โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน (Management) นักเรียนได้รับอิทธิพลจากการสร้างวัฒนธรรมสถานศึกษา ได้รับการเพาะบ่ม ให้เป็นคนดี มีน้ำใจ ใฝ่เรียนรู้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Attitude) นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอเหมาะสม ครูและบุคลากรในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (Resource) บุคลากรทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนและในชีวิตประจำวัน (Technology)

ผลลัพธ์ของการบริหารงานในมุมมองเชิงระบบ นำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นนักเรียน ให้ความสำคัญกับบุคลากร เป็นการเรียนรู้ระดับองค์กร และความคล่องตัว มุ่งเน้นความสำเร็จ เป็นการจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง เพื่อนวัตกรรม มีจริยธรรมความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อสังคม แสดงถึงการส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ ส่วนการขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนา คือการนำรูปแบบ วิธีการบริหารและพัฒนางานวิชาการไปใช้กับกลุ่มบริหารงานอื่น ๆ ของโรงเรียน และขยายผลไปยังโรงเรียนที่เข้าสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา ภายใต้บริบทเดียวกัน และนอกจากนี้ ยังเผยแพร่ผลการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ สูเพื่อนร่วมวิชาชีพ

การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เป็นการช่วยโรงเรียนในการตอบคำถามว่าโรงเรียนดำเนินการได้ดีเท่าที่ควรเป็นไปหรือไม่ โรงเรียนอยู่ได้อย่างไร และโรงเรียนควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร เป็นการวัดผลสำเร็จในการจัดการและดำเนินการของโรงเรียน ด้านนำองค์กร กลยุทธ์ นักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ บุคลากร การปฏิบัติการ ซึ่งในทุก ๆ ด้านควบคุมการดำเนินงานด้วยระบบวงจร PDCA นำไปสู่ผลลัพธ์แห่งความเป็นเลิศ (TK SMART)

การจัดการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในศตวรรษที่ 21

ในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมาหลังโลกก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน แนวคิดการจัดการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกพูดถึงเป็นอย่างมากในวงการการศึกษาของประเทศไทย ในฐานะที่เป็นทั้งแนวทางและวิธีการในการจัดการเรียนรู้เพื่อรับมือกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นักวิชาการหลากหลายแขนงจึงหันกลับมาให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาการดำรงชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มีคุณค่า และสามารถช่วยพัฒนามนุษย์ทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิตใจ เห็นได้ว่าภูมิปัญญานั้นมีคุณค่ามหาศาล จึงทำให้การศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศตระหนักถึงความสำคัญและนำภูมิปัญญามาใช้บูรณาการและสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนในทุกระดับชั้น

ปัจจุบันวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการการเรียนรู้ของผู้เรียนกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมีหลากหลายวิธีการ แต่โดยสรุปแล้วมีวิธีการหลักสามวิธีทำได้ 3 วิธีการ ได้แก่ การนำโรงเรียนออกสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้าสู่โรงเรียน และวิธีผสมผสานทั้ง 2 วิธี โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการที่ 1

การนำโรงเรียนออกสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การที่ผู้สอนได้ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยพาผู้เรียนออกไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นยังสถานที่จริง วิธีนี้มีข้อดี คือ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญา ในบริบทจริง เข้าใจข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ตระหนักและเห็นคุณค่าได้โดยง่าย อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้มีจำกัด คือ อาจไม่สะดวกในการเดินทาง หรือการควบคุมดูแลผู้เรียนอาจทำได้ค่อนข้างลำบาก และไม่ทั่วถึง

วิธีการที่ 2

นำภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้าสู่โรงเรียน วิธีการนี้สามารถทำได้อย่างหลากหลาย ได้แก่ การเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้ หรือการที่โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นในโรงเรียน แล้วให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์นั้น วิธีการนี้มีข้อดีคือ มีความสะดวกเพราะแหล่งข้อมูลอยู่ในโรงเรียน ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองทั้งในและนอกชั่วโมงเรียน ข้อจำกัด คือ หากพิพิธภัณฑ์ในโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นออกแบบได้ไม่น่าสนใจ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่เกิดความเข้าใจ ไม่ตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญา

วิธีการที่ 3

คือ วิธีผสมผสาน คือ การผนวกทั้ง “นำโรงเรียนออกสู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น” และ “นำภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้าสู่โรงเรียน” มาบูรณาการร่วมกันซึ่งวิธีจะช่วยลดข้อจำกัดในสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นได้ ฉะนั้นแล้วหากได้บูรณาการทั้ง 2 วิธีข้างต้นมาใช้ร่วมกันและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาย่อมทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสนุกสนาน และตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรกำหนดประเด็นการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้

จากที่กล่าวมา การจัดการเรียนรู้บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะในหลากหลายมิติอย่างรอบด้าน โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้จากคติชน เนื่องจากคติชนเป็นส่วนสำคัญของการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาแต่ละท้องถิ่น และมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะของกลุ่มคนให้สามารถปรับตัวเพื่อความอยู่รอดได้ ซึ่งการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมในยุคสมัยแห่งความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีคุณภาพ

ที่มา: ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย และชลธิชา หอมฟุ้ง, วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ปีที่ 11 (3), 2561.

สโรชา เมฆอรุณ, รายงานวิจัยการจัดการพิพิธภัณฑ์ในสถานศึกษาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้: กรณีศึกษาพิพิธภัณฑ์การศึกษาไทย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยและพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาโรงเรียนเทพศิรินทร์, 2557, สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การสร้างแรงบันดาลใจ ในการเรียนตามศาสตร์

NLP

(Neuro - Linguistic Programming)

การที่เราทำอะไรบางอย่างเพื่อให้ประสบความสำเร็จ จุดเริ่มต้นก็ถึงสิ่งนั้น อยากได้สิ่งนั้น อยากเป็นแบบนั้น ทำให้เกิดกระบวนการต่าง ๆ เกิดขึ้น โดยสั่งการไปที่สมองต่อไปยังระบบประสาทและออกคำสั่งให้ร่างกายทำงานตามที่เรต้องการ เพื่อให้ทำงานตามที่เรต้องการนั้นหมายความว่าร่างกายมีกลไกการทำงานผสานกับสิ่งที่เรานึกคิดและออกมาเป็น การกระทำ ซึ่งการกระทำวันนี้ส่งผลต่ออนาคต ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จ ในเรื่องการเรียน การทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เรต้องการให้เกิดขึ้นกับตัวเรา ในปัจจุบันหรืออาจมองได้ถึงการประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ด้วยเหตุเหล่านี้จึงมีการศึกษาศาสตร์ ที่ชื่อว่า NLP เพื่อใช้ผสมผสานการเรียนการสอน ในปัจจุบัน

NLP ย่อมาจาก Neuro - Linguistic Programming คือเทคนิคการจัดพฤติกรรมของ สมองและจิตใจสำนึก (Neuro) โดยใช้ชุดภาษาพูด และทางกาย (Linguistic) เพื่อช่วยให้บุคคล แปลความสิ่งที่เข้ามาในชีวิตหรือสิ่งที่มากระทบ ต่อร่างกายและจิตใจแล้วตอบสนองออกมาเป็น พฤติกรรมใหม่ที่ดีเป็นประโยชน์กับชีวิต คิดค้น โดย ดร.ริชาร์ด แบนด์เลอร์ (Richard Bandler) ซึ่งเป็นนักคณิตศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญทาง ด้านคอมพิวเตอร์เมื่อปี ค.ศ. 1970 (อ้างอิง: <https://pintolifecoach.wordpress.com>) มีการนำ NLP มาใช้ในองค์กรขนาดใหญ่ บริษัท ที่มีพนักงานหลายร้อยชีวิตมีการสอนศาสตร์นี้ ให้แก่พนักงานเพื่อหวังผลลัพธ์ในการทำงาน การมีเจตคติที่ดีกับสิ่งที่ตัวเองทำและองค์กร ที่ทำงานอยู่ ส่วนในเรื่องของการเรียนการสอน ปัจจุบันนั้นเราสามารถนำศาสตร์ NLP มาปรับใช้ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การตั้งเป้าหมายผ่านจินตนาการ (Set Goal thru Imagination)

แบ่งเป็นเป้าหมายระยะสั้น โดยในช่วงแรกในการเรียนครูพูดคุยเรื่องการที่จะเรียน และให้นักเรียนบอกความต้องการของนักเรียนว่าต้องการอะไรจากวิชาที่เรียน แนนอนว่านักเรียนหลายคนอยากได้เกรด 4 ต้องการได้คะแนนเต็ม หรือบางคนอาจให้คำตอบว่าอยากได้ความรู้เพื่อนำไปศึกษาต่อ นี่เป็นการตั้งเป้าหมายที่ตัวนักเรียนอยาก ในระยะสั้น ๆ ส่วนเป้าหมายระยะยาว อาจเป็นเรื่องของอาชีพ ในฝัน การวางแผนอนาคต เป้าหมายระยะยาวหรือเรียกว่า ฝัน ๆ ว่า ความฝันที่ตัวเองอยากเป็น ซึ่งจะยากกว่า การทำเป้าหมายระยะสั้น การเริ่มเรียนโดยการให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียนนั้นจำเป็นมาก ๆ นักเรียนจะมีสิ่งยึดเหนี่ยว นักเรียนบางคนเรียนมาโดยไม่มีเป้าหมายอาจหวังแค่เรียนจบเท่านั้น จึงไม่ตอบใจต่อการศึกษา เนื่องจากการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีอาชีพและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ การตอบของนักเรียนใช้สิ่งผิดนักเรียนสามารถตอบได้ แต่จะเป็นจริงหรือไม่ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของนักเรียน การเขียนเป้าหมายต้องเขียนให้ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น “ฉันอยากได้เกรด 4 วิชาชีววิทยา” คิดในแบบปัจจุบันให้ใช้คำว่า “ฉันได้เกรด 4 วิชาชีววิทยา” บอกตัวเองซ้ำ ๆ ย้ำความรู้สึกที่เราได้สิ่งที่เราต้องการเรียกว่า การพูดคุยกับตัวเอง (Self - Talk) สิ่งนี้จะส่งผลไปถึงพฤติกรรมที่เราจะแสดงออกมา เป็นการลงมือทำ เพื่อไปสู่เป้าหมายนั่นเองกระบวนการที่จะได้มาของเกรด 4 นั้น ต้องผ่านกระบวนการอะไรบ้าง เขียนออกมาในรูปแบบแผนผัง (Mind Map) เป้าหมายเกรด 4 ต้องตั้งใจเรียนในห้องเรียน อ่านหนังสือทบทวนบทเรียนและอ่านหนังสือล่วงหน้า วันละ 2 ชั่วโมงเวลา 20.00 - 22.00น. จะเห็นได้ว่าเป้าหมายต้องชัดเจนระบุออกเป็นตัวเลขเพื่อให้เราจำและเตือนตัวเองเสมอว่าเราต้องทำอะไร เมื่อไหร่ อย่างไร

2. นำเป้าหมายมาแตกเป็นเป้าหมายย่อย (Make Your Goal Actionable)

เมื่อเรามีเป้าหมายใหญ่ซึ่งมีหลายองค์ประกอบเข้าด้วยกัน โดยเป้าหมายต่อเนื่องจากข้อที่ 1 ถ้าเป้าหมายของเราคือ ผลการเรียนรู้ 3.9 ในภาคเรียนนี้ เราต้องทำอะไรบ้าง พิจารณาก่อนว่าเราเรียนในภาคเรียนนั้นที่รายวิชาและแต่ละวิชาเก็บคะแนนอย่างไร เราควรได้ผลการเรียนรู้เท่าใด จึงจะไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ การแยกย่อยเป้าหมายออกมาให้ดูเล็กลงทำให้นักเรียนไม่รู้สึกรู้สีกท้อแท้ต่อการทำไปสู่เป้าหมาย เนื่องจากถ้าเรามุ่งแต่เป้าหมายใหญ่จนลืมส่วนเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างลืมส่วนประกอบของความสำเร็จ ผลการเรียนรู้ 3.9 มาจาก ผลการเรียนรู้หลาย ๆ วิชามารวมกัน เพราะฉะนั้นส่วนย่อยสำคัญจึงสำคัญที่สุด

3. เริ่มต้นสร้างนิสัยใหม่ (Begin Your New Habit)

หลังจากที่เราได้ตั้งเป้าหมายทั้งระยะสั้น ระยะยาวแล้ว นำเป้าหมายใหญ่แยกย่อยให้เป็นเป้าหมายที่เล็กลงเพื่อที่จะทำให้เราทำความสำเร็จได้ง่ายขึ้น การประสบความสำเร็จเล็ก ๆ แต่แต่ละครั้งทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจ และทำเป้าหมายต่อ ๆ ไปได้ เป็นการสร้างนิสัยใหม่ในตัวเราซึ่งเป็นนิสัยที่เราควรมี เราอาจจะมีแนวคิดการจัดตารางเพื่ออ่านหนังสือแต่ละวัน แบ่งเวลาอ่านหนังสือ หรือค้นคว้าหาความรู้ ตั้งใจในเวลาเรียนมีสมาธิ ไม่พูดคุยขณะที่คุณกำลังสอน สิ่งเหล่านี้ล้วนหล่อหลอมให้เราสามารถไปถึงเป้าหมายได้

4. ลงมืออย่างต่อเนื่อง (Be Consistent and Persistent)

ไม่ว่าเราจะตั้งเป้าหมายเล็ก หรือเป้าหมายใหญ่ สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือการลงมือทำอย่างต่อเนื่อง ในบางครั้งเรารู้ว่าเราต้องทำอะไรเพื่อให้ประสบความสำเร็จแต่เราไม่ลงมือทำ มีข้ออ้างให้กับตัวเองเสมอว่าไม่มีเวลาอ่านหนังสือ การบ้านเยอะ เหน็ดเหนื่อยจากการเรียน แต่ในทางกลับกันนักเรียนเอาตรงในนั้นเวลาไปเล่นเกมได้ นั่นหมายความว่า เราไม่ได้ตั้งใจกับเป้าหมายนั้นอย่างแท้จริง จะกล่าวถึงตามทฤษฎี 21 วัน เป็นการอธิบายถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ว่า “การกระทำ” จะตกผลึกกลายเป็น “นิสัย” โดยกระทำต่อเนื่องอย่างน้อย 21 วัน บนพื้นฐานความเชื่อที่สามารถเป็นไปได้และมีสติในการลงมือทำ (ดร.แมคเวล มอลท์. (1960) Psycho - Cybernetics.) จากทฤษฎีนี้อาจกล่าวได้ว่าการที่จะประสบความสำเร็จนั้น ไม่ใช่แค่เป้าหมายนั้นที่สำคัญ แต่การลงมือทำอย่างต่อเนื่องทำให้เราประสบความสำเร็จได้จริง ก็เป็นความสำคัญอีกประการหนึ่ง ในทางกลับกันแม้ว่าเป้าหมายของเราเล็กน้อยสามารถทำได้ง่าย ๆ แต่ไม่ลงมือทำสุดท้ายแม้สิ่งที่ย่างที่สุดเราอาจจะไม่ประสบความสำเร็จก็เป็นได้

5.ฉลองความสำเร็จ (Celebrate Your Success)

การฉลองความสำเร็จในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าต้องจัดงานเลี้ยงเมื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ แต่เป็นการชื่นชมตัวเอง ขอขอบคุณตัวเองที่เราทำสำเร็จ เช่น ตั้งใจว่าอ่านหนังสือวันละ 2 ชั่วโมง เราทำได้ ให้ชื่นชมตัวเองใช้พูดคำดี ๆ บอกตัวเอง ขอขอบคุณตัวเองที่ทำสำเร็จแม้เป็นเรื่องเพียงเล็กน้อยแต่นั้นเป็น ความสำเร็จที่ควรชื่นชมอย่างจริงใจ แต่สิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่งคือการทำสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้ครึ่งทาง แล้วหยุดทำ โดยหาข้ออ้างให้กับตัวเองต่าง ๆ นานา นั่นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องอย่างมากเพราะเมื่อเราทำ ไม่สำเร็จและมีข้ออ้าง สุดท้ายเราจะกลายเป็นคนที่ทำสิ่งใดแล้วไม่ประสบความสำเร็จเลย

การนำศาสตร์ NLP มาใช้ไม่ใช่สิ่งที่เหนือธรรมชาติ แต่หากเป็นศาสตร์ที่เรามาใช้กับธรรมชาติ ของพื้นฐานการเป็นมนุษย์ การปรับกรอบแนวคิดแบบเดิมที่เคยเป็นเพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดี เลิกดูถูกตัวเองตั้งข้อจำกัดกับตัวเองในการทำสิ่งใหม่ เมื่อเราต้องการเปลี่ยนแปลงตัวเองเราจะ รู้สึกกลัวนั้นเป็นธรรมชาติของมนุษย์และตีกรอบตัวเองให้ไม่กล้าทำในสิ่งนั้นแม้จะรู้ว่าสิ่งนั้น เป็นสิ่งที่ดีก็ตาม เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดความกลัวในใจให้เรารับรู้ไว้ว่าชีวิตของเรากำลังมีการพัฒนาก้าวไป ข้างหน้า จงกล้าตั้งเป้าหมาย ลงมือทำ อย่างจริงจังต่อเนื่องแม้จะต้องเจอปัญหาอุปสรรคมากมาย จงตั้งรับกับปัญหาแก้ปัญหานั้น เพราะนั่นเป็นเพียงบททดสอบของ “ความสำเร็จ” เท่านั้นเอง

“พันธะใจ”

กระท่อมดารีกา
น้องดาวที่รัก

เพียงพอต่อการเป็นฐานรับ
กีดกันประสานสอดกอดกระโอบ
เอนเอียงเพียงนิลวิกฤตินัก
จึงถนนลอยฟ้าสง่าทรง

ดูดซับพลังห้าวคราวธาโทม
เป็นคานเสานาโนมน้ำหนักลง
ยุบแยกแตกหักเป็นพุยผง
จกดำรงได้ฉับใด...ไร้เสาคาน

บันทึกฉบับนี้คงไม่ล่าช้าเกินไปสำหรับการต้อนรับคณะรัฐบาลชุดใหม่ โดยเฉพาะรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการคนใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการที่กำลังก้าวสู่การศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับครูและนักเรียนโดยตรง การเปลี่ยนแปลงที่ดูเหมือนเป็นความคุ้นชินมาหลายต่อหลายครั้ง ครั้งนี้ก็เช่นเดียวกัน พี่กับน้องดาวและผู้เกี่ยวข้องหวังว่าจะได้พบอะไรใหม่ ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ นำพาการศึกษาของชาติให้ก้าวไกลไปจากจุดเดิมอย่างรวดเร็วและรุ่งเรือง

การเปลี่ยนแปลงคือสัจธรรม ที่พี่เคยพูดกับน้องดาวอยู่บ่อยครั้ง
การเปลี่ยนแปลงทำให้ครูต้องหันกลับมาดูตัวเองว่าได้ปรับเปลี่ยนอะไร อย่างไร
เพื่อพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ระดับโรงเรียนถึงระดับชาติ

ทั้งหมดที่กล่าวมาพี่เปรียบเทียบกับภาพถ่ายและบทกลอนที่กล่าวในทำนองว่า
หากทุกองคาพยพของกระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะเจาะจงลงที่ สพฐ.ของเรา ไม่ร่วมมือกัน
อย่างจริงจังเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ก็เหมือนสะพานหรือถนนลอยฟ้าที่มีเสา
และคานไม้ได้มาตรฐานทั้งวัสดุและวิธีการสร้างมารองรับ วันหนึ่งอาจพังครืนลงมาได้
อย่างไม่คาดคิด แล้วเมื่อนั้นการสัญจรก็จะลำบากยากยิ่งไปกว่าเดิม

เช่นเดียวกับสะพานการศึกษาของชาติ ฉันใดก็ฉันนั้น
นับจากนี้ “เรา” คงต้องทำงานหนักขึ้น
ยิ่งในระดับโรงเรียนอันเป็นแหล่งผลิตหรือสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี คนเก่ง หากผู้บริหาร
และครูไม่ใส่ใจนักเรียนหรือ “ไม่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” ก็น่าวิตกอย่างยิ่ง พุดง่าย ๆ ก็คือ
ในโรงเรียน “นักเรียนสำคัญที่สุด” สำคัญกว่าบุคลากรอื่นหรือการสร้างเสกเอกสารใด ๆ

กิจกรรมหนึ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมคือการเยี่ยมบ้านนักเรียน มองดูเงิน ๆ เหมือนการพบปะ
ทั่ว ๆ ไป แต่แท้จริงแล้วพี่คิดว่าสำคัญมากทีเดียว และจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้นหากโรงเรียน
ได้นำข้อมูลมาพิจารณาดำเนินการต่อไปให้เหมาะสมและรวดเร็ว

จากประสบการณ์การเยี่ยมบ้านนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในตำบล พี่พบ
นักเรียนที่มีครอบครัวไม่พร้อมอยู่มากมาย เด็กบางคนแค้นแค้น อยู่เพียงลำพัง ไร้พ่อแม่
ญาติพี่น้อง ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงและล่อแหลมที่จะชักนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พรรณนา
ไม่หมดสิ้น

พวกเขาเหล่านี้ครูจะทอดทิ้งได้อย่างไร

พี่คิดว่าครูไม่อาจช่วยเรื่องความเป็นอยู่ของเขาได้ทั้งหมด แต่ครูสามารถส่งน้ำหล่อเลี้ยง
บำรุงหัวใจเขาให้สู้ชีวิตได้ โดยเฉพาะการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการมองโลกในแง่ดี
พร้อมจะเผชิญชีวิตได้อย่างอดทนเข้มแข็ง

พี่พยายามปลุกฝังให้นักเรียนมองโลกในแง่บวกโดยเฉพาะคนที่ขาดพ่อแม่ เน้นให้เขา
ตระหนักถึงความยากลำบากและอดทนของผู้ให้กำเนิด ให้เขาได้อ่านบทกวีที่พี่แต่ง จากนั้น
“ครูและนักเรียนช่วยกันแปลความ ดีความและขยายความบทกวี” เชื่อมโยงไปสู่
“ความเป็นแม่” ดังบทกวี

บางที ลูกอาจจะรู้

.....

ยังเยาว์นักลูกเอ๋ย
โจนเลยเข้าใจโลกได้ง่าย ๆ
เรื่องราวอีกมากมาย
ทั้งเรื่องดีเรื่องร้าย เจ้ายังไม่รู้
อยากให้เจ้าพบทางงดงาม
ดึกเดือน ห้ามปราง อ่อนวอน ช่มชู้
หางตาสักนิดไม่แลดู
ไม่รู้หรือไรว่าแม่รัก
รัก...
ไม่รู้หรือว่าแม่รักเจ้าเพียงไหน
ห่วง...
ไม่รู้หรือว่าแม่ห่วงเจ้าเพียงไร
เจ้ากลับประชิดประชัน
พลุนพลันออกจากบ้านไป...
ไม่ต้องพูดถึงการเสี่ยงดู
เอาแค่เจ้าอยู่ในครรภ์
ลองดูเถิดลูกรัก
เอาถุงใหญ่ ๆ มาสักใบ
มัดไว้ที่หน้าท้อง
แล้วหย่อนก้อนหินก้อนเล็ก ๆ ลงไป
หนึ่งวัน หนึ่งก้อน
สามร้อยวัน สามร้อยก้อน
ยามนอน ยืน เดิน นั่ง
เจ้าจงระวังระไว
เอาถุงติดกายไว้ตลอดเวลา
.....
บางทีลูกอาจรู้ว่า
กว่าจะเป็นตัวเจ้า
แม่ทุกข์ยากมากเพียงใด

(นิยายสาร “ไอพรอ”)

สิงหาคมปีนี้พี่จะนำบทกวีบทนี้ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ โดยนักเรียนสละพายยาม แล้วเพื่อนๆ นำหนังสือใส่ยามที่ละคน คนละเล่ม จนครบทั้งห้อง จากนั้นจึงโยงเข้าสู่ความหมาย และคุณค่าของบทกวี

น้องดาวคงทราบนะว่าพี่สอนเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัดใด

อะไรไม่สำคัญเท่ากับว่าครูได้ทำตามอุดมการณ์อันเป็นพันธะทางใจของการเป็นครู อย่างเต็มเปี่ยมมิเสียชื่อที่ใคร ๆ เรียกว่า “ครู” กันทั่วบ้านทั่วเมืองนั่นเอง

น้องดาวเห็นด้วยกับพี่ไหม ?

มีใบมีดอกเพื่อบอกโลก
เพียงลมโบกไหวสั่นไซ้ - หวั่นไหว
ที่กระทบภายนอกบอกภายใน
ว่ามันคงเพียงใดในการะ

รังสรรค์สรรพสิ่งมีมีเปลี่ยน
วนและเวียนวัฏจักรแห่งดรรชนี
ที่ถูดูดาสสุขทุกภาวะ
ผูกพันระอุดมการณ์...งานดอกไม้

**รักและคิดถึง
พี่ดิน**

การแสวงหาโอกาส : สิ่งจำเป็นในชีวิตของผู้บริหาร

(ตอนที่ 4)

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

โอกาสคืออะไร

โอกาส คือ แนวปฏิบัติที่มีความเป็นไปได้ และเห็นได้ชัดว่า มีค่าควรแก่การปฏิบัติ

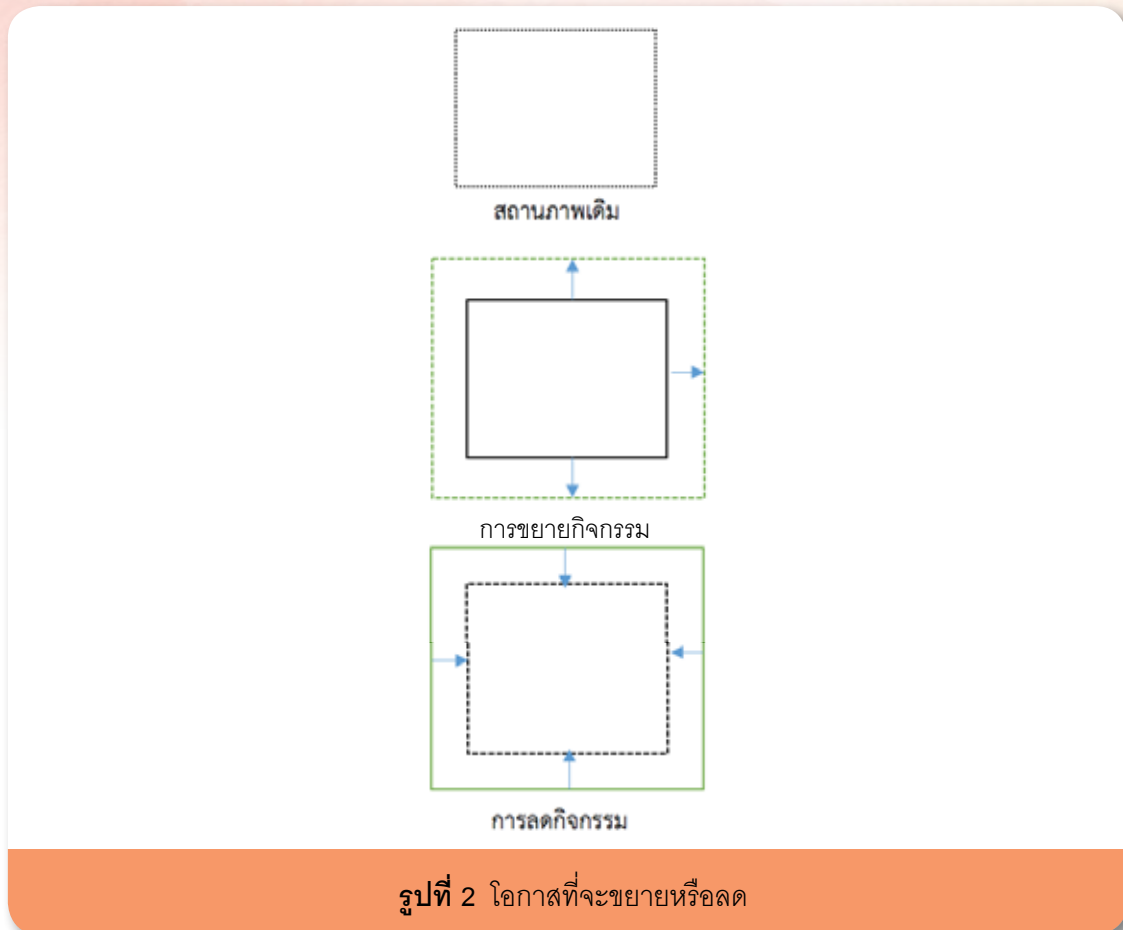
ผู้บริหารหลายคนคิดว่าโอกาสคือการเสี่ยงโชคและเห็นว่าวิธีอื่นที่จะได้รับประโยชน์หรือได้รับกำไรมากกว่าการเสี่ยงโชค ตามความเป็นจริงแล้วโอกาสไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงโชคเพราะเป็นเรื่องของอนาคต ถ้าหากถือโอกาสคือการเสี่ยงโชคแล้ว งานที่เราทำอยู่ในขณะนี้ก็เป็นการเสี่ยงโชคเพราะเราพยายามที่จะทำให้เกิดผลบางอย่างขึ้นมา และเราเชื่อว่าสามารถทำได้ โอกาสที่แท้จริงไม่ใช่การเสี่ยงโชคเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่เห็นได้ชัด การเสี่ยงเกี่ยวข้องโอกาสก็เมื่อต้องใช้เวลาคิดหาโอกาสและทำให้มาอยู่ในขั้นที่เมื่อปฏิบัติแล้วได้ผลคุ้มค่า

ผู้บริหารอาจต้องคิดคิดแล้วคิดอีก ก่อนที่จะรู้ว่าโอกาสนั้นมีค่าแก่การปฏิบัติ ขณะผู้บริหารคิดถึงโอกาสจำเป็นจะต้องคิดไปด้วยว่า โอกาสที่เกิดขึ้นนั้นคุ้มค่าหรือไม่ การคิดถึงเรื่องเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเสี่ยงในขั้นแรกอาจมองเห็นว่า โอกาสนั้นไม่น่าจะเป็นไปได้ แต่เมื่อคิดให้รอบคอบแล้วจะเห็นว่าความเป็นไปได้มีเพิ่มมากขึ้น ถ้าไม่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้แล้ว โอกาสก็ไม่มี

โอกาสที่แท้จริงทำเป็นใช้เวลาในการคิดและใช้ความพยายามในการคิดจุดประสงค์อย่างแรก ของการคิดก็คือ การประมวลผลความคิดเกี่ยวกับโอกาส อย่างที่สองคือ การประเมิน ประโยชน์ที่จะได้นับและจุดประสงค์อย่างที่สองคือ หาแนวปฏิบัติที่เป็นไปได้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า ยิ่งคิดให้รอบคอบเท่าใดโอกาสที่จะเสี่ยงมีน้อย

โอกาสที่จะขยายและโอกาสที่จะลด

รูปที่สอง แสดงให้เห็นถึงโอกาสที่จะขยายและโอกาสที่จะลด สีเหลี่ยมรูปแรกแสดงถึงกิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่หรือสถานภาพเดิม สีเหลี่ยมรูปที่สองแสดงการขยายกิจกรรม รูปสุดท้ายแสดงการลดกิจกรรม การลดกิจกรรมในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการดำเนินงานให้น้อยลงเท่านั้นแต่หมายถึงการลดค่าใช้จ่ายลงในการทำงานทำงานเท่าเดิม

การขยายโอกาสอาจหมายถึง การขยายการผลิตให้มากขึ้น หรือรับนักเรียนให้มากขึ้น หรืออาจหมายถึงการขยายตลาด ซึ่งเป็นการรุกในเชิงเศรษฐกิจ หรืออาจหมายถึงการขายยี่ห้อ ซึ่งเป็นการให้คนอื่น ผลิตภายใต้ยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าของเรา ดังจะเห็นได้จากชื่อของรถยนต์ ชื่ออาหาร ประเภทฟาสต์ฟู้ด หรือชื่อโรงแรมที่เหมือนกันแต่อยู่คนละประเทศ และดำเนินการโดยคนละกลุ่มกัน นอกจากนี้ การขยายโอกาสอาจหมายถึงการเพิ่มยี่ห้อของผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกัน หรือผลิตภัณฑ์ที่คล้ายกัน เช่น บริษัทที่ผลิตผงซักฟอก แต่ละบริษัทก็จะผลิตผงซักฟอกอย่างน้อยสองยี่ห้อหรือบริษัทผลิตน้ำอัดลมก็เช่นกัน แต่ละบริษัทจะผลิตน้ำอัดลมออกมาขายอย่างน้อยสองยี่ห้อ

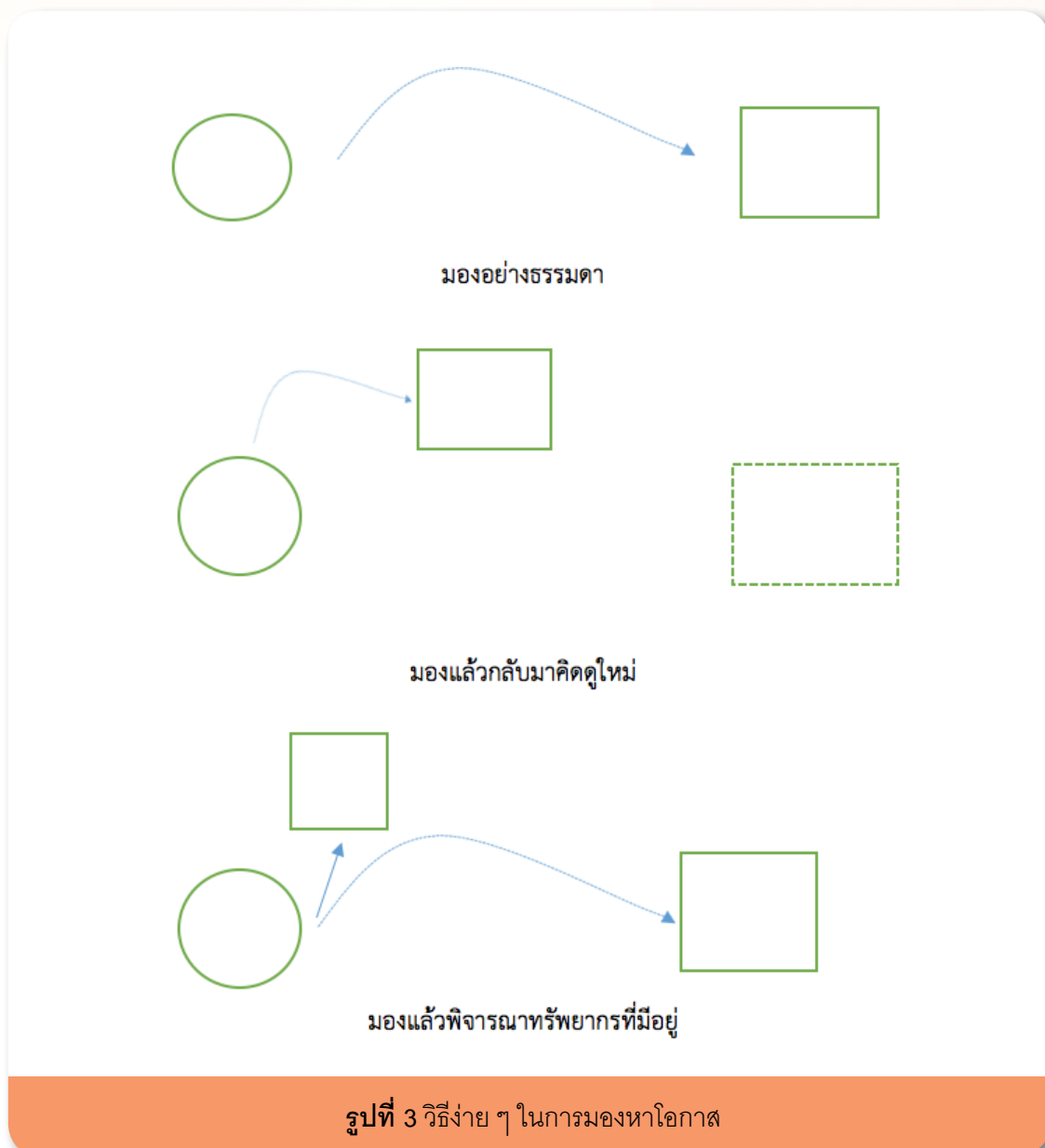
การลดโอกาสนั้นจะเห็นว่า ทำให้อัตราการเสี่ยงนั้นลดลง การลดโอกาสมักจะทำในรูปแบบของการลดต้นทุน เมื่อสามารถผลิตของได้เท่าเดิมแต่ลดต้นทุนลงจึงเห็นได้ชัดเจนว่าจะมีกำไรมากขึ้น เทคนิคที่นิยมนำมาใช้ในการลดต้นทุนก็คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การมุ่งลดต้นทุนแต่เพียงอย่างเดียว ก็เป็นอันตรายสินค้าตัวนี้ทำให้สามารถขายสินค้าตัวอื่นได้ดี ดังจะเห็นได้จากกรณีของบริษัทผลิตรถยนต์ มักจะต้องผลิตรถแข่งออกมาด้วย หากรถแข่งสามารถชนะ และมีชื่อเสียงก็จะส่งผลต่อการทำให้ขายรถยนต์ประเภทอื่นสำหรับครอบครัวได้ดีขึ้น

ในธุรกิจตลาดคาร์บอนนั้น จากการขายอาหารได้แต่ละจากนั้น 38 เปอร์เซ็นต์เป็นค่าเครื่องปรุง 30 - 50 เปอร์เซ็นต์เป็นค่าแรง ดังนั้นถ้าสามารถลดราคาของเครื่องปรุงลง และลดราคาของค่าแรงลงได้ จะทำให้ได้กำไรมากขึ้น อาหารประเภทฟาส์ฟู้ดมุ่งแต่การขายโอกาสสามารถขายได้ปริมาณมากขึ้น แต่กำไรอาจไม่มากนัก

รูปที่ 3 แสดงให้เห็นถึงวิธีง่ายๆ ในการมองโอกาส รูปแรกเป็นการมองอย่างธรรมดาและมองตรงไปยังสิ่งที่เราต้องการรูปถัดมานั้นเรามองไปแล้วกลับมาคิดดูใหม่ อาจพบว่าสิ่งแรกเราอยากได้นั้น อาจทำได้ง่ายกว่าที่คิดไว้แต่แรก

รูปถัดมานั้น เรามองไปแล้วกลับมาคิดดูใหม่ อาจพบว่าสิ่งที่เราอยากได้นั้น อาจทำได้ง่ายกว่าที่คิดไว้แต่แรก

รูปสุดท้าย เมื่อมาคิดทบทวนดูอีกครั้ง โดยพิจารณาจากทรัพยากรที่เรามีอยู่และจากทิศทางที่เราอยากจะไป เราอาจพบว่าสิ่งอื่นที่เราสามารถเอาได้หรือบรรลุได้อีกเหมือนกัน

ทิศทาง จุดหมายปลายทาง และวิธีการ

เราอาจมองไปทางทิศใดก็ได้ ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก หรือมองข้างบน หรือมองลงล่าง แต่ละทิศทางอาจมีจุดหมายปลายทางหลายอย่างที่เราสามารถไปถึงได้ โอกาสก็เป็นเช่นเดียวกัน หน่วยงานหรือบุคคลอาจมองหาโอกาสในทิศทางกว้าง ๆ เช่น บริษัทอยากเปลี่ยนจากบริษัทที่ทำหน้าที่ผลิตไปเป็นบริษัทที่มีหน้าที่จำหน่าย บริษัทอาจมุ่งการขายไปยังประเทศที่กำลังพัฒนาโรงเรียนอาจขยายจากชั้นอนุบาลไปถึงชั้นประถม

จุดหมายปลายทางมีความจำเพาะมากกว่า ทิศทางทางทิศเหนืออาจมีหลายเมืองที่เราสามารถไปถึงได้ แต่เราจะต้องตัดสินใจว่าจุดหมายปลายทางของเราคือเมืองใด จุดหมายปลายทางอาจเป็นสินค้าบางตัวหรือตลาดบางแห่ง ทิศทางอาจจะเป็นการผลิตเครื่องอุปโภคหรือเครื่องบริโภค

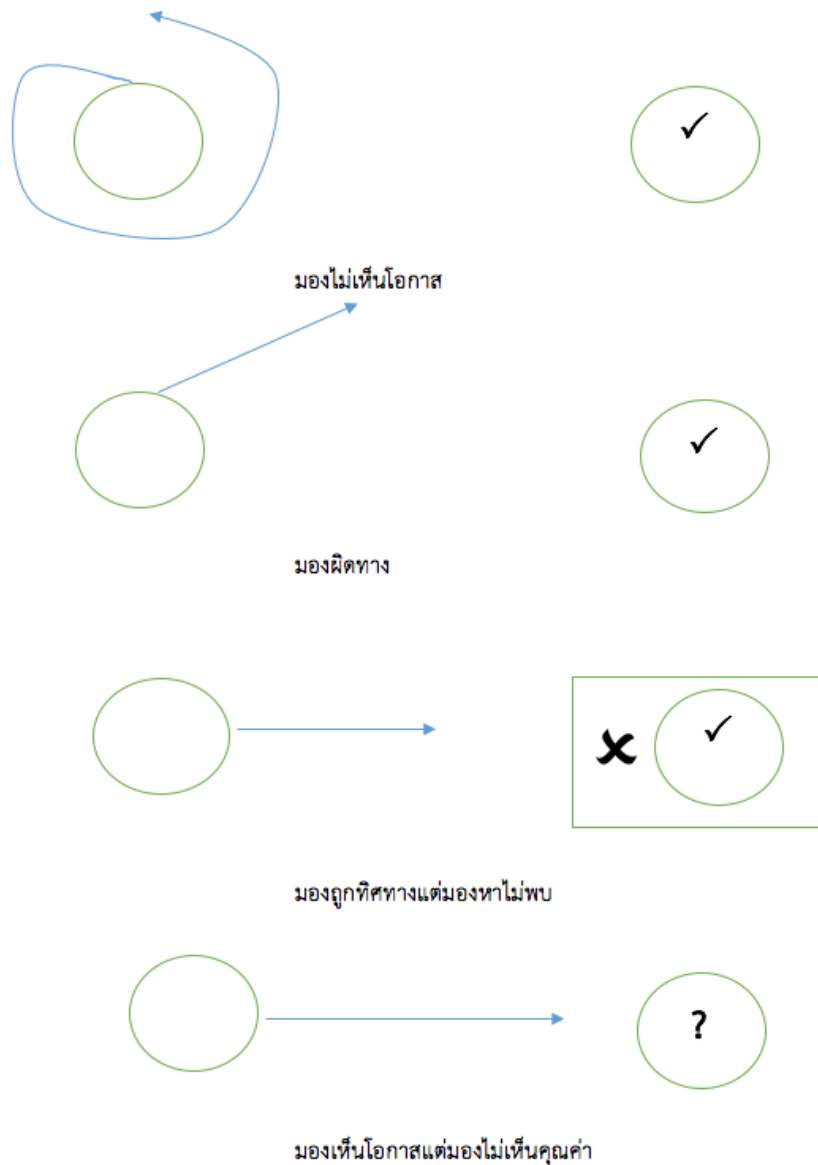
เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางแล้วก็ย่อมกำหนดวิธีการที่จะบรรลุจุดหมายปลายทางได้ ซึ่งเป็นเรื่องของการแสวงหาโอกาส อาจมีทางหลายทางหรือถนนหลายสายที่เราจะใช้ได้ เราจะแน่ใจก็ต่อเมื่อเราพบทางนั้นแล้ว ทางหนึ่งอาจดีกว่าอีกทางหนึ่ง หรือทางหนึ่งอาจเป็นอันตรายน้อยกว่าอีกทางหนึ่ง ในบางครั้งการเลือกไปทางนี้ก็เพราะเคยไปทางนี้แล้ว ก็เหมือนกับทำไมเราใช้สินค้าตัวนี้เพียงเหตุผลเดียว เพราะเราเคยใช้สินค้าตัวนี้มาก่อน

ในบ่อยครั้งโอกาสมักจะเกิดขึ้นในรูปของทิศทาง แต่ถ้าหากแสวงหาโอกาสให้ดี โอกาสสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับจุดหมายปลายทางและในระดับวิธีการ

การมองหาโอกาส

ในการมองหาโอกาสนั้นต้องคิดอย่างรอบคอบ จึงจะพบโอกาสที่แท้จริงการมองหาโอกาสเกี่ยวข้องกับวิธีการมองหาโอกาสเกี่ยวข้องกับวิธีการและกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น การรวบรวมข้อมูล การประเมินค่าและการวิเคราะห์เป็นต้น ความคิดที่สำคัญยิ่งในการมองหาโอกาสก็คือ การเปลี่ยนแปลงการรับรู้ การเปลี่ยนแปลงการรับรู้เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรากำลังมอง และวิธีที่เรามองสิ่งนั้น ๆ

รูปที่ 4 แสดงให้เห็นว่า โอกาสที่มีคุณค่ายิ่ง เราอาจไม่ได้มองหรือเราอาจมองไม่เห็น ในกรณีแรกเราไม่เห็นโอกาส อาจเป็นเพราะเรามัวแต่ยุ่งกับการทำงานประจำหรือยุ่งกับการแก้ปัญหาต่างๆ จนกระทั่งไม่มีเวลามองหาโอกาส ในกรณีที่สองเรามุ่งมั่นที่จะมองหาโอกาส แต่เรามองผิดทางหรือเพ่งมองหาผิดที่ กรณีที่สามเรากำลังมองไปในทิศทางที่ถูกต้องแล้วแต่เรามองหาโอกาสไม่พบ อาจเป็นเพราะเราใช้วิธีการมองผิด หรืออาจเป็นเพราะโอกาสไปอยู่ปะปนกับสิ่งอื่นๆ จนกระทั่งเราแยกไม่ออก ในกรณีที่สี่นั้นเราเห็นโอกาส แต่เรามองไม่เห็นคุณค่าของมัน เราจึงไปคิดถึงสิ่งอื่นที่ดีน้อยกว่า

รูปที่ 4 การมองหาโอกาส

กลยุทธ์ง่ายๆ ในการแก้ปัญหาการมองไม่เห็นโอกาส อาจทำได้ดังนี้

1. ยอมสละบางเวลาใช้ความพยายามในการแสวงหาโอกาสด้วยความรอบคอบและมีจุดหมาย
2. พยายามมองหาโอกาสในมุมกว้าง ซึ่งจะดีกว่ามุ่งมองในทางใดทางหนึ่งแต่เพียงอย่างเดียว
3. เมื่อมีอะไรผ่านสายตาเข้ามา ขอให้พยายามมองสิ่งนั้นในแง่มุมต่างๆ ทั้งผลดีและผลเสียก่อนที่จะเร่งรีบไปทำสิ่งอื่นใด
4. ใช้เวลาบางขณะมองหาประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบในสถานการณ์ต่าง ๆ แทนที่จะเฝ้ารอสิ่งที่จะเห็นประโยชน์ในตัวเอง

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ปรัชญา การศึกษานอกโรงเรียน

เวลาเรากล่าวถึงปรัชญา คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าเป็นเรื่องอะไรที่ไกลตัว
สูงส่ง และเข้าใจยากหนักหนาสาหัสถึงขนาดใครถูกเรียกว่าเป็นนักปรัชญา
จะถูกเข้าใจว่าเป็นคนพูดอะไรเข้าใจยากจนถึงพูดไม่รู้เรื่องไปเลย

แต่แท้จริงแล้ว ปรัชญาที่มีความสำคัญมากต่อเรื่องราวความเป็นไปต่าง ๆ ในสังคมมนุษย์ ซึ่งรวมถึงการศึกษาด้วย เพราะปรัชญามีหน้าที่สำคัญก็คือ การอธิบาย อย่างมีหลัก มีเหตุผล และเป็นตัวกำหนดบรรทัดฐานของความคิด ความเชื่อชุดหนึ่ง ของผู้คนที่มีความคิดในทำนองเดียวกัน อย่างน้อยปรัชญาก็สามารถให้คำอธิบายได้ว่า เป้าหมายสูงสุดในชีวิตคืออะไร มีหนทางและวิธีการอย่างไรที่จะไปสู่เป้าหมายอันเป็น อุดมคตินั้น รวมทั้งสามารถอธิบายถึงคุณค่าของความพยายามที่ทุ่มเทไปสู่เป้าหมาย อันสูงสุดนั้นคือ ความเข้มข้นของบทบาทของปรัชญานี้มาสู่การกำหนดวิถีคิด และทำที่ ของของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ดังที่คำในปัจจุบันมักจะใช้คำว่า กระบวนทัศน์บ้าง วาทกรรมบ้าง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดทิศทางของการกระทำของผู้คนที่เชื่อในเรื่องราวเหมือน ๆ กัน และ พยายามที่จะให้คนอื่น ๆ เชื่อและทำเหมือนกัน

โดยแนวดังกล่าวของปรัชญา เมื่อนำมาใช้กับการศึกษาก็คงต้องทำหน้าที่ ต่อการศึกษา โดยให้คำอธิบายได้ว่า เป้าหมายสูงสุดของการศึกษาคืออะไร มีวิธีการ ใด ๆ ในกระบวนการทาง การศึกษาเพื่อที่จะไปสู่เป้าหมายอันเป็นอุดมคตินั้นได้อย่างไร และมีคุณค่าอย่างไรต่อความเชื่อและพยายามเช่นนั้น คำอธิบายชุดนี้ย่อมกลายเป็น บรรทัดฐานหรือเป็นหลักคิดของกลุ่มความเชื่อในแบบนั้น ๆ จึงเป็นสิ่งที่เราเรียกว่า ปรัชญาการศึกษา ในวงวิชาการศึกษามีสำนักปรัชญาการศึกษาหลัก ๆ ได้แก่ สำนักสารัตถนิยม สำนักพัฒนาการนิยม สำนักสัจวิทยานิยม สำนักปฏิรูปนิยม สำนัก อัตติภาวนิยม

แต่นักวิชาการบางท่านก็ไม่ได้เห็นด้วยในคำอธิบายนี้เท่าไรนัก ท่านมองปรัชญา การศึกษาเป็นเพียงแนวความคิดทางการศึกษาเท่านั้น หรืออาจเป็นชุดของความเชื่อ อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ถ้าเราจำกัดสถานะของปรัชญาไว้เพียงแนวความคิด หรือความเชื่อ ก็จะมีพลังน้อยในการกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาดังเช่น ที่การศึกษานอกโรงเรียน พยายามอธิบายปรัชญาของตนไว้เพียงเป็นแนวคิด และความเชื่อ เท่านั้นเอง

แล้วอะไรคือปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน ถ้าเราย้อนกลับไปศึกษาวิวัฒนาการของงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของไทย และดูลึกลงไปถึงแนวคิดของผู้นำทางการศึกษานอกโรงเรียนเราจะเห็นความหลากหลาย
ของแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อการทำงานการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งก่อร่างสร้างตัวตนของงานการศึกษา
นอกโรงเรียนของประเทศไทยจนอาจจะกล่าวได้ว่าปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียนมีความผสมผสานของแนวคิด
ทางปรัชญาอย่างหลากหลาย สำนักคิดทางปรัชญาการศึกษาต่าง ๆ มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษา
นอกโรงเรียนไม่น้อยแตกต่างกันไป ซึ่งนับเป็นความมั่งคั่งของงานการศึกษานอกโรงเรียน

ถึงกระนั้นก็ตาม ในความเป็นการทำงานการศึกษานอกโรงเรียนนั้น ก็มีจุดร่วมของความคิดบางประการที่ตรงกัน
หรือใกล้เคียงกัน ความที่จุดร่วมของความคิดบางประการที่ตรงกันหรือใกล้เคียงกัน ความที่มีจุดร่วม
คล้าย ๆ กันทำให้คนที่ทำงานการศึกษานอกโรงเรียนทำงานด้วยกันได้ และสร้างวาทกรรมบางอย่าง
ที่กลายเป็นอัตลักษณ์ของคนทำงานการศึกษานอกโรงเรียน กล่าวคือ

1. ความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและให้ความสำคัญ กับคนที่ด้อยโอกาสหรือลำบากยากจน

ซึ่งเข้าไม่ถึงบริการหลักของรัฐ คนที่ทำงานการศึกษานอกโรงเรียน
มานานมักจะตระหนักในเรื่องนี้เป็นพิเศษ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
จึงมักจะมุ่งให้คนกลุ่มที่ด้อยโอกาสและอยู่นอกระบบโรงเรียนได้เข้าถึงการศึกษา
เป็นลำดับแรก ๆ แต่กระนั้นก็ตาม โอกาสที่คนด้อยโอกาสเหล่านี้จะได้รับก็อาจ
จะถูกฉกฉวยโอกาสนั้นไปโดยคนที่มีโอกาสอยู่แล้วแต่อยากได้โอกาสพิเศษ
อยู่เสมอ ๆ ถ้าคนทำงานการศึกษานอกระบบไม่มั่นคงในหลักการเรื่องนี้
ก็มักจะถูกทำให้สับสนและไขว่เขวกันได้ง่าย ๆ

2. การจัดการศึกษาในลักษณะยืดหยุ่น

คือ ยอมปรับรูปแบบและวิธีการของการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพและความจำเป็นของผู้รับบริการ เช่น ปรับเวลาเรียนให้สามารถเรียนได้ อาจได้เรียนตอนเย็นหรือเรียนในวันหยุด แต่ต้องมีเวลาเรียน อาจไม่ต้องเรียนทั้งหมด เพราะสามารถเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ที่ติดตัวมาบ้างแล้ว ก็ใช้เวลาเรียนน้อยลง อาจปรับการเรียนการสอนโดยไม่ต้องเรียนจากครูเท่านั้น ให้เรียนรู้จากสื่อหรือเรียนด้วยตนเอง เรียนโดยกระบวนการกลุ่ม หรืออาจปรับสถานที่เรียนโดยไม่ต้องเรียนในโรงเรียน แต่เรียนที่บ้านก็ได้หรือเรียนในศูนย์การเรียนรู้หรือที่ผู้เรียนตกลงนัดหมายกัน อาจปรับการวัดผลประเมินผลจากการเขียนคำตอบในแบบทดสอบเป็นการปฏิบัติให้ดูหรือสัมภาษณ์ โดยผู้มีความรู้ก็ได้แต่ในความยืดหยุ่นนั้นยังคงมีกฎกติกาอยู่ไม่ได้ยกเว้นหรือละเลย ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการเรียนการสอนแบบการศึกษานอกโรงเรียน ดังนั้น กฎ กติกา ของการศึกษานอกโรงเรียนจึงยังต้องมีแต่ยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การยอมรับความรู้และประสบการณ์ของตัวผู้เรียน

ซึ่งเป็นความเชื่อที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เพราะผู้เรียนแต่ละคนล้วนแต่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ชีวิต และการทำงานมาโดยตลอด เพียงแต่เป็นความรู้ที่ไม่เหมือนกับที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งได้รับการยอมรับจากฝ่ายรัฐ แต่ไม่ได้หมายความว่า เป็นคนที่ไม่มีความรู้ ความรู้และประสบการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความค่า เพราะคนที่อยู่นอกโรงเรียนแม้ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนก็ใช้ความรู้และประสบการณ์เหล่านี้เลี้ยงชีวิต ยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมมาตลอด แถมยังนำรายได้มาส่งเสียให้ลูกหลานได้เรียนในโรงเรียนเสียด้วย

หากพิจารณาความรู้และประสบการณ์ของคนที่ยอยู่นอกโรงเรียนอย่างลึกซึ้งแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับความรู้ที่อยู่ในหลักสูตรนั่นเอง นักการศึกษานอกโรงเรียนจึงต้องสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินเทียบเคียงความรู้และประสบการณ์เหล่านั้น และโอนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของความรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว โดยไม่ต้องให้กลับมาเรียนใหม่ จึงต้องเข้าใจว่าคนที่อยู่นอกโรงเรียนไม่ใช่คนที่มีความรู้เป็นศูนย์ หากเรามีทุนเดิมอยู่พอสมควรทีเดียว

ประเด็นสำคัญก็คือ นักการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาให้กับคนนอกโรงเรียนนั้น เข้าใจและมีเครื่องมือที่น่าเชื่อถือหรือไม่ มีมาตรฐานในการวัดประเมินความรู้และประสบการณ์นั้นอย่างไร

4. บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคมมนุษย์มาช้านานอย่างแทบจะไม่ต้องสงสัย แม้จะไม่มีโรงเรียนก็ตาม ทศนะแบบนี้เป็นทศนะที่มองการเรียนรู้ในมิติที่กว้าง และมีอิทธิพลต่อความคิดและวิธีการทำงานของคนที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน มาตลอดเวลา ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลที่ได้รับสืบเนื่องมาตั้งแต่จัดการศึกษาผู้ใหญ่ ในประเทศไทยจนทำให้นักการศึกษาผู้ใหญ่หลายคนมองว่าการศึกษาผู้ใหญ่ก็คือการศึกษาตลอดชีวิตนั่นเอง รวมทั้งยังเห็นว่าการศึกษานอกโรงเรียนก็เป็นการศึกษาตลอดชีวิตด้วย ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร เพราะประสบการณ์ของการทำงานการศึกษาสำหรับคนที่อยู่นอกโรงเรียนได้สะท้อนให้เห็นได้เช่นกัน

การที่ตระหนักว่ามนุษย์เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจึงกลายมาเป็นเป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนด้วย

ความคิดเห็นที่เป็นลักษณะร่วมกันของคนทำงานการศึกษานอกโรงเรียนในทำนองนี้จึงเป็นคำอธิบายในเชิงปรัชญาของการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งในเรื่องเป้าหมาย คุณค่า และวิธีการของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

ที่มา: บันทึกความรู้ ความคิด เกี่ยวกับการศึกษา ของ...คนนอกโรงเรียน

อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก สุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย

1. ความหมายของ

“อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลกสุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย”

ความสุขคืออะไร

ตามความหมายของ ส. พินิจจันทร์ กล่าวไว้ในหนังสือ **คติธรรม**ว่า ความสุขหรือความสบายหมายถึง ความอยู่ดีกินดี ครองตนครองชีพดี ไม่มีทุกข์ ไม่มีโรค ไม่ลำบาก ไม่ยาก ไม่ติดขัด ไม่คับแค้น ปลอดภัย สงบสุข⁽¹⁾

ม.จ อากาศดำเกิง รพีพัฒน์ กล่าวไว้ในหนังสือ **ละครแห่งชีวิต**ว่า “ความตายคือปริณิพพาน คือ ความบรมสุข ไม่ต้องนึกถึงทุกข์ในอนาคต ความตายนี้ก็ไม่ร้ายแรงอะไรมากนัก เป็นแต่เพียงการปราศจากความรู้สึก トラบใดที่เรายังมีความรู้สึกอยู่ เราก็จะหนีวิญญูสงสารมิพ้น ความสุขคือส่วนหนึ่งของความทุกข์และความทุกข์ก็ดูจกัน”⁽²⁾

พุทธทาสภิกขุกล่าวไว้ในหนังสือ **วิธีระงับดับทุกข์**ว่า ความทุกข์ยากในโลกทุกชนิดก็เกิดจากการที่คนในโลกไม่เป็นมนุษย์กันนั่นเอง เป็นกันอย่างมากแต่เพียงคนไม่สูงขึ้นไปถึงมนุษย์ เมื่อทุกข์คนมีใจสูงพอแล้ว ปัญหาหรือความทุกข์ยากต่าง ๆ ในโลกนี้จะสูญสิ้นไปในพริบตาเดียว

(1) ส. พินิจจันทร์, คติธรรม, พระนคร: ธรรมบรรณาการ, 2516 น. 213

(2) อากาศดำเกิง, หม่อมเจ้า, ละครแห่งชีวิต, พระนคร: แพร่พิทยา, 2505 น. 302

(3) พุทธทาสภิกขุ, วิธีระงับทุกข์, พระนคร: ศิวพร, 2555 น. 7

ตามความหมายในพจนานุกรม **สุข** หมายถึง ความสบาย ความสำราญ ก็พอจะสรุปได้ว่า ความสุข ก็คือความสบายกายสบายใจ จะต้องไม่เกิดความรู้สึกกันไป ทั้งทางกายและทางใจ จึงจะจัดว่าเป็นความสุข ที่สมบูรณ์

ความโศกคืออะไร

ในหนังสือ**ศีลธรรมประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย**ของกระทรวงศึกษาธิการกล่าวไว้ว่า ความโศก คือความเศร้าใจ ความแค้นใจ อันนับเป็นเหตุแห่งทุกข์ประการหนึ่ง ความโศกนี้ย่อมเกิดมาจากความรัก หรือความห่วงหา ถ้าคนหรือสิ่งที่เรารักเราห่วงหาพลัดพรากจากเราไปก็ย่อมเกิดความเศร้าโศก ความเศร้าโศก ถ้าเป็นไปมากกระทบไว้ไม่ได้ย่อมทำให้เป็นอันตรายแก่ตัวเอง อาจล้มป่วยลงไปได้ ดังนั้นจึงควรระงับความเศร้าโศก โดยใช้ปัญญาพิจารณารู้เท่าทันถึงคนหรือสิ่งที่เรารักเราห่วงหา ย่อมต้องมีอันเป็นไปตามกฎ ธรรมดา การเศร้าโศกถึงสิ่งของหรือบุคคลที่รักใคร่ชอบใจนี้ เป็นการทรมานจิตใจอย่างยิ่ง หากกระทบได้ก็จะ มีความสุขใจเกิดความผ่องใสขึ้นบาน⁽⁴⁾

พระสารประเสริฐกล่าวไว้ในหนังสือสนุกลีลาว่า ความกังวลเป็นความทุกข์ ความสุขคือความไม่มีกังวล⁽⁵⁾

พันเอกปิ่น มุทุกันต์กล่าวไว้ในหนังสือ**กลวิธีแก้ทุกข์**ว่า ทุกข์ก็คือความเสื่อมลาภ เสื่อมยศและนินทา ส่วนสุขก็เป็นผลจากการได้ลาภ ได้ยศและได้สรรเสริญ⁽⁶⁾

(4) ศึกษาธิการ,กระทรวง,ศีลธรรมประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย,พระนคร:คุรุสภา, 2509 น. 104

(5) สุลักษณ์ ศิวรักษ์,สนุกลีลา,พระนคร:สมาคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2511 น. 144

(6) ปิ่น มุทุกันต์,กลวิธีแก้ทุกข์, พระนคร:คลังวิทยา, 2507 น. 291

ความหมายในพจนานุกรม โศก หมายถึง ความทุกข์ ความเศร้า ความเดือดร้อนใจ จึงพอสรุปได้ว่า
ความโศกคือความทุกข์ทางใจ ซึ่งแปรรูปมาจากความทุกข์ทางกาย รวมไปถึงต้นเหตุความอยากได้ทั้งหลาย
และความไม่อยากด้วย

—— “ ——

อันกำเนิดเกิดมาในหล้าโลก สุขกับโศกมิได้สิ้นอย่างสงสัย

—— ” ——

เป็นคำกล่าวของสุนทรภู่ในพระอภัยมณี หมายถึงว่า อย่าสงสัยเลยเมื่อเกิดมาเป็นมนุษย์เวียนว่าย
อยู่ในโลกจะหนีพ้นความสุขความโศกไปได้เป็นความจริงที่เดียวชีวิตย่อมคละคล้าไปด้วยความสุขและ
ทุกข์เสมอ ส่วนมากจะโศกมากกว่าสุขและด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้คนเราดิ้นรนแสวงหาความสุขและ
ความสมหวัง เพราะขึ้นชื่อว่าความทุกข์โศกแล้วใคร ๆ ก็ไม่ต้องการ

2. ความสุขและความโศกสัมพันธ์กับชีวิตอย่างไร?

ในชีวิตของมนุษย์ทุกคนจะต้องรู้จักคำว่า “สุข” และ “ทุกข์” ซึ่งเป็นของคู่กันอยู่กันมาทุกยุคทุกสมัย
แม้กระทั่งในสมัยที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนมายุอยู่ พระองค์ก็ได้แสดงธรรมไว้บทหนึ่ง
ซึ่งมีชื่อว่าโลกธรรม 8 ประการ คือ คนเรานั้นเมื่อมีลาภก็เสื่อมลาภ มียศก็เสื่อมยศ มีสุขก็มีทุกข์ มีสรรเสริญ
ก็มีนินทา ดังนั้น ก็ย่อมกล่าวได้ว่าไม่มีผู้ใดเลยที่จะไม่รู้จักกับคำว่า สุข” และ “ทุกข์” トラบเท่ากับที่มนุษย์อยู่คู่
กับโลกเช่นนี้

เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่าชีวิตของคนเรานั้นย่อมมีความสัมพันธ์กับความสุขและความทุกข์อยู่เสมอ นับตั้งแต่ลืมตาดูโลกถึงวินาทีสุดท้ายของชีวิต อย่างไรก็ตามชีวิตของคนเราเลยแม้แต่สัตว์เดรัจฉานและพืชพันธุ์ต่าง ๆ ก็ย่อมมีสุขและทุกข์อยู่เช่นกันเว้นแต่ว่าบางครั้งมนุษย์ก็ไม่เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของสัตว์และพืชนั้นได้ ขอแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ เพื่อให้เห็นชัดชีวิตของคนเรานั้นย่อมมีความสัมพันธ์กับความสุขและความทุกข์อย่างแน่นอนดังจะกล่าวต่อไป

1. ความสุขและความทุกข์สัมพันธ์กับชีวิตเมื่ออยู่ในวัยทารก เมื่อเราลืมตาดูโลก ชีวิตของเราก็ต้องรู้จักกับความสุขและความทุกข์ แต่เรายังพูดไม่ได้จึงไม่สามารถเปล่งวาจาออกมาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเราอันประกอบด้วยบิดามารดา ญาติพี่น้องให้ทราบถึงความทุกข์สุขได้ แต่เราก็สามารถแสดงออกมาในรูปของกิริยาท่าทางต่าง ๆ ได้ เช่น ร้องไห้เมื่อมีความทุกข์ หัวเราะเมื่อมีความสุข เป็นต้น

2. ความสุขและความทุกข์สัมพันธ์กับชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยเด็ก พอเราเติบโตขึ้นจากวัยทารกสู่วัยเด็ก เราก็เริ่มเรียนรู้ภาษาพูด ตอนนี้แหละหัวใจเราได้รับความรู้สึกทุกข์สุขอย่างจริงจังเป็นความรู้สึกแบบเด็ก ๆ กล่าวคือมีความรู้สึกทุกข์ง่าย สุขง่าย และเปลี่ยนแปลงเร็ว เป็นเรื่องของความทุกข์สุขเกี่ยวกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ได้สตางค์ค่าขนม ได้เสื้อผ้าใหม่ ๆ ได้ไปเที่ยว เราก็ดีใจคิดว่าตัวเราเวลานั้นมีความสุขเหลือเกิน แต่พอเราถูกตี หกล้ม หรือถูกผู้อื่นรังแก เราก็รู้สึกว่เรามีความทุกข์มาก ต่อเมื่อเราได้รับการปลอบโยนเราก็จะรู้สึกเป็นสุขอีก

3. ความสุขและความทุกข์สัมพันธ์กับชีวิตเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ชีวิตวัยรุ่นเป็นชีวิตที่อยู่ระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นชีวิตที่ซบอึสระ เด็กวัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรง เมื่อเป็นสุขก็มีความรู้สึกร่าเริงกับโลกทั้งโลกนี้คือสวรรค์หนทางเดินเต็มไปด้วยกลีบกุหลาบ แต่พอพบกับความทุกข์เข้าเท่านั้นสวรรค์ก็กลายเป็นนรก บางรายคิดสั้นถึงฆ่าตัวตายไปก็มี เป็นบ้าไปก็มาก ยกตัวอย่างเช่น เด็กวัยรุ่นจะมีความสุขเมื่อเขาสอบไล่ได้ สอบเข้าศึกษาต่อในแขนงวิชาที่เขาปรารถนาอยากได้ หรือมีทุกสิ่งทุกอย่างที่เพื่อน ๆ มีโดยไม่น้อยหน้าเพื่อน ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่เพื่อน ๆ ทำได้โดยไม่มีใครขัดขวาง สิ่งเหล่านี้ทำให้เขาเป็นสุข แต่ถ้าบุคคลใดได้รับผลตรงกันข้ามคือสอบตกสอบสอบเข้าศึกษาต่อไม่ได้ เขารู้สึกว่ชีวิตเขานั้นช่างอาภัพจริง ๆ และอาจตัดสินใจทำในสิ่งที่ผิดได้

(อ่านต่อฉบับหน้า)

คำน่านม

“

แต่เล็กจนโตโอ้แม่ถนอม แม่ฟ่ายพอมย่อมเกิดจากรักลูกปักดวงใจ
เติบโตโอ้เล็กจนใหญ่ นี่แหละหนาอะไร มิใช่ใดหนาเพราะคำน่านม
ครวญคิดพิณิจให้ดี คำน่านมแม่นี้ จะมีอะไรเหมาะสม
โอ้วว่าแม่จ๋า ลูกคิดถึงคำน่านม เลือดในอกพสม กลั่นเป็นน่านมให้ลูกดื่มกิน

”

แต่ไหนแต่ไรมาแล้วมีคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า **นมแม่** คืออาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารก เพราะว่าในทุกหยดน้ำนมแม่นั้นให้ทั้งคุณค่าด้านโภชนาการและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน นมแม่ประกอบไปด้วยสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพหลายชนิด เช่น สารภูมิคุ้มกัน (Anitbody) และโปรตีนต่าง ๆ รวมทั้งแบคทีเรียที่ดีต่อระบบทางเดินอาหารของลูกน้อย ที่ช่วยเสริมสร้างระบบภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้ ยังมีกรดไขมันจำเป็นที่สำคัญต่อการพัฒนาระบบประสาทและสมอง เช่น DHA (สารต่อต้านอนุมูลอิสระ) และวิตามินอีกด้วย

สารอาหารในน้ำนมแม่มีความแตกต่างกันตามช่วงวัยและความต้องการทางร่างกายของลูกน้อย ลูกน้อยจะมีภูมิคุ้มกัน โดยการรับสารภูมิคุ้มกัน (Antibody) ผ่านทางนมแม่ ซึ่งช่วยให้ลูกน้อย สามารถปรับตัวสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อปกป้องลูกจากสภาพแวดล้อมหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลต่อความเจ็บป่วยได้ เนื่องจากวัยทารกระบบภูมิคุ้มกันต่าง ๆ ยังไม่สมบูรณ์

ข้อมูลจากองค์การยูนิเซฟ ระบุว่า

นมแม่ คือ Super food มีสารอาหารมากกว่า 200 ชนิด โดยมีสารอาหาร วิตามิน แร่ธาตุต่าง ๆ อย่างครบถ้วนที่ทารกต้องได้รับในการเจริญเติบโตในช่วงหกเดือนแรก ทำให้มีภาวะโภชนาการที่ดีกว่า นอกจากนั้น นมแม่ยังง่าย ลูกสามารถดูดซึมสารอาหารต่าง ๆ ได้ง่าย ต่างจากอาหารอื่นที่ร่างกายอาจย่อยได้ยากกว่า ทำให้เด็กท้องอืด อาหารไม่ย่อย

นมแม่ช่วยลดความเสี่ยงจากโรคต่าง ๆ มีงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า นมแม่สามารถลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่าง ๆ เช่น ท้องเสีย การติดเชื้อในหู และการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ หรือปอดบวม ส่วนในระยะยาว ก็ช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคต่าง ๆ เช่น โรคอ้วน โรคหอบหืดในเด็ก มะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็ก เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง

นมแม่เพิ่มไอคิว นมแม่มีกรดไขมันและสารอาหารอื่น ๆ ที่ช่วยพัฒนาสมอง การศึกษาหลายชิ้นชี้ให้เห็นว่าเด็กที่กินนมแม่มีผลทดสอบทั้งทางด้านสติปัญญาดีกว่าเด็กที่กินนมผง

นมแม่สร้างความอบอุ่น การได้ดื่มนมแม่ เป็นการสร้างความผูกพันระหว่างแม่และลูก ตั้งแต่แรกเริ่มและช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่ดีทั้งด้านสมอง จิตใจ และอารมณ์ของเด็ก

นมแม่ช่วยสุขภาพของแม่ แม่ที่ให้ลูกกินนมแม่ จะมีความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านม มะเร็งรังไข่ และโรคกระดูกพรุนที่ลดลง งานวิจัยชี้ว่า ทุก ๆ 1 ปีที่แม่ให้ลูกกินนมแม่ จะช่วยลดความเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านมของแม่ได้ร้อยละ 6

นมแม่ช่วยประหยัดการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สามารถประหยัดเงินได้ถึง 3,000-5,000 บาทต่อเดือน เพราะไม่ต้องซื้อนมผง นอกจากนี้ ครอบครัวสามารถประหยัดเงินเพราะลูกมีโอกาสเจ็บป่วยน้อยลง

แม่แทบทุกคนสามารถเลี้ยงลูกด้วยนมตนเองได้สำเร็จ ยิ่งถ้าลูกดูดนมมาก แม่ก็จะผลิตน้ำนมได้มากตามความต้องการของลูก ดังนั้น ถ้าแม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จนถึง 2 ปีก็ไม่ใช่สิ่งที่ยากเกินไปเลย

เมื่อต้นปีที่ผ่านมา มีการพูดถึงสารในนมแม่ที่เรียกว่า **MFGM (Milk Fat Globule Membrane)** คือ “เยื่อหุ้มอนุภาคไขมันในนม” โดยเยื่อหุ้มนี้จะห่อหุ้มอนุภาคไขมันในนม ทำให้ไขมันสามารถคงรูปได้ ซึ่งประกอบด้วยสารอาหาร สำคัญต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

ในส่วนของ MFGM เอง ประกอบด้วยโปรตีนต่าง ๆ และไขมันรวมกว่า 150 ชนิด โดยจากการศึกษาวิจัยทางคลินิก พบว่า MFGM ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ และระบบภูมิคุ้มกัน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณสมบัติที่เด็กยุคใหม่ควรมี

จากงานวิจัยทางคลินิก พบว่า เด็กที่ได้รับ MFGM ร่วมกับ DHA มีระดับคะแนนพัฒนาการทางสติปัญญาสูงกว่าเด็ก ที่ได้รับ DHA เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นจากการทดลองในห้องปฏิบัติการเพื่อศึกษาการทำงานของ MFGM พบว่า เมื่อใช้สารอาหารใน MFGM ทำงานร่วมกับ DHA ที่เวลา 21 วัน จะช่วยเพิ่มโอกาสการเชื่อมต่อเซลล์สมองมากกว่าการใช้ DHA เพียงอย่างเดียว

ไม่เพียงเท่านั้นครับ งานวิจัยทางคลินิกยังพบว่า MFGM ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางพฤติกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางอารมณ์อีกด้วย เพราะโปรตีนบางชนิดใน MFGM มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างระบบการป้องกัน การติดเชื้อจากไวรัสและแบคทีเรีย เช่น มีการพบว่า MFGM ช่วยลดความเสี่ยง ในการเกิดภาวะหูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลัน เป็นต้น เมื่อลูกน้อยมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีก็จะทำให้ ลูกน้อยสุขภาพแข็งแรง พร้อมเรียนรู้ตลอดเวลา

ช่วยกันคนละไม้คนละมือนะครับ ช่วยกันให้ความรู้เกี่ยวกับน้ำนมแม่เพื่อสร้างทารกน้อยให้มีภูมิคุ้มกัน สมบูรณ์ทั้งกายและใจ อันเป็นขั้นตอนสำคัญมาก ๆ ของการพัฒนาการต่อไปของทุกวัย

ตระเวนเที่ยว

วีระพงษ์ ปัญญารนกุล

ไซ่ง่อนอ่อนฝน

ผมพร้อมสหายโดยสารรถทัวร์ระหว่างประเทศจากพนมเปญมุ่งหน้าสู่นครโฮจิมินห์ หรือชื่อเดิม “ไซ่ง่อน” เมืองใหญ่อันดับหนึ่งของประเทศเวียดนาม และเคยมีสถานะเมืองหลวงของประเทศเวียดนามใต้

ราว ๆ บ่ายโมงครึ่ง รถทัวร์ของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ที่เราจองผ่านเอเจนซี ก็เคลื่อนตัวออกจากท่าก่อนออกเดินทางประมาณ 20 นาที ผมรีบนำสัมภาระขึ้นไปจองบนรถ กะว่าจะเลือกทำเลดี ๆ ให้ห่างจากห้องน้ำสักหน่อย เพราะกังวลเรื่องกลิ่นที่อาจรบกวนจิตใจ ที่ไหนได้ พอได้เวลารถออก ปรากฏว่ามีผู้โดยสารทั้งคันเพียง 4 คนเท่านั้น ที่นั่งเหลือบานเบอะ จะนั่งจะนอนตรงไหนก็ไม่มีใครว่า

เราใช้เวลาบนรถกันนานถึง 6 ชั่วโมงกับระยะทางเพียง 230 กิโลเมตร กว่าที่จะมาถึงโฮจิมินห์ก็ร่วม ๆ 2 ทุ่ม ถ้าคำนวณความเร็วที่รถใช้บนถนน โดยหักเวลาทำเรื่องที่ด่าน ตม. กับแวะพักกินข้าวออกไปเสีย 1 ชั่วโมง ก็จะเหลือเวลาที่รถแล่นจริง ๆ บนถนน 5 ชั่วโมง เฉลี่ยแล้วรถเคลื่อนตัวด้วยความเร็วไม่ถึง 50 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

เหตุที่ทำให้รถทัวร์วิ่งช้าจนเกินเหตุนี้ก็เป็นองมาจากถนนตลอดเส้นทางตั้งแต่พนมเปญมาถึงด่านพรมแดนมีขนาดเพียง 2 เลนเท่านั้น แม้จะลาดยางโดยตลอด ทำให้รถไม่อาจใช้ความเร็วได้เต็มที่ ครั้นพอเข้าเขตประเทศเวียดนามแทนที่รถจะสามารถเร่งความเร็วได้มากขึ้นเพราะถนนขยายใหญ่เป็น 4 - 6 เลน แต่ก็ไม่สามารถทำได้ เนื่องด้วยมีกฎหมายห้ามมิให้รถโดยสารวิ่งเร็วเกิน 60 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

เมื่อผมก้าวลงจากรถ โฮจิมินห์ก็ส่ง “น้องฝน” มาต้อนรับผมโดยทันที สายฝนที่โปรยปรายลงมานั้น แม้ไม่ถึงกับหนัก แต่กว่าผมจะเดินถึงโรงแรมที่จองไว้ ก็เล่นเอาเปียกขึ้นไปทั้งตัวเหมือนกัน

หลังจากนำสัมภาระขึ้นไปเก็บ ผมกับสหายก็ลงมาหาอะไรกินเป็นมื้อค่ำทันที เนื่องจากแบกท้องมาหลายชั่วโมง สหายของผมบ่นอยากกินเผือกตั้งแต่อยู่พนมเปญ มื้อแรกที่นี่เราจึงได้เผือกร้อน ๆ จากร้านรถเข็นริมทางใกล้ ๆ ริมแรมมาใส่ท้องพอให้คลายหิว

คืนแรกทั้งคืนจนกระทั่งวันขึ้นทั้งวัน ดูเหมือนน้องฝนจะรักพวกเรามาก จึงไม่ยอมจากไปเสียที ผมรอแล้วรอเล่า ฝ้าแต่รอให้น้องฝนหยุดตกทั้งวันจนอ่อนใจ ก็ไม่มีท่าทีจะ

หยุดง่าย ๆ แม้ทั้งรู้จากรายงานข่าวพยากรณ์อากาศว่าโฮจิมินห์จะมีฝนตกทั้งวัน เพราะมีพายุหลงฤดูลูกใหญ่พัดผ่าน ฉะนั้น วันที่สองที่โฮจิมินห์จึงเป็นวันที่เราสองสหายนอนอุดอู้อยู่แบบเพื่อยใจกันในโรงแรมโดยไม่ได้ไปไหนเลย คำว่า “นอนแกล้ว” จึงเป็นอะไรที่เราทั้งคู่ซึ่งถึงรสชาติเป็นอย่างดี แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มากไปกว่า “ทำใจ” ยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น

ด้วยความเบื่อสุด ๆ ทั้งฝนและเผือก ซึ่งเรากินกันมาทุกมื้อตั้งแต่มาถึง เพราะบังเอิญร้านเผือกอยู่ติดกับโรงแรม แถมเมื่อเข้าโรงแรมยังจัดเผือกมาให้กินอีก พวกเราสองสหายรู้สึกเหมือนจะลงแดงตาย ถ้าจะต้องกินเผือกอีกมื้อหนึ่ง เปียกเป็นเปียก ผมกับสหายตกลงใจที่จะฝ่าฝนที่เทกระหน่ำออกไปหาอะไรกินข้างนอก สหายของผมใจดีอาสาไปซื้อร่มมาให้

เราสองสหายเดินลุยน้ำ (รอรบาย) ออกไปหาร้านอาหารแบบเสียดวงตามยถากรรม เพราะแท็กซี่ในขณะนั้นหายากเต็มทน เดินหาครู่หนึ่งก็พบร้านขายต้มเครื่องในวัว สไตล์เวียดนาม ซึ่งพวกเราเองก็ไม่เคยกิน แต่ที่เลือกเพราะเหตุผลเรื่องความสะดวกเป็นหลัก ส่วนรสชาติของต้มเครื่องในวัวอร่อยพอใช้ได้ แม้จะไม่ได้ประทับใจอะไรมาก แต่ก็ถือว่าโอเคกว่ากินเผือกเป็นไหน ๆ

หลังจากกินเสร็จ พวกเราก็เดินฝ่าพายุอีกรอบเพื่อกลับเข้าที่พัก กว่าถึงห้อง เนื้อตัวก็เปียกมละกอมะแล็ก ต้องรีบอาบน้ำสระผมเพื่อป้องกันไข้ ก่อนนอน ผมภาวนาให้ตื่นมาพบกับท้องฟ้าที่ไร้ฝน เพราะวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันสุดท้ายที่เราจะได้อยู่ที่โฮจิมินห์ก่อนเดินทางกลับไทยในช่วงค่ำ

ลืมตาตื่นขึ้นมามองเช้า สิ่งที่ผมทำเป็นอย่างแรกคือรีบไปเปิดหน้าต่าง เชื่อดูว่าฝนหยุดตกแล้วรึยัง ปรากฏว่าเหมือนฟ้าทกรบโปรด น้องฝนได้อันตรายหายไปแล้ว สมดังคำอธิษฐาน ทว่า ท้องฟ้ายังดูอึมครึมขมุกขมัว พวกเราสองสหายรีบเร่งอาบน้ำแต่งตัว เพื่อจะลงไปกินอาหารเช้าโดยเร็ว เสร็จแล้วจะได้ออกไปตระเวนเที่ยวตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ ในโฮจิมินห์กันต่อ เนื่องจากเรามีเวลาเที่ยวค่อนข้างจำกัด และไม่แน่ว่าฝนอาจจะลงมาจนใจอีกหรือเปล่า

วันนี้เป็นวันที่เราสองสหายมองเห็นสภาพบ้านเมืองโฮจิมินห์เต็มตาเป็นครั้งแรก ภาพที่เห็นโดยทั่วไปคือเมืองใหญ่ที่มีความเจริญก้าวหน้า ตึกกรมบ้านช่องใหญ่โต รถราขวักไขว่ผู้คนมากมายใช้ชีวิตกันอย่างเร่งรีบ ซึ่งเป็นสภาพที่แตกต่างอย่างชัดเจนกับพนมเปญที่เราจากมา

จากที่พัก ผมเดินไปยัง**ทำเนียบอิสรภาพ** (Independence Palace) เป็นแห่งแรก เพราะอยู่ใกล้ที่สุด ระหว่างทาง ผมเห็นต้นยางใหญ่ริมสองฝั่งถนนเยอะมาก ให้ความรู้สึกร่มเย็นสบายตา สบายใจอย่างยิ่ง ผิดกับเมืองใหญ่ ๆ แถวบ้านเรา ที่ไม่ค่อยจะมีต้นไม้ใหญ่ให้เห็นมากนัก

ไม่นานนัก ผมก็ถึง**ทำเนียบอิสรภาพ** มีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า**ทำเนียบรวมชาติ** (Reunification Palace) ซึ่งเคยเป็นทำเนียบประธานาธิบดีของประเทศเวียดนามได้มาก่อน ในช่วงที่เวียดนามยังแบ่งเป็น 2 ประเทศ

หลังจากที่ซื้อตั๋วเข้าชมแล้ว ผมกับสหายก็เดินผ่านแนวรั้วประตูเหล็กดัด ซึ่งรอตักของกองทัพเวียดนามเหนือเคยพุ่งชนจนพังยับ ก่อนจะทะลุทะลวงเข้าไปในทำเนียบได้สำเร็จในช่วงสายของวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ของการสิ้นสุดอำนาจของรัฐบาลเวียดนามใต้ รวมไปถึงเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมชาติสองเวียดนามเข้าด้วยกัน

ภายในทำเนียบแห่งนี้มีทั้งสิ้น 4 ชั้น ประกอบด้วยห้องหับต่าง ๆ จำนวนมาก มีทั้งที่เป็นห้องประชุม ห้องรับรอง ห้องจัดเลี้ยง ห้องมอบอักษรสาส์นตราตั้ง ห้องการข่าว ห้องนันทนาการ ห้องนอนของผู้นำและภริยา รวมไปถึงห้องใต้ดิน

แต่ละห้องตกแต่งอย่างหรูหราสมฐานะที่ทำงานผู้นำสูงสุดของประเทศ ส่วนด้านบนอาคารเป็นที่จอดเฮลิคอปเตอร์ ซึ่งเคยถูกทิ้งระเบิดในช่วงสงครามเวียดนาม ขณะที่ด้านข้างอาคารเป็นที่จอดรถถัง

หลังจากเดินชมจุดต่างๆ ของทำเนียบอิสรภาพจนทั่ว ผมพร้อมสหายก็ออกเดินไปยังอาคารที่ทำการคณะกรรมการประชาชน (People's Committee) ซึ่งอยู่ไม่ไกลกัน อาคารแห่งนี้ยังใช้เป็นศาลาว่าการนครโฮจิมินห์ด้วย อาคารที่ทำการคณะกรรมการประชาชน ได้ชื่อว่าเป็นสถาปัตยกรรมแบบยุโรปที่มีขนาดใหญ่และสวยงามที่สุดของเมือง ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมมาถ่ายภาพเป็นที่ระลึก แต่ไม่อนุญาตให้คนภายนอกเข้าชมด้านใน ด้านหน้าอาคารมีรูปปั้นท่านโฮจิมินห์ตั้งอยู่ท่ามกลางสวนสวย เสียดยาวว่าตอนที่ไปนั้น รูปปั้นอยู่ในระหว่างซ่อมบำรุง เราจึงไม่มีโอกาสได้เห็นเป็นนุญตา

หลังจากถ่ายภาพไปเสียหลายแซะ ผมกับสหายก็มุ่งหน้าไปยังที่ทำการไปรษณีย์กลางกันต่อ เพียงแค่ไม่กี่นาที ก็เดินถึงหน้าอาคาร ซึ่งมองเห็นแว๊บแรกก็รู้สึกหลงเสน่ห์ทันที เพราะมีความสวยงามมาก อาคารแห่งนี้เป็นอาคารอนุรักษ์อีกหลังหนึ่งซึ่งสร้างในสมัยอาณานิคม และยังใช้ทำการอยู่กระทั่งถึงทุกวันนี้

พอเข้าไปข้างในอาคารจะพบห้องโถงเพดานโค้งขนาดใหญ่ ซึ่งมีรูปภาพท่านโฮจิมินห์บานใหญ่ติดบนผนัง กึ่งกลางโถง มีเคาน์เตอร์ทำงานของเจ้าหน้าที่อยู่ซ้ายขวา ตรงกึ่งกลางของห้องโถงเป็นเคาน์เตอร์จำหน่ายแสตมป์และไปรษณียบัตร รวมไปถึงของที่ระลึก ส่วนด้านซ้ายและขวาดัดกับประตูทางเข้าจะมีตู้โทรศัพท์ที่ไม่โบราณตั้งเป็นแถวช่วยให้เราสัมผัสถึงบรรยากาศสมัยเก่าๆ ได้เป็นอย่างดี

และเห็นดีด้วย พอถ่ายรูปเสร็จ คุณลุงก็เปิด
การขายทันที ชักชวนให้เราอุดหนุนไอศกรีม
ของเขาใหญ่ ผมกะไว้อยู่แล้วว่าคุณลุงน่าจะ
จะมามุกนี้ เพราะได้ยินกิตติศัพท์และ
เคยประสบมาด้วยตัวเองเกี่ยวกับเทคนิค
การขายที่แพรวพราวของพ่อค้าแม่ค้า
ชาวเวียดนาม แม้ว่าตอนนั้นผมจะไม่ค่อย
อยากกินไอศกรีมเท่าไร แต่ก็ยอมควัก
สตางค์ซื้อ เพราะราคาไอศกรีมไม่ได้แพง
มากนัก และอยากตอบแทนน้ำใจของ
คุณลุงด้วย

เสร็จสรรพจากวิหารนอเทอร์ดาม
ผมกับสหายก็รีบเดินกลับมายังโรงแรม เพื่อ
มาเก็บสัมภาระ และล้างเนื้อล้างตัวให้ทัน
เที่ยงซึ่งเป็นเวลาเช็คเอาท์หลังจากเช็คเอาท์
เสร็จ เราขอฝากกระเป๋าไว้กับทางโรงแรม
เนื่องจากเรามีกำหนดบินกลับไทยในช่วงค่ำ
และตอนบ่ายเรายังมีแผนจะเดินเที่ยวใน
โฮจิมินห์อีกเล็กน้อย จึงไม่อยากแบกกระเป๋า
ให้เป็นภาระ

เสร็จแล้ว ผมข้ามฝั่งถนนไปยังวิหารนอเทอร์ดาม
(Notre Dame Cathedral) ซึ่งตั้งอยู่ข้าง ๆ ที่ทำการไปรษณีย์
โบสถ์แห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นโบสถ์คาทอลิกที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่ง
ของเวียดนาม มีอายุร่วม ๆ 140 ปี ตัวอาคารสร้างตาม
แบบศิลปกรรมนีโอโรมาเนสก์ (Neo-Romanesque) มีเอกลักษณ์
ตรงผนังอาคารซึ่งก่อด้วยอิฐสีแดงนำเข้ามาจากฝรั่งเศส
ทั้งหลัง ด้านหน้าวิหาร ประดิษฐานรูปปั้นพระแม่มารีย์สาว
บนแท่นกลม

ขณะที่ไปเยือนวิหารนอเทอร์ดาม อาคารกำลังปิด
ซ่อมแซม จึงไม่สามารถชื่นชมความงามของวิหารได้อย่าง
ใกล้ชิด ทำได้แต่ถ่ายภาพกับวิหารอยู่ด้านหน้า ซึ่งมีนักท่องเที่ยว
มากมายหลายนามมาชุมนุมอยู่เป็นจำนวนมาก ผมกับสหาย
ผลัดกันถ่ายภาพให้แก่กันและกันคนละรูปสองรูป จู๋ ๆ
ก็มีคุณลุงขายไอศกรีมคนหนึ่งอาสาจะถ่ายรูปคู่ให้เราก็ดีใจ

เที่ยงนี้เราได้ไปเยี่ยมสตูดิโอและสลัดมะละกอจากร้านริมทางมาเป็นมื้อกลางวัน พวกเราเห็นว่าร้านนี้มีลูกค้าหลายโต๊ะ จึงสันนิษฐานว่าปอเปี๊ยะของที่นี่น่าจะอร่อยไว้ใจได้ แต่พอเอาเข้าจริง พวกเรากลับไม่ค่อยประทับใจเท่าไร อาจเพราะไม่คุ้นลิ้นกับน้ำจิ้มสูตรต้นตำรับขนานแท้ก็เป็นได้ หลังจากเติมอิมกับอาหารมื้อเที่ยงแล้ว พวกเราสองสหายก็เดินไปยังตลาดเบ็นถันห์ (Ben Thanh Market) ซึ่งเป็นตลาดในร่มขนาดใหญ่และเก่าแก่ของโฮจิมินห์ที่นักท่องเที่ยวนิยมมาซื้อของฝากติดไม้ติดมือก่อนกลับบ้าน ภายในมีสินค้าวางจำหน่ายนานาชนิด ทั้งของกินของใช้ จำพวกงานศิลปหัตถกรรม เสื้อผ้า เครื่องประดับ อาหารสด อาหารแห้งของกินเล่นต่าง ๆ

ผมตั้งใจจะซื้อเม็ดบัวอบแห้งและกาแฟเป็นของฝาก เพราะทราบว่าเป็นของดีของขึ้นชื่อของเวียดนาม กว่าจะได้ของฝาก 2 อย่างนี้ติดมือกลับบ้าน ก็เดินจนเมื่อยขา ไม่ใช่ว่าหาซื้อยากหรอกนะครับ แต่เพราะเจ้าของร้านส่วนมากใจแข็ง ไม่ยอมลดราคาตามที่เราเสนอ จึงต้องเดินถามราคาร้านโน้นร้านนี้ไปเรื่อย ๆ กระทั่งเจอกับร้านที่ยอมให้ราคาที่ถูกต้อง

พอได้ของที่ต้องการแล้ว ผมกับสหายก็ไม่มีโปรแกรมจะไปไหนกันต่อ จึงต้องหาอะไรทำฆ่าเวลาระหว่างรอเวลาเดินทางไปสนามบินดอนคำ ผมกับสหายจึงชวนกันไปนั่งเล่นที่ร้านกาแฟริมทาง ซึ่งมีลูกค้านั่งกันเต็มหน้าร้าน ร้านกาแฟร้านนี้เป็นแบบโอเพ่นแอร์ นอกจากที่นั่งในร้านแล้ว ทางร้านยังจัดโต๊ะเก้าอี้ตัวเล็ก ๆ ให้ลูกค้านั่งบริเวณหน้าร้าน พวกเรานั่งดื่มกาแฟไปเรื่อยเรื่อย มองดูวิถีชีวิตริมทางไปเรื่อย ๆ เมื่อได้เวลาพอสมควรก็เดินกลับโรงแรมเพื่อไปปรับสัมภาระซึ่งฝากไว้ระหว่างทางพวกเราแวะกินบุนจ๋า (Bun Cha) ของร้านดังในย่านฟัมงูเล้า (Pham Ngu Lao) เป็นมื้อสุดท้าย บุนจ๋ามีลักษณะเหมือนขนมจีนในน้ำซุปลิ้นใส่มะนาว น้ำซุปรสชาติออกหวาน ๆ เค็ม ๆ กินคู่กับผักสดนานาชนิด ถือเป็นอาหารเวียดนามมื้อสุดท้าย ก่อนอำลาโฮจิมินห์ที่ไม่เลวเลยทีเดียว

แม้การท่องเที่ยวโฮจิมินห์ในคราวนี้จะสั้นไปนิด แต่มองต้องประทับใจกับความหลากหลายจากพายุฝนที่พัดกระหน่ำเมืองอีก แต่ก็ยังนับว่าโชคยังดี ที่ฟ้าปรานีให้ผมได้มีโอกาสทำความรู้จักโฮจิมินห์อย่างเต็มที่ในวันสุดท้าย ทำให้ผมมีช่วงเวลาดี ๆ ที่น่าจดจำและแสนประทับใจ

สาขาวิชาสัตวรักษ์ กับอาชีพการพยาบาลสัตว์

หากจะกล่าวถึงคำว่า “สัตวรักษ์” หลายคนคงตีความไปต่าง ๆ นานา ว่ามีความหมายเป็นประการใด ใช้สัตวแพทย์หรือเปล่า คงคล้ายกับสัตวบาลหรือสัตวศาสตร์มั้ง ตั้งแต่จัดการเรียนการสอนและเปิดสาขานี้ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี มาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 25 ปี พลิตนักศึกษาไปหลายรุ่น จากเริ่มแรกที่ตลาดแรงงานไม่เข้าใจกับคำว่า “สัตวรักษ์” ณ ปัจจุบันมีความเข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ดียิ่งขึ้น แต่สำหรับประชาชนทั่วไปก็ยังคงงุนงง และสงสัยอยู่ซึ่งก็ไม่แปลกอะไรยังคงเป็นหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องอธิบายให้ความหมายและคำตอบไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะคลายความสงสัย

วิทยาลัยบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ให้ความหมายของอาชีพพยาบาล คือ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาพยาบาลคนไข้ เช่น การตรวจเช็คสภาพอาการ เพื่อบันทึกผลให้คนไข้รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของสภาพอาการคนไข้ คอยช่วยเหลือฟื้นฟูสุขภาพของคนไข้ ให้กำลังใจ และใช้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาคนไข้..อาชีพนี้มักมีคนเข้าใจผิดอยู่บ่อย ๆ ว่าเป็น “ผู้ช่วยหมอ” ซึ่งไม่ถูกต้องนัก โดยลักษณะงานแล้วเป็นการทำงานร่วมกันกับหมอจนไม่น่าจะแยกจากกันได้ จึงทำให้ถูกเหมาเอาว่าเป็นผู้ช่วย ผมคิดว่าเป็นการเสริมงานซึ่งกันและกันเพื่อประโยชน์ของคนไข้มากกว่า เพราะต่างคนต่างมีสาขาวิชาชีพที่ไม่ขึ้นแก่กัน มีผู้เชี่ยวชาญของแต่ละอาชีพควบคุมกันเอง มีการพัฒนาอาชีพและใบประกอบวิชาชีพของตนเอง สาเหตุที่ยกตัวอย่างอาชีพพยาบาลขึ้นมา ก็เพราะ สัตว์รักษามีลักษณะอาชีพที่พอจะเทียบเคียงระหว่างอาชีพหมอและอาชีพพยาบาลได้อย่าง

เห็นภาพพจน์ ซึ่งวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี (เกษตรราชบุรี) กำลังจัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพด้านสัตว์เลี้ยงในระดับอนุปริญญา (สาขาวิชาสัตวรักษ์) และระดับปริญญา (สาขาเทคโนโลยีสัตวรักษ์) ภายใต้การกำกับดูแลจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการดูแลตลอดจนส่งเสริมสุขภาพให้กับสัตว์ให้อยู่ดีมีสุข เป็นการทำงานร่วมกันกับอาชีพสัตวแพทย์ เช่นเดียวกับหมอรักษาผู้ป่วยที่ต้องมีสายงานพยาบาลเป็นผู้ร่วมงานในการทำกิจกรรมทางด้านสาธารณสุข และให้บริการด้านสุขภาวะกับผู้มารับบริการ ดังนั้นจึงเห็นว่าน่าจะมีพื้นที่ในบทความนี้อธิบายความถึงที่มาที่ไปของหลักสูตร และคำจำกัดความของสัตวรักษ์ในสายงานการพยาบาลสัตว์เลี้ยง เพื่อความรู้และความเข้าใจในการจัดการศึกษาอาชีวเกษตรในยุคปัจจุบันที่มีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม

หลักสูตรด้านการพยาบาลสัตว์แรกเริ่มเดิมทีเป็น ความดำริจากกรมอาชีวศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2536 สมัยนายบวร กาญจนเสริม เป็นผู้อำนวยการกองเกษตรกรรม โดยมีนโยบาย ให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรีในสมัยนั้น คือ นายประวัติ ญาณะชัย รับนโยบายสร้างหลักสูตรนี้ ให้สำเร็จเพื่อทดแทนหลักสูตรของสัตวแพทย์กรมปศุสัตว์ ที่ยกเลิกการผลิตวุฒิสัตวแพทย์ไปประกาศ ซึ่งเป็นหลักสูตร สองปีที่รับจากนักเรียนชั้น ม.6 ในสมัยนั้น ให้เป็นหน้าที่ของ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รับช่วงต่อและพัฒนาหลักสูตร ในชื่อสาขาวิชาว่า “สัตวรักษ์” โดยเริ่มรับสมัครผู้เรียน ในหลักสูตรสัตวรักษ์รุ่นแรกปี พ.ศ. 2538 รับนักศึกษา ชั้นปีละ 30 คน และมีพัฒนาการจากระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ขึ้นมาเป็นระดับปริญญาในสาขา เทคโนโลยีสัตวรักษ์ สาขางานการพยาบาลสัตว์เลี้ยง ในปี พ.ศ. 2561 โดยรับนักศึกษาต่อเนื่องจากผู้จบสาขา สัตวรักษ์ระดับ ปวส. ในระบบทวิภาคี มีการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ โรงพยาบาลสัตว์รัตนวิเศษ

“
มีวัตถุประสงค์
เพื่อจัดการดูแล
ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพ
ให้กับสัตว์ให้อยู่ดีมีสุข
เป็นการทำงานร่วมกัน
กับอาชีพสัตวแพทย์

”

โรงพยาบาลสัตว์ไอเว็ท และโรงพยาบาลสัตว์เจริญสุข เพื่อพัฒนาพยาบาลสัตววิชาชีพระดับปริญญามาดูแล สัตว์เลี้ยงประเภทสุนัข แมว สำหรับวุฒิ ปวส. นั้นมีเนื้อหา หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน เช่น ปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า แต่ถ้าหากต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญา มีเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง คือ สุนัขและแมว เท่านั้น อาชีพนี้จึงจัดเป็นอาชีพเฉพาะทางที่ต้องการพัฒนา จากมืออาชีพที่อยู่ในแวดวงด้านการปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง ทั้งภาครัฐและเอกชน แรกเริ่มเดิมทีหลักสูตรนี้มีความซ้อนทับ กับอาชีพสัตวบาลจนแยกกันไม่ชัดเจนนัก เนื่องจาก มีรายวิชาที่คล้ายกัน ดังนั้นในช่วงสองทศวรรษแรกของการ เปิดหลักสูตรสัตวรักษ์จึงมีลักษณะการทำงานในหน่วยงาน หรือสถานประกอบการเดียวกัน ต่อมาคณะทำงานของสาขา จึงปรับแนวทางของหลักสูตรใหม่ โดยเพิ่มวิชาบังคับและ วิชาเลือก ให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ มากขึ้น เพื่อสร้างเอกลักษณ์ของอาชีพที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของสถานประกอบการที่หลากหลาย โดยมี

อาชีพต่าง ๆ มากมายที่ศิษย์เก่าจบไปทำงาน ตั้งแต่อาชีพ รับราชการในกรมปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ตรวจเนื้อสัตว์ของเทศบาล งานฟาร์มปศุสัตว์ งานพยาบาลสัตว์เลี้ยงในโรงพยาบาลสัตว์ ทั้งรัฐและเอกชน สัตวรักษ์ทหารอากาศในส่วนของงานดูแล สุนัขสงคราม งานส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของ อสค. (องค์การ ส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย) เป็นต้น

จุดเปลี่ยนของหลักสูตรนี้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้วิทยาลัย ในสังกัดอาชีวศึกษาต่าง ๆ สามารถจัดการศึกษาในระบบ ทวิภาคีได้ โดยนำเอาสถานประกอบการมืออาชีพเข้ามา ร่วมจัดการศึกษากับวิทยาลัยฯ ทั้งนี้เพื่อตอบโจทย์การผลิต กำลังคนในสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของ สถานประกอบการ สามารถทำงานได้ทันทีเมื่อจบการศึกษาและ

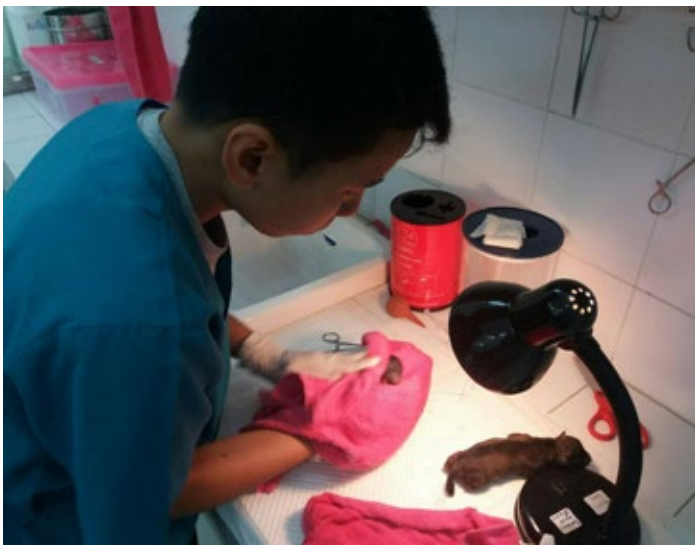

ให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบมาจึงงานทำตรงกับคุณวุฒิ
ที่เรียนมาและมีความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ (Career Path)
ของตนเอง ด้วยเหตุนี้ทางคณะกรรมการในสาขาได้มีการหารือ
กันว่า หากยังคงจัดการศึกษาแบบเดิมๆ เห็นท่าจะไม่ทันกับ
ความเปลี่ยนแปลงของการศึกษาและโลกอาชีพแน่ถ้ายังคง
จัดการศึกษาในระบบปกติที่เคยทำกันมา จึงมีแนวคิด
ในการปรับเปลี่ยนจากการศึกษาระบบปกติค่อยๆ เปลี่ยนเป็น
ระบบทวิภาคีโดยเริ่มครั้งแรกในสมัยท่าน ผ.อ.วีระพันธุ์
สำเภานนท์ ทำความร่วมมือกับคณะสัตวแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาร่วมกัน
ในระบบทวิภาคี ระดับชั้น ปวส. และในเวลาต่อมาได้มี
การทำความร่วมมือกับโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อในสมัย
ท่าน ผ.อ.คมสัน เข้มเพชร ซึ่งในยุคสมัยนี้มีพันธมิตรจาก
สถานประกอบการเข้ามาร่วมจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น
เช่น โรงพยาบาลสัตว์เจริญสุข โรงพยาบาลสัตว์รัตนวิเศษ
โรงพยาบาลสัตว์ไอเวท โรงพยาบาลสัตว์สมุทรสงคราม
นอกจากนี้ยังมีสายงานฟาร์มปศุสัตว์ เช่น วีระชัยฟาร์ม
สุพรรณฟาร์มหมูหลุม ฟาร์มโคนมในกลุ่มศิริโชค องค์การสวนสัตว์
ซึ่งมีความประสงค์จะผลิตนักศึกษาอาชีพสายงานสัตวรักษ์
ที่ต้องการเรียนรู้ด้านสัตว์ป่าในฐานะผู้ช่วยนักวิจัยก็ได้เข้า
มาร่วมจัดการศึกษากับวิทยาลัยฯ ด้วย เมื่อความนิยมของ
ผู้เรียนมีมากขึ้น สถานประกอบการในเครือข่ายเพิ่มจำนวน

พอเพียงกับการรับนักศึกษาจำนวน 30 คนได้ ทางคณะกรรมการ
จึงเห็นควรว่าถึงเวลาแล้วที่จะปรับการเรียนการสอน
ของนักศึกษาในสาขาสัตวรักษ์เป็นระบบทวิภาคี 100%
ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
โดยมีลักษณะการเรียนเตรียมพื้นฐานวิชาชีพที่วิทยาลัยฯ
1 ปี ฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบในเครือข่ายอีก 1 ปี
การจะเรียนในสถานประกอบการได้นั้นขึ้นอยู่กับความต้องการ
ของผู้เรียนว่าอยากจะทำงานด้านไหน อย่างไรเกี่ยวกับ
การพยาบาลสัตว์นั้นเป็นอาชีพเฉพาะทาง ไม่ใช่อาชีพสัตว์บาล

และไม่ใช่อาชีพสัตวแพทย์ เป็นสาขาขาดแคลนอย่างมาก จำเป็นต้องเรียนรู้จากหน่วยงานและการปฏิบัติจริง มีการทำหัตถการทางการแพทย์คล้ายของคน (หากฝึกในโรงพยาบาลสัตว์) มีอุปกรณ์ทางการแพทย์มากมายที่ต้องเรียนรู้ในการปฏิบัติ ต่อตัวสัตว์บางครั้งอาจอยู่บนความเป็นความตายของสัตว์เลี้ยง ดังนั้นเพื่อตอบสนองต่ออาชีพและความต้องการของสถานประกอบการทางวิทยาลัยฯ ภายใต้การดูแลและกำกับนโยบายจากสถาบันการอาชีวเกษตรภาคกลางและคณะสัตวแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยท่านคณบดี ศาสตราจารย์ นายสัตวแพทย์ รุ่งโรจน์ ธนาวงษ์นุเวช เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาสาขาวิชาสัตวรักษ์ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้เป็นระดับปริญญาตรี

เทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) สาขาเทคโนโลยีสัตวรักษ์ เปิดขึ้นเป็นรุ่นแรกในปีพ.ศ. 2561 จึงเน้นการผลิตพยาบาลสัตว์ในสาขาต่างๆ ซึ่งผู้เรียนต้องเลือกสาขาใดสาขาหนึ่ง มีทั้งหมด 5 สาขางาน ได้แก่ สาขางานอายุรกรรม สาขางานสูติกรรม สาขางานศัลยกรรม สาขางานพยาธิวิทยา และสาขางานเทคนิคภาพวินิจฉัย โดยจะเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพของทุกสาขาเป็นเวลา 1 ปี จากนั้นจะข้ามฝั่งไปเรียนยังรั้วจามจุรีที่โรงพยาบาลสัตว์คณะสัตวแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอีก 1 ปี เมื่อจบแล้วได้ปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสัตวรักษ์ (Veterinary Nurse Technology)

และนี่ก็คืออาชีพเกษตรอีกสายพันธุ์หนึ่งที่ต้องฝากความหวังในการทำอาชีพการพยาบาลสัตว์เลี้ยง ให้มีคุณค่าเป็นผู้ร่วมงานกับนายสัตวแพทย์อย่างมีศักดิ์ศรีในวิชาชีพ ซึ่งต่างมีภาระกิจหลักของตนเอง ในการช่วยกันส่งเสริมสุขภาพสัตว์เลี้ยงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นผู้ปฏิบัติการในกิจกรรมส่งเสริมและดูแลสุขภาพสัตว์เลี้ยงร่วมกับสัตวแพทย์ภายใต้กรอบหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพความปลอดภัยต่อสัตว์เลี้ยงด้วยจรรยาบรรณในวิชาชีพ

สนใจข้อมูลเพิ่มเติม “สาขาวิชาสัตวรักษ์” สืบค้นได้ที่ rbcat.ac.th วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

ครึ่งหนึ่ง..ชั่งนานแล้ว! แต่วันนี้...ใช้วันนั้น!

แม้ผมจะรู้ดีว่าตำนานการก่อเกิดของ
วิทยาจารย์ ที่ร่วมกันผลิตโดยนักเรียน
โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์เมื่อเดือนพฤศจิกายน
พ.ศ. 2443

ผมรู้สึกว่ามีนิตยสารฉบับนี้ “เดินทาง”
มานานมาก ผ่านเส้นทางยาวไกลอย่าง
ไม่น่าเชื่อ!

สำหรับ**มนุษย์**ที่มีอายุเกินร้อย ทัวโลกน่าจะจะมี
จำนวนไม่ถึงร้อยแล้วละ

หากพูดถึง**หนังสือ**ในประเทศนี้ ตั้งแต่เป็น “สยาม”
กระทั่งเปลี่ยนเป็น “ไทย” หากยกเว้น หนังสือที่ชื่อ
“**ราชกิจจานุเบกษา**” ที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ครั้งแรกสมัยรัชกาลที่ 4
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นั่นคือปี 2401
ซึ่งแรก ๆ เรียกว่า “**บาทหมาย**” จากกรมวัง แจ้งข้อราชการ
จากพระมหากษัตริย์ ไปยังหัวเมืองต่าง ๆ

เดิมนั้นเขียนด้วย**ดินสอดำ** จัดทำทุก 15 วัน

ปัจจุบันนี้ ใน**บรรณพิภพสยาม** จึงมีหนังสือ
สองฉบับที่มีอายุเกินร้อยซึ่งยังมีชีวิตเคลื่อนไหวสืบทอด
อยู่อย่างปกติ คือ

ราชกิจจานุเบกษา อายุ 161 ปี (2401)

และ **วิทยาจารย์** อายุ 118 ปี (2443)

ส่วน**โลกของหนังสือ**วันนี้ เป็นอย่างไรนะหรือ
ครับ???... บอกได้เลยครับว่า ใครทำงานในโลกของ
สื่อสิ่งพิมพ์... น่าเป็นห่วง... ผมเคยเขียนชุดความคิดครุชน
ไว้ดังนี้...

“CHANGE”

บางครั้ง ในคำคืนอันเดียวตาย ผมเคยนั่งวิเวก
ณ ราวป่าริมน้ำ! จิบกาแฟกลิ่นแสงนวลจันทร์

บางราตรี ก็มีโคมไฟในเมืองหลวงเสมือนลวงว่า
“ดวงดาว”!

ทว่าเสียงเครื่องยนต์จากรถแผ่นดินนั้น แต่ไม่เย็นเยือก
วังเวง ไม่เหมือนเสียงห่มระงมไพร ที่ให้ความรู้สึกสงัดจิต..
สงบใจ!

แต่ ในความอึกทึกของเมือง ก็ยังมีความนิ่งเหงา
และเงียบงัน หลบซุกในซอกอยู่แบบผู้พ่าย!!

คลองกรุงเกษมกั้นระหว่าง “**ครุสภา**” กับ “**ครุวังมกุฏ**”
ที่ผมมักมาอาศัย ดื่ม - กิน บ่อยเมื่อ!

มีแผงเล็ก ๆ ขายหนังสือพิมพ์ ปกิณกะ กับ ซายซรา
ที่สถิตอยู่หน้าร้านครุวังมกุฏ มาช้านาน ผมจึงได้แวะฟังเขา
คุยก่อน “กิน”

“....ก็ รับแถมขามาจากพ่อ.. เมื่อก่อน.. รายได้สามสี่ร้อยอยู่ได้สบาย ๆ แต่เดี๋ยวนี้ นั่งทั้งวัน ได้สักร้อยก็เต็มกลืน ทุกวันนี้คน “ฟังข่าว” มากกว่า “อ่านข่าว” หนังสือพิมพ์ กำลังจะ “จบข่าว” แล้ว TV. 3 5 7 9 และ 11 ก็จะไปเมื่อ TV. DIGITAL พัฒนาจากนั้นก็เข้ากรุพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ Facebook YouTube Google ได้เข้าครอบครองคนโลก.....”

วันนั้น เขาขาย หนังสือพิมพ์ได้ 50 บาท และเตรียมเก็บแถม กลับบ้าน

ผมวางเงินให้เขา 100 เขายื่น หนังสือพิมพ์ให้... ผมเดินกลับคุรุสภาและบอกเขาว่า.. “ผมเลิกอ่านหนังสือพิมพ์แล้ว..!” “IC...”

ผมไม่ทราบว่าโลกทุกวันนี้ เคลื่อนหมุนไว หรือชีวิตคนยุคนี้เร้าร้อน จึงทำให้เวลาดูเหมือนรวดเร็ว กิจกรรมก็ต้องเร่งรัดไปด้วย

คุรุชน ก็ตกอยู่ในบรรยากาศนี้เช่นกัน ผมจึงรู้สึกถึงชีวิตที่ลูกลี้ลูกกลนในช่วงสิบปีที่ผ่านมา

แต่... ก็ดีนะครับ เมื่อชีวิตขับเคลื่อนมากขึ้น ผมก็มีเรื่องเล่ามากขึ้น มีร่องรอยทางวิชาชีพครูเพิ่มขึ้น และแน่นอน ทุกปรากฏการณ์ที่คุรุชนผ่านพบ จักเป็นตำนานการศึกษาไทย

คราวนี้ ลองมาดูใหม่ครับว่า... ในช่วงเวลาสั้น ๆ ผมได้พบอะไร แล้วบันทึกความเห็นเป็น “ชุดความคิด” ไว้อย่างไร?....

วันหนึ่ง... ณ ชายแดนใต้

แม้มืดหม่น...คนยังมีใจ!

สามจังหวัดชายแดนใต้ และสี่อำเภอรอยต่อจังหวัดสงขลา.. ถูกกำหนดเป็นเขตพื้นที่ “เสี่ยงภัย”

เมื่อผม.. หวนคืนกลับไปพบผู้นำ “ครูประชาบาล” รุ่นเก่า ๆ.. เรา ยังพบบรรยากาศ อิมครีม สัมผัสความรู้สึกแคลงใจ.. และแรงกดดันที่มีดทับทะมิน แม้จะผ่านไปถึงสามสิบปีแล้ว ก็ตาม..

ความรู้สึกเช่นนี้มีอยู่ทั้งกับ ครูไทยพุทธ-มุสลิม ที่เสมือนแปลงเทียนอันริบหรี่ ที่ท่านเหล่านั้น ปักกายอยู่ในพื้นที่ เหล่านี้

หลายคนและสังคมภายนอก เพียงเห็นข่าวเพียงรู้เรื่องเล่า...ก็มักสร้างจินตนาการเกินจริง...

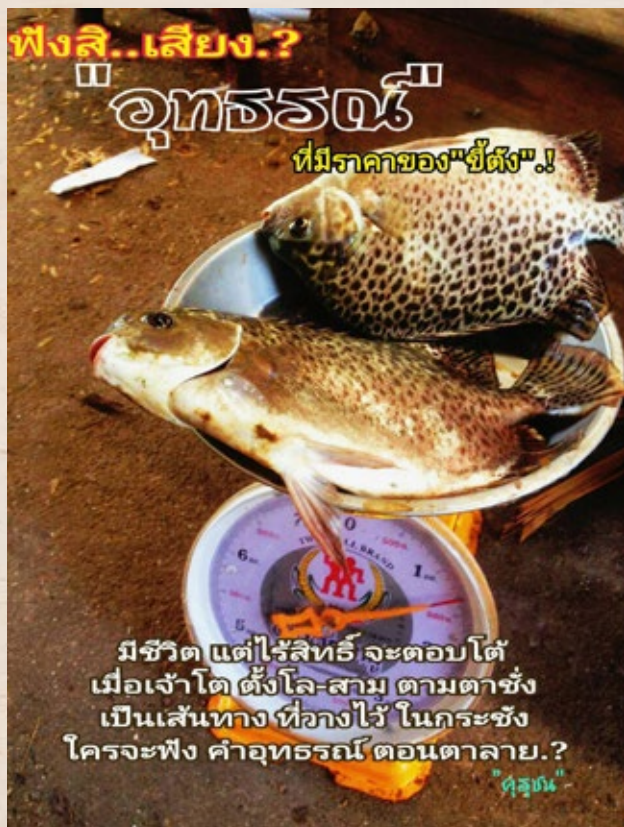
เมื่อพี่น้องครูไทยมุสลิมออกจาก “รอมฎอน” พี่น้องครูไทยพุทธก็เริ่ม “เข้าพรรษา” เราต่างมีประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ยึดมั่น...แล้วต่างก็พยายามอยู่กันอย่างมีความสุข โดยมี “เด็ก” เป็นแกนกลางให้ครูเรา เกลาสราง อย่างเต็มพลังด้วยวิชาชีพครู

ในความอึมครึม วังเวง และ ระแวง.. เสมือน.. “ผ้าฮิญาบ” ที่คลุมหน้าผ่องอันมิดชิด!!!!
เชื่อไหมครับว่า.. แม้ผืนผ้านั้น จะมีดสนิท.. เรายังสัมผัส “จิตใจ” ได้จาก “ดวงตา”
เมื่อผมตามร่องอดีตผู้นำครู ผมจึงเห็นรอย.. “ความศรัทธา” ที่ลูกศิษย์ และ “ชุมชนมุสลิม” มอบให้
ด้วยใจ..อย่างแท้จริง..

อย่าคาดหวัง นะครับว่า.. “ชุดความคิดครูชน” จะทำให้ผลแห่งสงครามนั้นผันเปลี่ยน
แต่ผมเชื่อว่า “ความรัก” หากเราช่วยกันถักทอ จะลบ “รอยแค้น” ณ แผ่นดินนี้ได้บ้าง.๗๐๘

“ครูชน”

“ราคาความตาย”

“การตระเวนศึกษาไทย” ณ จังหวัดชายแดนใต้ ตลาดเช้า ท้องถิ่นพื้นบ้าน.. มีเสน่ห์ให้เราเดินเตร็ดเตร่ เลือกซื้อหากินได้อย่างมีสีสัน สะดวก สบาย โดยต้องระวัง แต่...อย่าระแวงมาก

ไม่จั้น..ไม่สนุก!!

“ปลาซีตัง”... เป็นปลาภาคใต้ที่มีราคาแพง เพราะ เนื้อหวาน, มัน, นุ่ม..โดยรวมคือ รสอร่อย...

สองตัวนี้ราคาเบาๆ ก็หกหรือ หกเป็นปลาทะเลสาบ สงขลา...และ...ราคาจะลดหลั่นกันลงไป หากมาจาก มาเลเซีย อ่าวไทย หรือพันธุ์จาก...อินโดจีน!

อัตรา ราคาแลกเปลี่ยน ของชีวิต “ซีตัง” ระดับนี้ พอสู้กันได้กับ “แซลมอน” ในพิกัด น้ำหนัก ต่อ ปอนด์ หรือ ต่อ กิโลกรัม...

ค่าของชีวิต หรือ ราคาแห่ง“ความตาย” ระดับนี้ มีแต่ชนชั้น “คหบดี” ที่ ตัดใจซื้อ เสพได้

“ครูชน” เป็นนักเสพ มีรสนิยม แต่ไม่ชอบชอบกับการ ซื้อชีวิต... จึงเพียง ก้มลงพิจารณา เพื่อ...คำนวณราคา... แล้วเดินจากไป

บางทีดวงตาของ “ซีตัง” อาจสะท้อนแวววาววอน แต่เข็มตาชั่งกำลังชี้ค่าดีราคา..โดยไม่มี นัย...“คุณธรรม” แต่อย่างใด!!๗๐๘

“ครูชน”

วันนั้น... ของเด็กไทย

“เด็ก” กับ วิชาชีพสร้างคน!

ภาพนี้ผมทำไว้นานมากแล้ว ตั้งแต่เริ่มทำภาพบทกวีเพื่อชีวิตใหม่ ๆ...ก็หลายปีแล้ว ละครับ.. สังเกตดูเถาะการจัดวางอักษร...ค่อนข้างจะโบราณ หน่อย อี้อิ แต่แปลก ภาพชีวิตลักษณะนี้เรายังเห็นอยู่เสมอตามยุคสมัย

และอนาคต ไม่ว่าโลกเจริญก้าวหน้าไกลเพียงใด เด็กน้อยผู้ด้อยโอกาสเช่นนี้ ยังมีอยู่ ในซอกมืด ทั่วไทย และในมุมหม่น ทั่วโลก...และแน่นอนครับว่า จะยิ่งมากขึ้น ด้วยระบอบทุนนิยม ที่มีใครยาว ก็ยื้อได้แย่งเอา ทว่า อีกด้านหนึ่ง เด็กเหล่านี้จะได้ความแข็งแกร่ง การเรียนรู้ การต่อสู้ เพื่อชีวิต เป็นการตอบแทน ให้กับชีวิต...

ภาพชีวิตเยาวชน แบบนี้.. วิชาชีพเดียว ที่อยู่ใกล้ได้เห็นได้คลุกคลีด้วย คือ **วิชาชีพครู**

ขึ้นอยู่กับว่า.. “**ตาครู**” จะรับรู้ และ “**มือครู**” จะรองประคองทัน กับปัญหาเด็กเหล่านี้หรือไม่!

ตรงนี้เ็นครับที่โลกกำหนดให้ “**ครู**” เป็น “**วิชาชีพ**” ที่จะต้องมี “**ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ**”.. เพื่อรองรับกับการกิจ “**สร้างคน**” มิใช่ใบอนุญาตให้ทำการสอน เหมือนที่ผู้ใหญ่ ศธ. คิดเอาเอง!

คงเข้าใจคำว่า..**วิชาชีพ** (PROFESSION) กับ **อาชีพ** (ซึ่ง คือ CAREER) แล้วนะครับ!๗๐๘

“ครูชน”

“เด็กยากไร้” ใช้สละสังคม!

๑ วิถี “**ตระเวนศึกษาไทย**” ของครูชนตลอด 12 ปีที่ผ่านมา ได้พบเด็กทุกเพศพันธุ์ชั้นชน.. ทั้งกักขฬะ หยาบกร้าน กร่างาน และผ่านโลกร้ายมา ก็มากมาย เด็กน้อยนี้ หากผ่านวิกฤตชีวิตได้ เขาจะพบความสำเร็จ

แต่..ยังไม่มีงานวิจัย เพื่อ “**ตามติดชีวิตเด็ก**” เหล่านี้จริง ๆ

เราจึงเห็นเพียงผลบั่นปลายแห่งชีวิตเขาเหล่านั้น ส่วนใหญ่ไม่ดีขึ้น เพราะเป็นชีวิตรันทด!

ในกรุงเทพมหานคร ฯ และเมืองใหญ่ทั่วไทย เราจะพบเด็กเหล่านี้มากมาย ในนาม “**เด็ก**”... **เร่ร่อน จรจัด ขายแรง บ้านแตก โสเภณีน้อย หรือ เด็กไร้โอกาส** ฯ

ยามใดผมเห็นเด็กด้นสู้ชีวิต ผมชอบบันทึกภาพ หากคุยได้ ก็จะคุย เพราะ**ความฝัน ความเจ็บปวด** จะอยู่ในคำสนทนาที่ไม่เป็นทางการเสมอ

สำหรับเด็กเหล่านี้ ไม่ต้องช่วยเขามาก เพียงทำตัวให้เขา**วางใจ** แล้ว**ฟัง** แค่นี้ก็เป็นพระคุณแล้ว

เมื่อใดท่านพบเด็กแบบนี้...แม้เขาจะมอมแมม โปรดมองเขาด้วยสายตา**เอ็นดู**...เพราะเขาก็คือ**อนาคตของชาติ**..๗

“ครูชน”

วันต่อมา... จิตอันเป็นสากล

HOLD on TOGETHER

ผม..ชอบภาพการ**ร่วมมือ**ช่วยเหลือกันด้วย**บริสุทธิ์**จริงใจ

ปรากฏการณ์แบบนี้...เรามักพบบ่อย ทั่วไทย..และ..ทั่วโลก เพียงแต่เราจะสะดุดตา สะกิดใจ แล้วจับภาพ**นาทีชีวิต**นี้ทันไหม?

ครูชนมักไว้ในเส้นทางสัญจร

ดูภาพนี้แล้ว โปรดรำลึกไว้ว่า... “เรา” ทุกคน คือ **นักเดินทาง** เพื่อตาม**ความฝัน** และ **เรียนรู้โลก**...

จะดีไหมครับ... “**หากเราจักจับมือมั่น แล้วก้าวไปด้วยกัน**” IF WE HOLD ON TOGETHER.!

อย่าพะวงหลงทางกับวันเวลาที่ผ่านไป เราได้ก้าวมาไกลแล้ว

จงมีชีวิต ด้วยความเชื่อมั่น...มีความฝัน แทนความอ่อนล้า...และมีศรัทธาต่อความดีงามเกิด

หากเรา จับมือกันไว้แล้วไปด้วยกัน **สิ่งมหัศจรรย์**กำลังรออยู่ เพื่อการเริ่มต้นชีวิตใหม่

ณ สะพานข้ามแม่น้ำแคว.. หลักรัฐแห่งสงคราม ร่องรอย “**วิบัติ**” จากการ**ทะเลาะ ทำลาย**!

ผมกลับพบสุขและสันติจากนักเดินทางกับเด็กน้อยผู้มี “**หวัง**” !๗๘๘

“ครูชน”

เส้นทางชีวิตที่ก้าวผ่านไปของพวกเราทุกคน ล้วนแล้วแต่มีภาพการแสดงให้เราดู เห็น สัมผัส ตลอดเวลา
 อยู่ที่ว่า... เราจะเห็นทัน และมองผ่าน หรือเปล่า หรือหากว่า ได้พบปรากฏการณ์นั้น ๆ เรามีประเด็น
 ความเห็น ความคิดเช่นใด? ที่จะมอบให้สังคม!

HOTLINE – สายตรง

“MISSION”

คุณหรือใครก็ตาม ได้ลืมหาดูโลกนี้แล้ว จะอยู่ได้อีกกี่วันเชียว?

เอาเถอะ... ผมให้ ร้อยปี ก็แค่ 36,500 วันเอง... จบบทบาท....

ถามอีกครับว่า... สังขาร คุณ แข็งแกร่ง ทรงพลัง เพียงใดกัน?

กว่าคุณจะทำเรื่องได้ ก็ล่วงสามร้อยวัน กว่าจจะรู้เดียงสา ก็เกินสามพันวัน... กว่าจจะเริ่มชีวิตด้วยตนเอง ก็เกือบหมื่นวันแล้ว!

อนึ่ง ชีวิตคนนั้น เปราะบางนัก ฝนนิดก็หวัด แดดหน่อยก็ป่วย ยิ่งจิตใจยิ่งป่วนและหม่นง่าย เราได้เปรียบชีวิต “Species” อื่น ก็เพียงมี **สมองและสติปัญญา!** ที่สามารถวิวัฒนาการได้ดีกว่า

แต่... ท่ามกลางความอ่อนแอ เปราะบาง **มนุษย์** ก็ยังมี **พันธกิจ** Mission ต่อตน ต่อชีวิตอื่น... และ ต่อโลกด้วย “เวลา” อันจำกัด

โดยคุณไม่มีสิทธิ์รับรู้ด้วยว่า เวลาของคุณ เหลือเท่าใด..!

บางชีวิต.. เกิดวันนี้ เพื่อตายวันพรุ่ง... ทว่าเวลาที่มีของชีวิตเพียงน้อยนิด “**พันธกิจ**” ก็ยังมีอยู่ เพราะ.. **ไม่มีชีวิตใด** เกิดมาเปล่าตาย และ อยู่ไร้ค่า..?!!c~

“คุณ”

หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม

กองบรรณาธิการ

รูปแบบการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้กิจกรรม เป็นฐานการเรียนรู้

โรงเรียนอนุบาลตาก 99/8 ตำบลน้ำร้อน อำเภอมือง จังหวัดตาก 63000

ปรากฏการณ์ที่สำคัญ

การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลตาก ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ รวมทั้งจุดเน้นและอัตลักษณ์ของโรงเรียน จากผลการวิเคราะห์การอ่าน เขียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2558 ผลการวิเคราะห์ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET ผลการประเมินทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน NT และผลการวิเคราะห์การใช้ข้อสอบกลาง ปรากฏว่านักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 - 6 มีผลการเขียนในระดับดีเยี่ยมลดลง

พลิกผันมาสรรค์สร้าง

กรอบแนวคิดการพัฒนานวัตกรรม เป็นดังนี้

การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ ได้เพิ่มเวลาและโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สร้างเสริม ทักษะการเรียนรู้ทุกด้านในรูปแบบกิจกรรมนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผน แบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ สืบค้น รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษาโดยใช้ชุมชน ท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมและได้รับประสบการณ์ตรง โดยการเรียนรู้กับผู้อื่นที่แตกต่างกันหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์หลากหลายมิติ นอกจากนั้น ผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การวางแผน แบ่งหน้าที่กัน ทำงาน สังเกต สืบค้นค้นคว้า ลงมือปฏิบัติ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล แก้ปัญหา ปรับปรุง นำเสนอ แลกเปลี่ยน สรุปความรู้ เกิดทักษะทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต

วิธีการดำเนินงานจัดทำ “คู่มือพัฒนาทักษะ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียนโดยใช้กิจกรรม เป็นฐานการเรียนรู้” ดังนี้

1. ประชุมครูหัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มอบนโยบายในการจัดกิจกรรม พัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้
2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้จากปีการศึกษาที่ผ่านมา
3. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำ “คู่มือพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้”
4. จัดทำ Workshop ให้กับครูหัวหน้าสายชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และคณะครูในสายชั้น
5. นำเสนอวิธีการดำเนินงานของแต่ละสายชั้น
6. จัดทำคู่มือการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้
7. คณะครูตรวจสอบความถูกต้อง นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบ
8. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามคู่มือของแต่ละสายชั้น
9. ประเมินผลการใช้คู่มือ
10. จัดทำรายงานและเผยแพร่

แบบอย่างทีภาคภูมิ

องค์ความรู้ที่ได้จากการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน โดยใช้กิจกรรมเป็น ฐานการเรียนรู้ โรงเรียนอนุบาลตาก เป็นดังนี้

1. โรงเรียนได้รูปแบบ กระบวนการพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน จากหลายกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ทำให้การทำกิจกรรมแต่ละครั้งผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา และสามารถนำไป ต่อยอดในชั่วโมงต่อไปได้ ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อที่จะเรียนรู้ เกิดความอยากรู้ อยากเห็น
2. นักเรียนมีผลการอ่าน การเขียน ทั้งระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่อยู่ในระดับที่พึงพอใจ
3. นักเรียนได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งระดับเขตพื้นที่ ระดับภาค และระดับ ประเทศ
4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
5. ชุมชนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ไว้วางใจ และให้ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียนต่อไป

“เล่น เรียน รู้ พัฒนาสู่ทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ด้วย Baankunmae Kids Model”

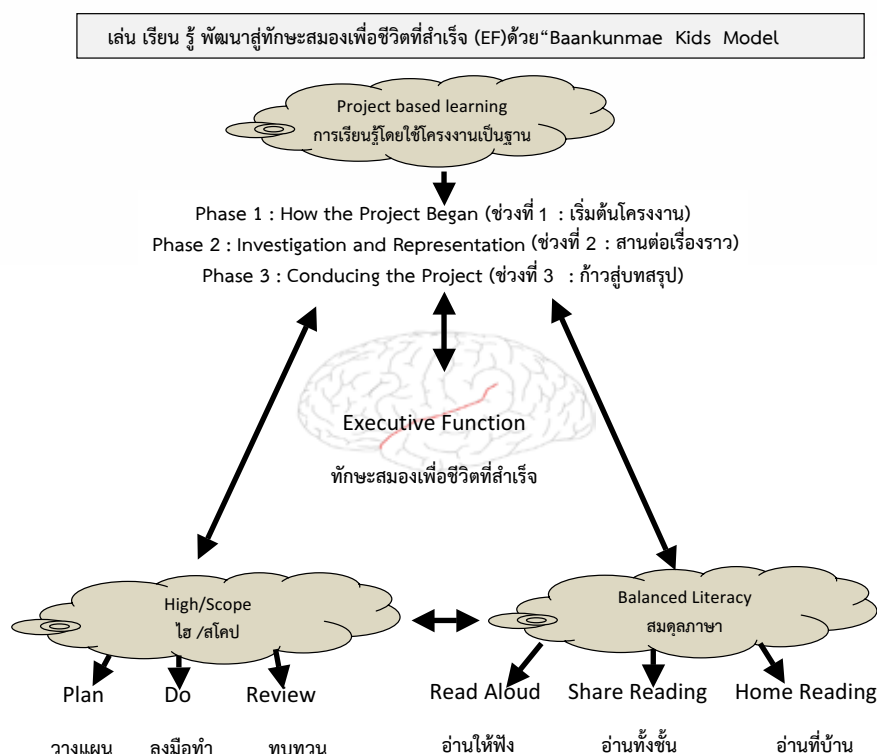
โรงเรียนบ้านकुณแม่ 184 ถนนเลียบคลองชลประทาน
ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ 50230

ปรากฏการณ์ที่สำคัญ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผ่านมาและปัจจุบันยังมีความคลาดเคลื่อนอยู่มาก จนเป็นวิกฤติของการพัฒนาเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ที่ได้รับการจัดการศึกษาแบบแยกส่วน โดยพบว่าเด็กปฐมวัยถูกเร่งให้อ่านออกเขียนได้และคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ได้ สาเหตุหนึ่งมาจากความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยและต้องการเตรียมบุตรหลานในการสอบแข่งขันเข้าเรียนในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง จึงจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นวิชาการ ไม่ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการอย่างรอบด้าน เป็นการพัฒนาอย่างแยกส่วน การจัดการเรียนรู้นั้นไม่สอดคล้องพัฒนาการตามวัยและวุฒิภาวะของเด็ก รวมถึงการทำงานของสมองของเด็ก และไม่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย

พลิกผันมาสรรค์สร้าง

กรอบแนวคิดพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นดังนี้

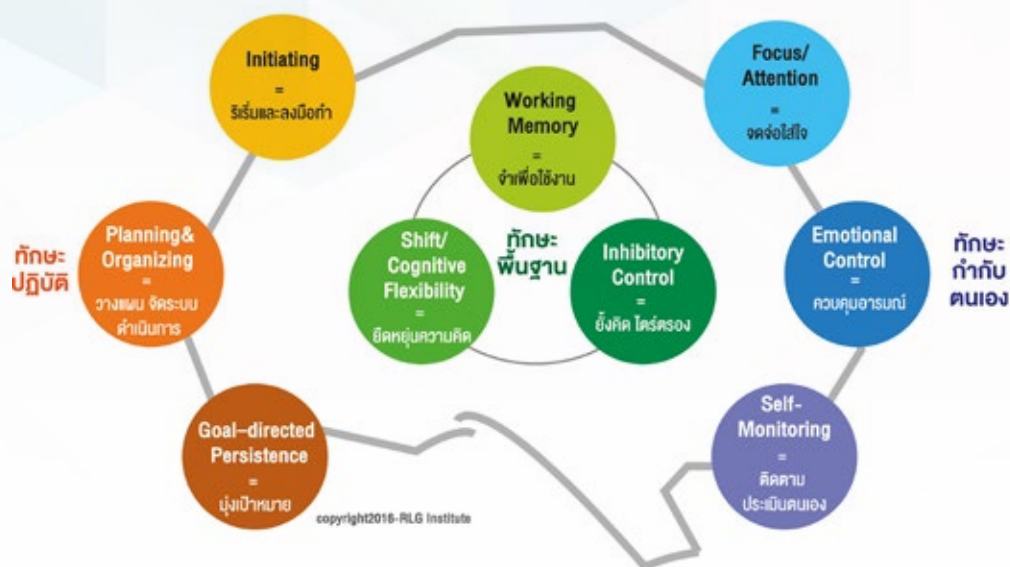

นวัตกรรมที่ออกแบบขึ้นมาได้ได้นำนวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning) เป็นนวัตกรรมหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยผสานกับนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป (High/Scope Approach) ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่มีกระบวนการและวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติของเด็ก และเพื่อแก้ปัญหาการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กที่มีการเร่งเรียนเขียนอ่านก่อนวัยอันควร เราได้นำนวัตกรรมการสอนภาษาแบบสมดุลภาษา (Balanced Literacy) มาผสมผสานเป็นวัฏจักร เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ด้านภาษาที่ให้ความสำคัญทั้งการสื่อความหมายแบบองค์รวม (Whole Language) และการแจกลูกสะกดคำ (Phonics) ซึ่งการบูรณาการนวัตกรรมทั้ง 3 นวัตกรรมนี้ ส่งผลที่เด็กปฐมวัยจะได้รับคือการพัฒนาทักษะสมอง (EF = Executive Functions) ดังนี้

Executive Functions (EF)

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ

คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น มีความสุขเป็น

แบบอย่างทีภาคภูมิ

จากการพัฒนานักเรียนด้วยนวัตกรรม “เล่น เรียน รู้ พัฒนาสู่ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ด้วย Baankunmae Kids Model” นี้ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนคือ การพัฒนานักเรียนในระดับปฐมวัยเป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ นักเรียนมีกระบวนการคิด การทำงานอย่างเป็นระบบ มีการคิดวิเคราะห์ การวางแผน การแก้ปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นคนมีเหตุผล มีทักษะในการสังเกต ทักษะการทำงานตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัย สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี มีทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมไปถึงสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับอย่างหลากหลายไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นองค์รวมและสมดุล โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนว่าเป็นโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างของการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนได้ขยายผลและเผยแพร่การพัฒนาสู่ชุมชนและสังคม ดังนี้

1. ถ่ายทำวีดิทัศน์ร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2 ครั้ง เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้บูรณาการ เรื่อง คอมพิวเตอร์และเรื่องไอศกรีม
2. ผู้บริหารและคณะครูเป็นวิทยากรร่วมกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและเป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
3. โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น
 - 1 ส.ค.55 ที่ปรึกษา ผู้บริหาร และคณะครูผู้สอนที่มี Good Practice ของโครงการ BBL สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
 - 25 พ.ย.55 ผู้บริหารและคณะครูเครือข่ายท้ายเหมือง 4 ตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
 - 21 ม.ค.56 คณาจารย์และนักศึกษา คณะครุศาสตร์ หลักสูตรปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 - 20 ส.ค.56 คณาจารย์และนักศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
 - 21 ส.ค.56 คณะผู้บริหาร ผู้ประสานงานโรงเรียนวรรณสว่างจิต กรุงเทพมหานคร
 - 25 ต.ค.56 คณะผู้บริหารและครูจากสมาคมการศึกษาเอกชน จังหวัดตรัง
 - 12 ธ.ค.56 คณาจารย์และนิสิตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 - 7 ก.พ.57 คณาจารย์และนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
 - 3 มี.ค.57 คณาจารย์และนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
 - 5 มี.ค.57 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดเขื่อน สพป. ปทุมธานี เขต 2
 - 26 ก.ย.57 คณะนักศึกษาปริญญาเอกและอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
 - 6 มี.ค.58 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดหนองพังกา สพป. ชัยนาท
 - 10 ก.ค.58 ผู้บริหารและคณะครูศูนย์ส่งเสริมประสิทธิภาพ กลุ่มโรงเรียนคลองวาฬ - ห้วยทราย สพป. ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
 - 25 ธ.ค.58 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดล่าง สพป. ฉะเชิงเทรา เขต 1
 - 29 ม.ค.59 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนเซนต์นิโกลาส จังหวัดพิษณุโลก
 - 11 ก.พ.59 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จังหวัดสมุทรปราการ
 - 12 ก.พ.59 ผู้บริหารและครูครูเทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
 - 24 ส.ค.59 ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
 - 17 พ.ย.59 คณาจารย์และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตามแม้ว่าผลการพัฒนาจะเห็นชัดเจนได้รับการยอมรับจากนักการศึกษามากมาย แต่ในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำไปขยายผลนั้นยังมีเพียงบางส่วน เพราะผู้บริหารส่วนหนึ่งยังต้องตอบสนองผู้ปกครองในเรื่องการเร่งเรียนเขียนอ่านของเด็กปฐมวัย เพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะผู้บริหารของโรงเรียนเอกชน อย่างไรก็ตามโรงเรียนเชื่อมั่นว่าแนวทางการจัดประสบการณ์ตามนวัตกรรมนี้จะได้รับการขยายผลต่อไปอย่างแน่นอน

สนุกกับการเรียนรู้การอ่าน เขียน ภาษาไทย ด้วยเทคโนโลยีมัลติพอยท์

โรงเรียนบ้านแม่อ่างขาว

186 หมู่ที่ 6 ตำบลอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ 50130

ปรากฏการณ์ที่สำคัญ

นักเรียนโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นชาวไทยภูเขา ซึ่งจะใช้ภาษาชนเผ่าเป็นหลัก ครอบครัวไม่จบการศึกษา วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ปกครองทำให้ไม่เข้าใจเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียน การเรียนรู้ภาษาไทย การคิดวิเคราะห์ จากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาพบว่านักเรียนร้อยละ 15 ของโรงเรียนทั้งหมดที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านเขียน ไม่อยากเรียน หนีเรียนในวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์และรายวิชาที่มีการคิดวิเคราะห์ เพราะเรียนไปก็เรียนไม่รู้เรื่อง หากชั้นที่สูงขึ้นก็จะอายให้เพื่อน แต่ ชอบเรียนในรายวิชาปฏิบัติ เช่น วิชาศิลปะ วิชาพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอนของครูให้เด็กกลุ่มนี้จึงเหมือนเป็นการเริ่มต้นใหม่

พลิกผันมาสรรค์สร้าง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมสนุกกับการเรียนรู้ การอ่าน เขียน ภาษาไทย ด้วยเทคโนโลยีมัลติพอยท์ แล้วนำมาทดลองใช้ให้กับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย ในโรงเรียนบ้านแม่อ่างขาว นักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 28 คน

การพัฒนาแนวคิดด้านกระบวนการพัฒนาผลงานนวัตกรรมสนุกกับการเรียนรู้การอ่าน เขียน ภาษาไทย ด้วยเทคโนโลยีมัลติพอยท์ ใช้แนวคิดตามหลักพระราชดำรัส "เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา" กำหนดเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เข้าใจ คือเข้าใจบริบทพื้นที่ ความเป็นอยู่ของนักเรียนเรียน และสิ่งที่จะพัฒนา พบว่า นักเรียนกลุ่มนี้ไม่สนใจการเรียนที่ครูทำการสอน เพราะสาเหตุที่สำคัญคือเรียนไป ก็อ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ คิดวิเคราะห์ไม่ได้ และในการจัดการเรียนรู้นักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย หากสอบถามแบบเดียวกัน ไม่มีการตั้งคำถามความสนใจในการเรียนรู้ในนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่านเขียนภาษาไทย สื่อการเรียนรู้เป็นหนังสือเรียนอย่างเดียวหรือเพียงภาพโปสเตอร์ซึ่งเป็นสื่อที่ไม่แปลกใหม่ ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย นั่นเอง

ขั้นที่ 2 เข้าถึงด้วยความมุ่งมั่น ให้เข้าถึงนักเรียนเรียนอย่างจริงจัง จริงจังทำการวิเคราะห์ผู้เรียน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วทำข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนานักเรียนที่มีปัญหาเข้าถึงครอบครัวนักเรียน ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญในการช่วยเหลือ พัฒนานักเรียนที่มีปัญหา

ขั้นที่ 3 เข้าถึงด้วยการปฏิบัติ ด้วยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย และการวัดประเมินผลตามจัดสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้จัดให้กับนักเรียนที่มีเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลในการที่จะช่วยกันพัฒนา จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนที่เน้นในการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำการวัดประเมินผลเป็นรายบุคคล โดยบูรณาการรายวิชาอื่นๆ ด้วย และให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ขั้นที่ 4 มุ่งมั่นปฏิบัติและพัฒนา เป็นการพัฒนาร่างนวัตกรรมจากพื้นฐานเล็ก ๆ อาจเป็น สิ่งที่มีอยู่แล้วแต่นำมาปรับให้เข้ากับนักเรียนที่มีปัญหาเรื่องการอ่าน เขียน ภาษาไทย จากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัว นักเรียนก่อน การพัฒนาต้องทำต้องทำทุกวันต่อเนื่องจนสามารถพัฒนานักเรียนได้ ทำให้นักเรียนได้เรียน เป็นวิธีชีวิตจริง ๆ

ขั้นที่ 5 ร่วมพัฒนาสู่ความยั่งยืน คือ ร่วมมือกันลงมือปฏิบัติ ปรับปรุงพัฒนาอยู่เสมอ อย่างจริงจัง จริงใจ ทั้ง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง จากแนวคิดนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน ทำให้พัฒนาสู่ความยั่งยืนที่แท้จริง

โดยทำการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมแล้วพบว่า

ผลการวิเคราะห์หาผลทางการเรียนก่อนและหลังการจัดนวัตกรรมสนุกกับการเรียนรู้การอ่าน เขียน ภาษาไทย โดยใช้บทเรียนโปรแกรมแบบมัลติพอยท์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 28 คน เป็นรายบุคคล ตามคุณลักษณะหลัก (KPA) ด้านความรู้ (Knowledge) ก่อนเรียน 1.56 หลังเรียน 3.56 ด้านทักษะและการปฏิบัติ (Practice) ก่อนเรียน 2.02 หลังเรียน 3.98 และ ด้านเจตคติหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) ก่อนเรียน 1.98 หลังเรียน 3.56

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีปัญหาเรื่อง การอ่าน เขียน ภาษาไทย เปรียบเทียบ ปีการศึกษา 2558 - 2559 พบว่านักเรียนได้คะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปี 2558 เฉลี่ยร้อยละ 87.26 และคะแนนเฉลี่ยจากทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ 2559 เฉลี่ยร้อยละ 95.72 ในภาคเรียนที่ 1

ในด้านความพึงพอใจพบว่านักเรียนที่เรียนและใช้กิจกรรมการเรียนรู้ นวัตกรรม มีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ได้ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ นักเรียน มีความพึงพอใจในระดับมาก ข้อที่นักเรียนพึงพอใจในด้านการจัดการเรียนรู้ มากที่สุด ส่วนด้านบทเรียนโปรแกรมแบบมัลติพอยท์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจ ในระดับมาก ส่วนข้อที่นักเรียนพึงพอใจในด้านนี้มากที่สุดคือ มีความสะดวก รวดเร็ว ง่าย ต่อการเข้าใช้บทเรียน

สรุปสิ่งที่เรียนรู้และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

1. มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่อยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง ถิ่นทุรกันดารห่างไกลได้เข้าถึงเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนดีขึ้น
3. มีบทเรียนโปรแกรมแบบมัลติพอยท์ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
4. มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่อยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง ถิ่นทุรกันดารห่างไกลได้เข้าถึงเทคโนโลยีและทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน สนุกและสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น
5. มีเว็บไซต์สำหรับเก็บรวบรวมสื่อบทเรียนโปรแกรมแบบมัลติพอยท์ที่พัฒนาขึ้น ครูทุกคนสามารถนำไปใช้ได้

แบบอย่างกักภาคภูมิ

1. **ผลงานส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา** โรงเรียนมีนวัตกรรมใหม่ ที่ใช้สำหรับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังเป็นสื่อที่เน้นให้นักเรียน เกิดผลทางการเรียนรู้ทั้งเรื่อง การอ่าน เขียน ภาษาไทย และบูรณาการ ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนดีขึ้น นักเรียนมีทักษะการใช้ชีวิตที่ดี และโรงเรียนได้รางวัลด้านนวัตกรรมดีเด่น หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม รางวัลนวัตกรรมเด็กพิเศษ และอีกมากมายในด้านการพัฒนานักเรียนพื้นที่สูง

2. **ผลงานส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพ** นวัตกรรมสนุกกับการเรียนรู้ การอ่าน เขียน ภาษาไทย ด้วยเทคโนโลยีมัลติพอยท์ เป็นนวัตกรรมที่คณะกรรมการวิชาชีพจากโรงเรียน เครือข่าย เขตพื้นที่ การศึกษา และในระดับภาค ชาติให้ความสนใจที่จะนำไปใช้ในสถานศึกษาให้กับนักเรียนในโรงเรียนของตนเอง เพราะนวัตกรรมมีความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนรู้ การอ่าน เขียน และทักษะอื่น ๆ ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ (Learning Style) ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ บนเทคโนโลยีมัลติพอยท์ สามารถสร้างเนื้อหาวิชาขึ้นมาเองได้นอกเหนือไปจากการสร้างบทเรียน ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ มีการบูรณาการเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เข้าร่วมเพื่อให้การเรียนรู้และความคิดในการสร้างบทเรียน การแสดงออกได้อย่างหลากหลายและการค้นหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลงานส่งผลให้ได้รับรางวัลที่ได้รับ อันทรงคุณค่า ดังนี้

3.1 รางวัลผลงานทางวิชาการและการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) รางวัลเหรียญทองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ด้านนวัตกรรมจัดการเรียนสำหรับนักเรียนเรียนร่วม ระดับชาติและภาคเหนือ ปีการศึกษา 2559

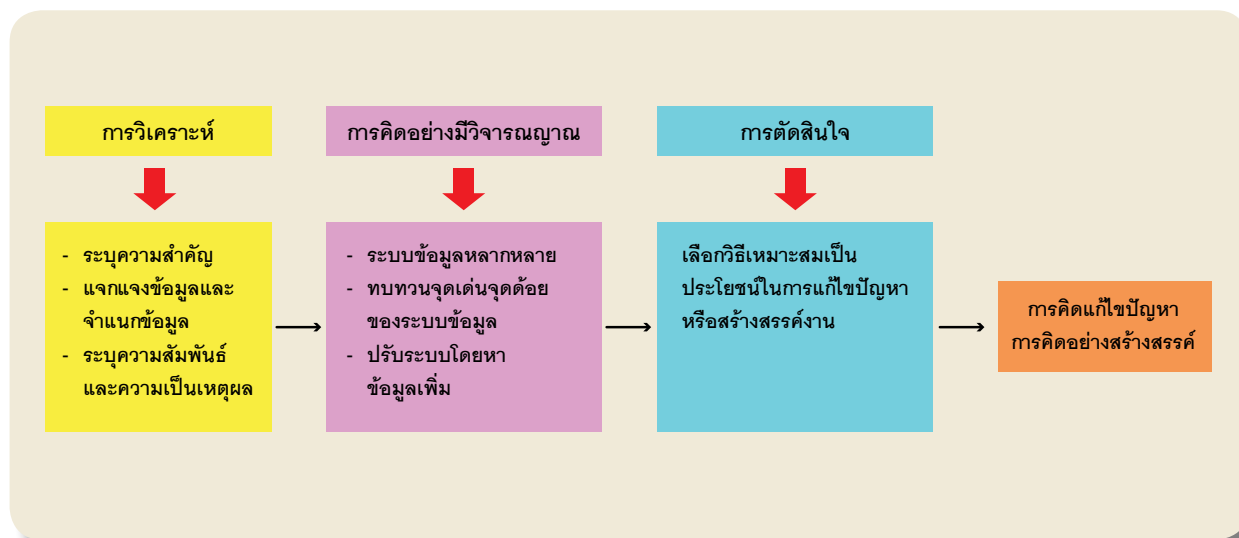
3.2 รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) รางวัลเหรียญทอง รองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ด้านนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระดับชาติและภาคเหนือ ปีการศึกษา 2559

สอนภาษาไทยอย่างไรให้สนุกสนาน พร้อมพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ : **เทคนิค 5T Model** บูรณาการกิจกรรม ร้อง เล่น เต้น เรียน

ตอนที่ 1

ทักษะการคิดจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพในยุคศตวรรษที่ 21 เนื่องด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อสภาพสังคม ทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อที่หลากหลาย บุคคลจำเป็นต้องใช้ทักษะการคิดในการพิจารณาข่าวสารและเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบตัวว่าความจริงเป็นเช่นไร อะไรควรเชื่อ ไม่ควรเชื่อ สิ่งไหนที่ควรถือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของทักษะการคิดขั้นสูงประเภทหนึ่งที่จะทำให้บุคคลสามารถพิจารณาอย่างมีหลักการ สามารถควบคุม จัดการและตรวจสอบความคิดของตนเองได้ รวมทั้งสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผลอย่างถูกต้องเหมาะสมจึงนับได้ว่าเป็นทักษะสำคัญที่จะพัฒนาบุคคลให้สามารถ “คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 50 - 51) แต่การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ของประเทศไทยนั้น พบว่า ผลการจัดการศึกษาไม่ค่อยประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลที่เยาวชนไทยยังขาดทักษะความสามารถในการคิดอยู่ จากการสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรายงานประจำปี 2557 ภาพรวมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2556 พบว่าผลการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านผู้เรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีคุณภาพในมาตรฐานที่ 4 ที่กำหนดว่า ผู้เรียนมีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ซึ่งนั่นแสดงให้เห็นว่า สภาพการพัฒนาส่งเสริมทักษะการคิดในโรงเรียนยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินในมาตรฐานอื่น ๆ ทั้ง 14 มาตรฐาน พบว่ามีผลประเมินต่ำสุด ดังนั้นทักษะการคิดวิเคราะห์จึงเป็นทักษะที่จำเป็นที่ผู้เรียนต้องได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

การคิดวิเคราะห์เป็นการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ แล้วนำไปสู่การคิดระดับสูง เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การคิดเพื่อตัดสินใจ (Decision Making) การคิดแก้ปัญหา (Problem Solving) และการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งได้มาจากพื้นฐานการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ซึ่งสามารถสรุปเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันได้ ดังนี้

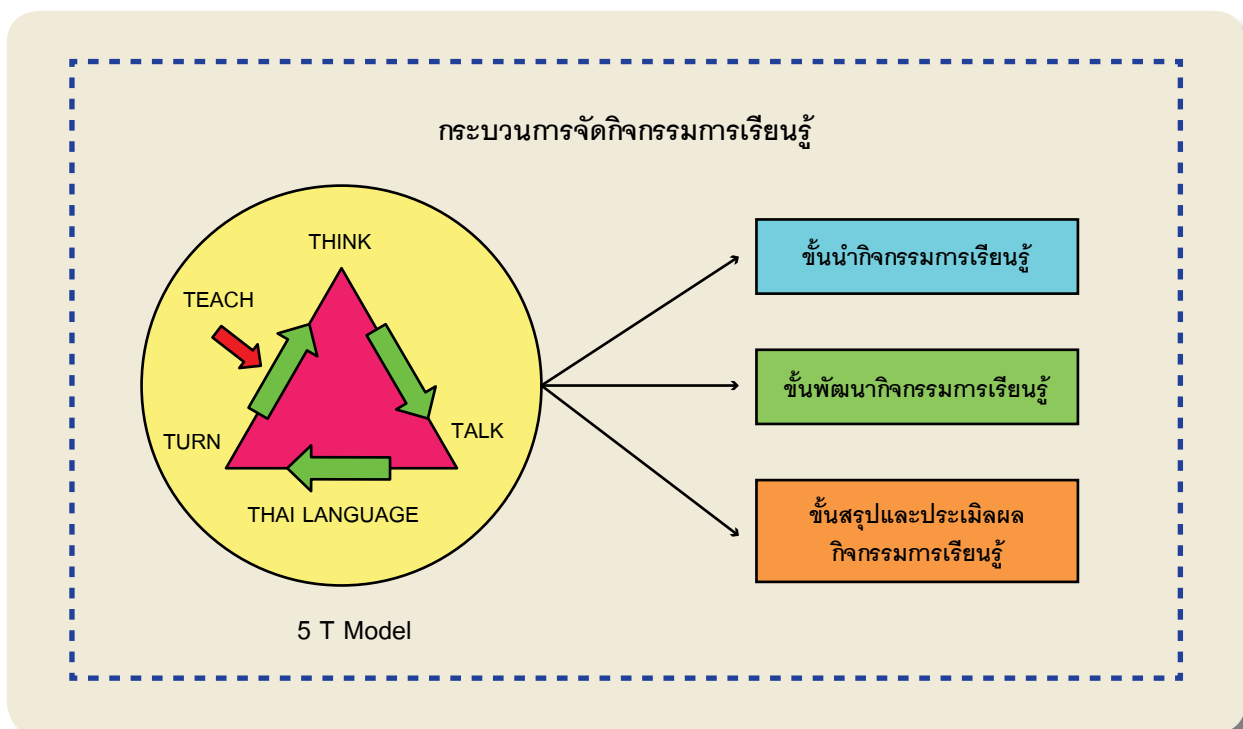

การคิดวิเคราะห์นำไปสู่การคิดระดับสูง (วิทย์ทิชัย พวงคำ, 2551: 2)

จะพบว่า การคิดวิเคราะห์นั้นเป็นพื้นฐานของการคิดระดับสูง หนึ่งในสังคมปัจจุบันครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิด ดังนั้นครูในยุคศตวรรษที่ 21 ต้องคำนึงในเรื่อง การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการฝึกทักษะการคิด รู้จักวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจใฝ่รู้สู่การคิดให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยมีครูเป็นผู้เสริมและนำทางไปสู่เป้าหมายของการคิดที่ถูกต้อง เชื่อมโยงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความคิดแตกต่างกัน ครูจะต้องใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนบนพื้นฐานของเหตุผล มีความเป็นมิตร มีความใกล้ชิดและจริงใจต่อนักเรียน ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักค้นพบในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ฝึกให้นักเรียนได้รู้จักอภิปรายร่วมกันและเสนอแนะผลจากการคิดอย่างถูกต้องเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามครูจะต้องเตรียมการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด เช่น กิจกรรมการฝึกทักษะการคิด แบบฝึกหัดทักษะการคิด กระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีสอนอย่างหลากหลายที่เน้นให้นักเรียนรู้จักการคิด การที่ครูฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ต้นตัวในการเรียนรู้ที่ใช้ทักษะการคิดอยู่เสมอโดยเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนกับข้อมูลความรู้ที่แสวงหามาใหม่มาเป็นพื้นฐานหรือประเด็นในการคิดอยู่ตลอดเวลาสม่ำเสมอ จนเป็นวิถีชีวิตของการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว ย่อมส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตไปตามเส้นทางที่ถูกต้อง ครูจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างนักคิดรุ่นเยาว์ซึ่งจะส่งผลให้พลเมืองของชาติเป็นผู้มีทักษะการคิด คิดเป็น คิดถูก ทำถูก อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทุกด้านในอนาคต (สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2555: 25 - 28; ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2557: 9 - 17; พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2557: 1 - 11)

ครูผู้สอนภาษาไทยจึงสร้างนวัตกรรมที่ใช้ชื่อ THINK TALK TURN plus TEACH for THAI LANGUAGE : 5T Model โดยบูรณาการกิจกรรมร้องเล่นเต้นเรียน เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียนในเรื่อง ทักษะการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม 5T Model
(ธนินทร์รัฐ ฤกษ์ฉันทซ์ ศิริวิศาลสุวรรณ, 2559: 108)

อนึ่งนวัตกรรม THINK TALK TURN plus TEACH for THAI LANGUAGE: 5T Model หมายถึง เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถสอดแทรกเข้าในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทั้ง 3 ขั้นตอนได้ คือ ขั้นนำกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และขั้นสรุป และประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ โดย 5T Model ที่ครูผู้สอนภาษาไทยสร้างขึ้นมานั้นมีรายละเอียด ดังนี้

T – THINK	คือ การคิด
T – TALK	คือ การพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้
T – TURN A KNOWLEDGE	คือ การย้อนกลับแห่งมวลความรู้ (วัดและประเมิน)
T – TEACH	คือ การสอนของครู หรือนักเรียนสอนเพื่อน
T – THAI LANGUAGE SKILLS	คือ ทักษะวิชาภาษาไทย (การฟัง พูด อ่านและเขียน)

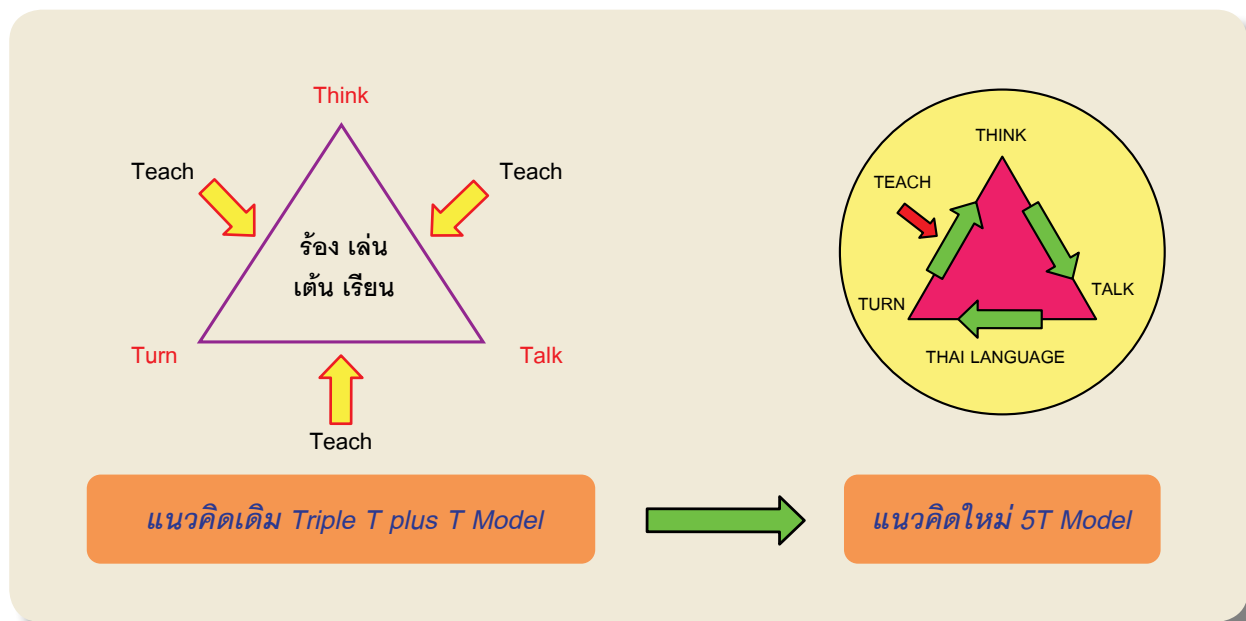
ความแปลกใหม่ของนวัตกรรม

1. เกิดจากแนวคิดแปลกใหม่ ไม่เคยมีปรากฏมาก่อน

นวัตกรรมที่นำเสนอนี้ข้าพเจ้าได้สังเคราะห์และประยุกต์ทฤษฎีทางการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน ดังรูปแบบต่อไปนี้

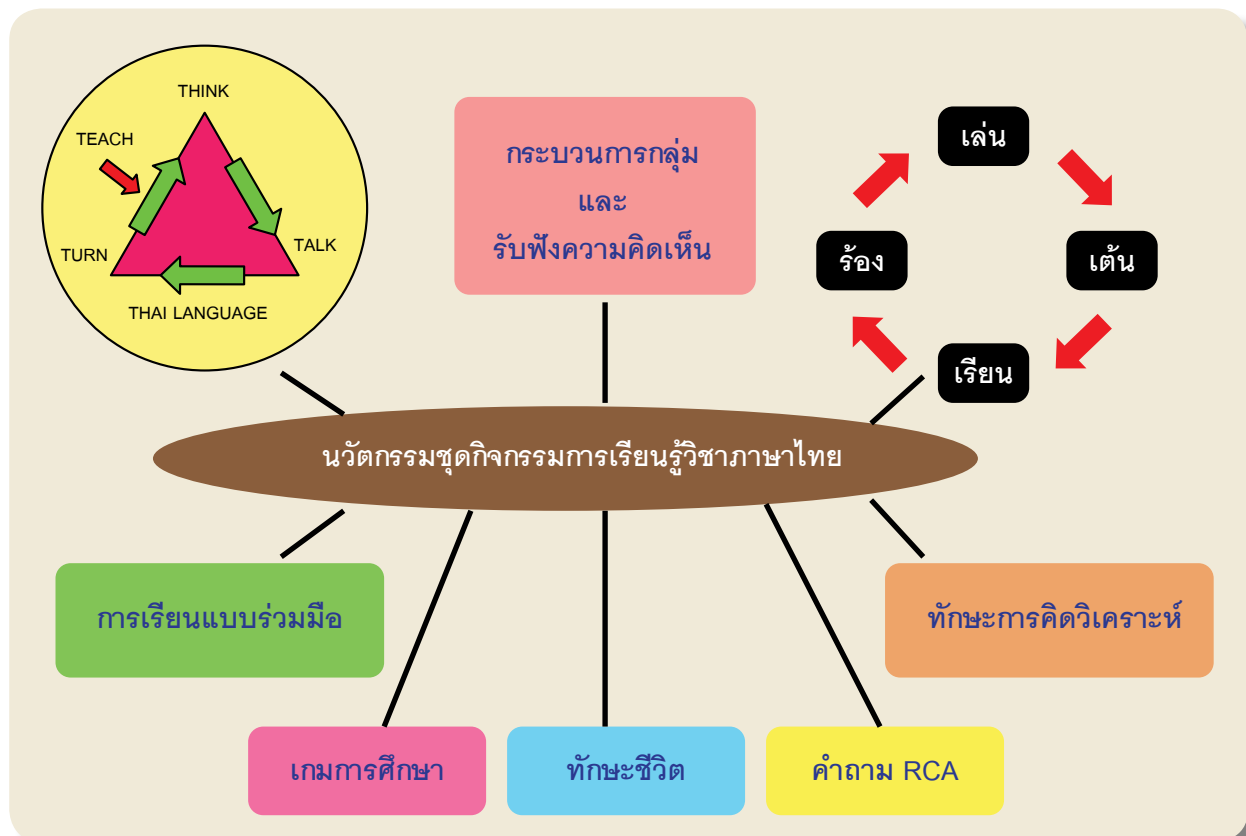

2. เป็นการพัฒนาต่อยอดจากแนวคิดเดิม

3. มีการปรับปรุงจากแนวคิดเดิมและนำมาพัฒนาใหม่

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนประเภทเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้บูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

4. ผลงานมีจุดเด่น น่าสนใจ สะท้อนถึงการมีแนวคิดใหม่

ชุดนวัตกรรมประเภท **เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** รายวิชาภาษาไทยนี้ ได้สังเคราะห์ทฤษฎีทางการศึกษา และหลอมรวมประยุกต์เข้าใช้ร่วมกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดเจตคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาไทยและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง โดยมี **จุดเด่น** ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับช่วงวัย
- 2) ใช้เทคนิควิธี/กลวิธีแบบ 5T Model (Think Talk Turn Teach Thai)
- 3) การเรียนแบบสร้างสรรค์
- 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์
- 5) ทักษะชีวิต
- 6) การเรียนแบบร่วมมือ/มีส่วนร่วม
- 7) เกมการศึกษา
- 8) คำถาม RCA
- 9) กิจกรรม ร้อง เล่น เต้น เรียน
- 10) กระบวนการกลุ่มและรับฟังความคิดเห็น

5. ใช้ง่าย สะดวก

เนื่องจากนวัตกรรมนี้เป็นชุดนวัตกรรมประเภท **เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** รายวิชาภาษาไทยจึงมีความสะดวกในสามารถปรับประยุกต์เข้าใช้ได้เข้ากับทุกช่วงวัย และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในแต่ละรายวิชานั้น สามารถใช้นวัตกรรม **5T Model (Think Talk Turn Teach Thai)** ร่วมเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการ/ขั้นตอน/การดำเนินกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้สามารถนำเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถสอดแทรกเข้าในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งหรือทั้ง 3 ขั้นตอนได้ ดังนี้

- 1) ขั้นนำกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) ขั้นพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
- 3) ขั้นสรุปและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้

6. ลงทุนน้อย

ชุดนวัตกรรมประเภท **เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** รายวิชาภาษาไทยนี้ เป็นนวัตกรรมที่ไม่ต้องลงทุนสิ่งใดเลย นอกจากการคิดของผู้ใช้นวัตกรรม สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน เช่น กระดาษที่ใช้แล้ว ตะกร้า รม แก้ว โต๊ะ ไม้กวาด เป็นต้น โดยสิ่งของต่าง ๆ ภายในห้องเรียนนั้นเป็นเสมือนสื่อการเรียนรู้แบบธรรมชาติพื้นฐานแต่ที่จริงแล้วนั้น ผู้สอนสามารถประยุกต์เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้สอนสามารถใช้สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนหรือห้องเรียนเป็นฐานได้ เช่น ห้องสมุด ลานกีฬา หอประชุม สวนในวรรณคดี เป็นต้น

การศึกษาตามอัธยาศัย = การศึกษาในวิถีชีวิต

ประเทศไทยบัญญัติคำว่า การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่ออธิบายความหมายของคำว่า Informal Education โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งทำให้ผู้รู้และเข้าใจความหมายของทั้งคำว่า "อัธยาศัย" และ "Informa Educaton" รู้สึกอึดอัดใจเหลือ เพราะรู้ว่าแท้จริงต่างมีความหมายเฉพาะของคำนั้น ๆ อยู่แล้ว การเอาบทบัญญัติให้เป็นเรื่องเดียวกันเลยกลายเป็นเอาฝรั่งมาแต่งเป็นไทย

คำว่า "อัธยาศัย" เป็นศัพท์ในภาษาสันสกฤต หมายถึง นิสสัยใจคอ ในพจนานุกรมสันสกฤตไทย อังกฤษ อภิธาน ได้อธิบายว่า หมายถึง พื้นฐานของจิตใจหรือท่าทีของบุคคล ซึ่งเป็นคำกลาง ๆ นอกจากนั้นในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ยังได้ให้ความหมายเพิ่มว่า หมายถึง ความพอใจ ความประสงค์ด้วยและยังมีคำในภาษาบาลีที่เป็นคำเดียวกันคือ คำว่า "อัชฌาศัย" แต่ในภาษาไทยให้ความหมายว่า นิสสัยใจคอที่ดี ดังนั้นเมื่อเอามารวมกับคำว่าการศึกษา เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย ก็จะอธิบายได้เพียงแต่เป็นการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความประสงค์เท่านั้นเอง ซึ่งผิดรูปกับความหมายของ "อัธยาศัย" ในศัพท์เดิมแต่น่าคิดว่าหากจะยึดความหมายเดิมการศึกษาก็ควรจะจัดให้สอดคล้องกับอัธยาศัยของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งสนใจกว่า และเหมาะแก่ยุคสมัยเสียด้วยซ้ำ

ประการสำคัญก็คือ การศึกษาตามอัธยาศัย ในความหมายที่ว่าเป็นการศึกษาที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนตาม ความประสงค์ หรือความสนใจนั้น เป็นความหมายเพียง ส่วนเดียวของคำว่า Informal Education

ก่อนที่จะพูดถึง Informal Education ควรที่จะเข้าใจ เป็นเบื้องต้นก่อนว่า คำนี้มีที่มาอย่างไร ซึ่งต้องยกย่องว่า Philip H. Coombs และคณะนักวิจัย ซึ่งได้ทำรายงานเสนอ ต่อองค์การ Unesco เกี่ยวกับการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน โดย Philip Coombs ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ลักษณะคือ

Formal Education ซึ่งหมายถึง การศึกษาที่จัด ในโรงเรียนทั่วไป มีระบบ มีแบบแผนที่ชัดเจน เป็นการศึกษา กระแสหลักของทุกประเทศทั่วโลก

Non - Formal Education หมายถึง การศึกษา ที่จัดขึ้นโดยมีลักษณะที่ยืดหยุ่นไปตามสภาพและความจำเป็น ของผู้เรียน มีลักษณะเป็นการเรียนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และเป็นระยะสั้น อาจจัดเป็นเอกเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการพัฒนาที่ได้

Informal Learning เป็นคำที่ Coombs ใช้ในระยะ แรกๆ โดยอธิบายว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ มีความหลากหลาย และไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ผู้เรียนจะรู้ตัว หรือไม่ก็ได้ จะมีผู้สอนหรืออาจไม่มีอย่างชัดเจนก็ได้ สามารถ เรียนรู้ได้จาก สื่อ วัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ได้ แต่ไม่เป็นระบบชัดเจนตายตัวต่อ ๆ มาได้มีการปรับเปลี่ยน คำว่า Informal Learning เป็น Informal Education อาจจะ เพื่อให้เข้าพวกกับ Formal Education และ Non Formal Education แต่มีนัยว่าหากเป็น Education ก็ย่อมหมายถึง เป็นกิจกรรมที่มีการจัดการได้

แต่อย่างไรก็ดีในแวดวงวิชาการต่างประเทศก็ยังใช้ คำว่า Informal Education ปะปนกับคำว่า Non Formal Education ซึ่งมักทำให้สับสนกันจึงต้องสังเกตว่า มีการกล่าวถึง กิจกรรมที่เป็น Non Formal Education ไว้ในขณะทีกล่าว คือ Informal Education ด้วยหรือไม่ หรือ ผู้พูดจะหมายถึง เรื่องเดียวกัน สาเหตุสำคัญก็คือ ความไม่ชัดเจนในตัวเอง ของ Informal Education ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของการศึกษา ประเภทนี้

เพื่อที่จะเข้าใจการศึกษาตามอัธยาศัย เราควรจะ ทำความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย หรือที่รู้จักกันเรื่อง Lifelong Education การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นเบื้องต้นก่อนแท้จริงแล้วมนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มารดา เรียนรู้ที่จะสื่อสารกับแม่ เรียนรู้เมื่อลืมตาดูโลก และ ค่อย ๆ พัฒนาการเรียนรู้เพื่อเอาชีวิตรอดตั้งแต่หายใจ กินนม ร้องไห้ หัดพูด หัดสื่อสาร ด้วยการทำตาม เลียนแบบ หรือ แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งจากการทำด้วยตัวเอง พัฒนาสู่ การทำตาม สังเกต ลองผิด ลองถูก เป็นกระบวนการที่เรียกว่า เป็นกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม เป็น Socialization ทำให้เด็กแรกเกิดเป็นเพศชาย เพศหญิง ทางสังคมเป็นคน ในสังคมแบบต่าง ๆ คนไทย คนลาว คนจีน... เราถูกกระบวนการ ทางสังคมหล่อหลอมคูนานไปกับการเรียนรู้ในตัวของเราเอง เราเรียนรู้ที่จะทำงานโดยการช่วยพ่อแม่ ทำโน่น ทำนี่ เช่น เราหุงข้าวเป็น แต่จะเป็นตอนไหนก็ไม่รู้ได้ เพียงแต่รู้ว่า ช่วยแม่อยู่ในครัวหีบจับโน่นนิดนี้หน่อย จนสุดท้ายก็หุงข้าวเป็น ทำอาหารเป็น หรือไปช่วยพ่อทำนาเริ่มจากตามพ่อไปในท้องนา พ่อแม่จะสอนอย่างเป็นเรื่องเป็นราวก็ได้ชัดเจนไม่เพียง แต่ให้ลูกไปช่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ในที่สุดก็ทำเป็น

พอเริ่มโตเข้าโรงเรียนได้เราก็ไปเรียนที่โรงเรียนตามที่ คุณครูท่านสอนวิชาต่างๆ แต่เราก็มีกิจกรรมในโรงเรียน อีกมากมาย ตั้งแต่เล่นกับเพื่อน ช่วยกันทำความสะอาด ห้องเรียน สรวทักกิจกรรมทั้งที่เราสนใจจะไปทำหรือไม่ได้ ตั้งใจจะเรียนรู้เสียด้วยซ้ำ

วัฒนธรรมไทยเรามีกิจกรรมที่เรียกว่า "ครูพักลักจำ" เป็นครูที่ประเพณีไทยเราต้องให้ร่วมกับครูอื่นๆ ด้วย แต่วิธีครูพักลักจำคือการไปลักจำ ไปดู ไปสังเกตแล้วมาลองทำ ลองดัดแปลง เจ้าของวิชาท่านก็ไม่ได้สอน แต่ท่านทำภารกิจของท่านไปแล้วมีคนแอบไปจำมา เช่น พ่อเพลงแม่เพลง ท่านร้องเพลงแล้วเราไปจำมา หรือเราไปเป็นผู้ช่วยช่าง ช่างช่วยหีบจับเครื่องมือ เครื่องมือ พอคล่องแคล่วก็ช่วยช่าง ทำงานได้ไม่ว่าจะเป็นช่างเครื่องยนต์ ช่างไม้ ช่างปูน ช่างแกะสลัก ฯลฯ ในที่สุดก็เอาความรู้ที่ไปจำมาเอามา เป็นอาชีพของตนเองได้ แบบนี้ก็เป็นการเรียนรู้ที่มีรูปแบบ ไม่เป็นทางการแต่มีความหมายมีคุณค่า

ในองค์กรสมัยใหม่ การฝึกอบรมบุคลากรอาจยังคงมีความสำคัญ แต่ก็มีกระบวนการเรียนรู้แบบได้ชี้ให้คำแนะนำ หรือสอนงานโดยการสังเกตให้ลองทำ รวมทั้งการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการถกเถียงได้ว่าที่รวมตลอดไปจนถึง การเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ การเข้าไปเรียนรู้ผ่าน แอปพลิเคชันต่าง ๆ การค้นคว้าทาง Internet เป็นวิธีการเรียนรู้ ที่ไม่เป็นทางการและมีวิธีการที่หลากหลายมาก ซึ่งทำให้เกิด การเรียนรู้ได้แทบจะไม่ต่างไปจากการอ่านหนังสือสารพัดชนิด

การเรียนรู้ที่มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายและ ไม่เป็นทางการนี้คู่ขนานไปกับการใช้ชีวิตปกติของคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานะ ทุกอาชีพ เราเรียนรู้ผ่านการศึกษา ในระบบเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต เฉลี่ยแล้วไม่เกิน 20 ปี สำหรับการ เรียนรู้ตั้งแต่โรงเรียนอนุบาลเรื่อยมาจนถึงจบมหาวิทยาลัย ในระหว่างนั้นหรือในช่วงวัยทำงาน เราก็เรียนรู้จากการศึกษา นอกกระบบแบบ Non - Formal Education เป็นระยะ ๆ ตามความสนใจ แต่การเรียนรู้แบบ Informal Learning มีอยู่ ตลอดช่วงชีวิตจนกระทั่งลมหายใจสุดท้ายดังคนไทยสมัยก่อน จะบอกทางพระอรหันต์แก่ผู้ที่กำลังจะสิ้นชีวิตดั่งนั้นจึงเห็น ได้ว่ากระบวนการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบหรือ วิธีการที่มีความหลากหลายที่ตัวผู้เรียนเองจะสนใจหรือไม่ ก็ได้ จะตั้งใจหรือไม่ก็ได้ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จำกัดความไว้เฉพาะการศึกษาที่จัดให้บุคคลเรียนรู้ตาม ความสนใจจึงเป็นเพียงบางส่วนและก่อให้เกิดความสับสน ปะปนกับการเรียนรู้จากการศึกษานอกกระบบ (Non - Formal Education) ด้วย เพราะการศึกษานอกกระบบก็เป็นการจัด การศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของ ผู้เรียนด้วยเช่นกัน

การที่บุคคลมีการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และไม่เป็นทางการ ไม่มีขอบเขตเรื่อง ระบบ รูปแบบ วิธีการ ของความคิดเรื่องการศึกษา ดังนั้นเราจึงไม่ควรมอง Informal Learning ด้วยกรอบความคิดเรื่องการศึกษาที่จะต้องมีหลักสูตร รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพราะจะไม่พบในสิ่งที่ระบบคิดเรื่องการศึกษาได้กำหนดไว้ และไม่ควรมีด้วยว่า Informal Learning นั้นให้ความสำคัญ ที่ตัว Learning คือการเรียนรู้มากกว่าการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการเพื่อขัดเกลาหล่อหลอมในความหมายของ Educate ซึ่งมีรูปแบบและกระบวนการ

เมื่อจะมอง Informal Learning ให้เป็น Informal Education จึงมองได้แต่เพียงว่าเป็นกระบวนการจัดการเพื่อให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ

การจัดการให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการทำได้เพียงแต่เป็นการจัดสถานการณ์โอกาส เงื่อนไข และสภาพแวดล้อมให้บุคคลได้เรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย และไม่เป็นทางการ เช่น การอ่านหนังสือ การดูโทรทัศน์ การชมการแสดงต่างๆ การฟังวิทยุ การใช้สื่อ Online ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Facebook Twitter Line หรือ Application ต่างๆ แม้กระทั่ง Games การไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ตามโปรแกรมที่กำหนด หรือไม่กำหนดก็ได้ การไปพิพิธภัณฑ์ การพูดคุยสนทนา การสังเกต หรือเพียงไปดูเฉยๆ อาจจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ โดยสรุปคือการที่ตัวเราเข้าไปสัมผัสกับสถานที่ เหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วเกิดการรับรู้ เรียนรู้ขึ้นมาจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เพราะอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน การใช้ชีวิต หากก่อให้เกิดการเรียนรู้ก็เรียกว่าเป็นการเรียนรู้ตามวิถีชีวิตอย่างไม่เป็นทางการที่เรียกว่า Informal Learning หากมีการจัดการให้คนได้เรียนรู้ในลักษณะนี้ เช่น จัดห้องสมุดให้ผู้สนใจเข้ามาอ่านหนังสือ จัดโปรแกรมท่องเที่ยวให้ได้เรียนรู้ไปด้วยท่องเที่ยวไปด้วย เช่น สวนสัตว์ ทิวไร่น้ำพระ

จัดแสดงนิทรรศการ จัดพิพิธภัณฑ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ จัดการเล่นกีฬา แสดงปาฐกถาเป็นทางการ หรือแม้แต่เดียวไมโครโฟนก็ใช่ รวมตลอดไปจนถึงการจัดให้ใช้ Application ต่างๆ ในโลก Online เกมส์ ฯลฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้คนได้เรียนรู้ก็อาจสังเคราะห์เรียกว่า Informal Education ซึ่งไม่ควรแปลว่า การศึกษาตามอัธยาศัย เพราะกินความไม่ครบถ้วนและก่อให้เกิดความสับสนปะปนกับการเลือกเรียน การศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ตามความสนใจ

ด้วยเหตุที่การศึกษาประเภทนี้มีความหลากหลาย ไม่ตายตัว ดังนั้นจึงไม่สามารถมองด้วยสายตาของนักการศึกษาในระบบได้แน่นอน เพราะนักการศึกษาทุกๆ ไป ก็จะมองหาว่าอะไรคือหลักสูตรหรือเนื้อหาสาระที่จะใช้สอน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นอย่างไรวีธีสอนเป็นอย่างไร ใครจะเป็นคนสอน การวัดผลประเมินผลเป็นอย่างไร มีตลกร้ายที่สุดก็คือถามหาผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาแบบ Informal Education การมองแบบระบบการศึกษาซึ่งตกอยู่ในวาทกรรม Pedagogy จึงทำให้เกิดความคับข้องใจและมองว่า Informal Education เป็นการศึกษาที่เข้าใจยากและอธิบายแบบวิชาการศึกษาทั่วไปไม่ได้

ประการสำคัญก็คือ ความไม่มีระบบชัดเจนตายตัว ความหลากหลายของรูปแบบและวิธีการ และความไม่เป็นทางการของการศึกษาประเภทนี้ เป็นอัตลักษณ์สำคัญและ ไม่ควรทำให้มีระบบชัดเจนเพราะจะกลายเป็นการศึกษารูปแบบอื่นไป

ถ้าเราเชื่อว่ามนุษย์เราเรียนรู้ได้ตั้งแต่เกิดจนตาย ด้วยวิธีการที่หลากหลายและการเรียนรู้แบบ Informal Learning เป็นวิถีชีวิตของเราทุกคน เราจะเห็นคุณค่าของการเรียนรู้แบบนี้ และจุดเด่นของการเรียนรู้แบบ Informal Learning นี้เองที่ติดฝังแน่นอยู่ในความเป็นมนุษย์ของเรา

เราเรียนรู้ภาษาต่าง ๆ ได้ดีและไม่ลืมเลย เพราะเราเรียนรู้พูดเรียนรู้ฟังด้วยวิธีธรรมชาติ

เราทำงานได้ดีทั้งงานบ้าน งานอาชีพต่าง ๆ เพราะเราเรียนรู้ด้วยวิธีธรรมชาติ

เราใช้ชีวิตได้ดี เป็นคนดีของชุมชน เพราะเราเรียนรู้ด้วยวิธีธรรมชาติ

วิธีการแบบธรรมชาติคือ การเรียนแบบไม่เป็นทางการและแทบจะไม่ต้องรู้ตัวเลยว่า เรากำลังเรียนรู้เพราะเราใช้ชีวิตไปตามธรรมชาติของมนุษย์ตั้งแต่การเลียนแบบ การลองผิดลองถูก เป็นวิธีหลัก การเรียนในระบบจาก Formal Education เป็นเพียงแต่การทำให้ความรู้ของเราเป็นระบบขึ้น ลึกซึ้งขึ้น และเรียนรู้ได้มากขึ้นแล้วเราเรียนรู้จาก Non - Formal Education เป็นตัวเสริมเพิ่มเติมความรู้ความสามารถของเรา

ไม่มีใครเรียนไวยากรณ์หรือหลักภาษามาแต่กำเนิด เราเรียนก็ต่อเมื่อเราเริ่มพูดเริ่มฟังได้แล้ว

ไม่มีใครเรียนหลักคณิตศาสตร์สมการทางคณิตศาสตร์ได้มาแต่กำเนิด เราเรียนเมื่อหัดบวก ลบได้บ้างแล้ว

ไม่มีใครเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ มาแต่กำเนิดแต่เราเรียนเมื่อเรารู้จักดิน น้ำ ลม ไฟ รู้จักสิ่งต่าง ๆ รอบตัวแล้วทั้งนั้น

การเรียนรู้แบบ Informal Learning จึงเป็นแกนกลางของการเรียนรู้ทั้งมวลในชีวิตของมนุษย์

โจทย์สำคัญของนักการศึกษาก็คือ ทำอย่างไร จึงจะจัดการให้มนุษย์ได้เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งควรจะได้รับการฝึกฝน และพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เพื่อที่เขาจะได้ไปเรียนรู้จาก Informal Education ได้อย่างมีความสุข

1. เราต้องไม่ทำลายความกระหายใคร่รู้ของเด็กของเราแล้วต้องช่วยให้เขามีความสุขกับการได้เรียนรู้ต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด

2. เราต้องช่วยพัฒนาทักษะพื้นฐานให้เขาสามารถไปแสวงหาความรู้เพิ่มขึ้นได้อีก เช่น ทักษะการอ่าน ทักษะการค้นคว้าจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการจดบันทึกทักษะการเข้าไปเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ๆ

3. เราต้องให้กำลังใจ ยกย่องชื่นชมกับผลการเรียนรู้ที่เขาเรียนรู้ด้วยวิธีของเขาเอง ซึ่งอาจจะไม่ได้เกิดจากการสอนของเร้าเลย

4. เราต้องช่วยกันสร้างสภาวะบรรยากาศของการเรียนรู้ที่หลากหลาย เริ่มต้นตั้งแต่ในครอบครัว ชุมชน สังคมของเรา เราต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สังคมแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าคนในสังคมไม่ลงมือสร้างขึ้นด้วยมือของพวกเขาเอง

เพื่อที่จะทำให้ Informal Education มีความหมาย
ที่สมบูรณ์ในตัวเอง และไม่ก่อให้เกิดความสับสน เราควรใช้
คำว่า "การศึกษาในวิถีชีวิต" เป็นความหมายของ Informal
Education เพราะเป็นการจัดการให้คนได้เรียนรู้ในวิถีชีวิต
ของเขาเอง ไม่ใช่ตามอรรถาธิบาย และเป้าหมายของการศึกษา
ในวิถีชีวิตก็คือการทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความสมบูรณ์
ในตัวของเขาเอง

รัฐควรส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคน ทุกภาคส่วน
ในสังคมจัดการศึกษาในวิถีชีวิตขึ้นอย่างกว้างขวางและหลากหลาย
โดยไม่ต้องควบคุมกำกับในสิ่งที่เกินกว่ามาตรฐานของสังคม

วัดหรือสถาบันทางศาสนาสามารถจัดกิจกรรม
ทางศาสนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคล

พิพิธภัณฑ์สามารถจัดกิจกรรมหรือแสดงนิทรรศการ
ได้อย่างหลากหลายตามจุดมุ่งหมายของพิพิธภัณฑ์

สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานธรรมชาติ ฯลฯ
สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคคลได้อย่าง
หลากหลาย

ห้องสมุดที่อ่านหนังสือ บริษัท ห้างร้าน ห้างสรรพสินค้า
สามารถจัดมุมหนังสือ มุมเรียนรู้

ชุมชนแต่ละชุมชนจัดกิจกรรมในชุมชนของตน
ให้ผู้คนได้มาเรียนรู้ มาท่องเที่ยว สวนผลไม้ไม่เพียงแต่ขายผลไม้
อาจให้ผู้คนเข้ามาเรียนรู้ในสวนผลไม้ได้ด้วย

อุทยานประวัติศาสตร์จัดกิจกรรมให้ผู้คนได้เรียนรู้
เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่อาจจะสนุกกว่ามานั่งเรียนวิชา
ประวัติศาสตร์ในห้องเรียนก็ได้

เมื่ออยากจะท่องโลก Online ผ่านเทคโนโลยี
ที่หลากหลายทั้งทางวิชาการ กึ่งวิชาการ หรือแม้แต่เกม
ต่าง ๆ ก็เป็นช่องทางการเรียนรู้อีกมหาศาล

ฯลฯ

การศึกษาในวิถีชีวิตนี้ใครจะจัดก็ได้ไม่จำกัด
รัฐเพียงแต่ส่งเสริมสนับสนุนว่าทุกคนมีสิทธิ และมีหน้าที่
ให้ความรู้แก่คนในสังคม

เป้าหมายของการศึกษาในวิถีชีวิต
ก็คือการทำให้ชีวิตของแต่ละคน
มีความสมบูรณ์ในตัวของเขาเอง

วันคนถนัดซ้ายสากล 13 สิงหาคม

มีขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ถนัดซ้ายมีความภาคภูมิใจ
ในความถนัดของตัวเอง
สร้างความตระหนักและความเข้าใจ
ในสังคมที่มีคนถนัดขวาเป็นส่วนใหญ่

Withayajarn e-book online
www.withayajarnksp.com

วันสื่อสารแห่งชาติ

4 สิงหาคม

เพื่อระลึกถึง วันสถาปนา “กรมไปรษณีย์”
และ “กรมโทรเลข” ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2426

ราคา 50 บาท